

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie potravinových a přírodních zdrojů
Katedra speciální zootechniky

Historie a současnost Velké pardubické steeplechase
History and the present of Velká pardubická steeplechase
Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Jan Navrátil CSc.

Autor práce: Veronika Štanclová

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Historie a současnost Velké pardubické steeplechase*“ vypracovala a samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Praze dne 8. dubna 2009

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří se jakýmkoliv způsobem podíleli na dokončení této bakalářské práce. Zejména vedoucímu práce Ing. Janu Navrátilovi CSc. za jeho odborné vedení a cenné rady při zpracování bakalářské práce, dále pak Ing. Ludvíku Raimondovi za překrásné hodiny poutavého vyprávění o Velké pardubické at' už z pozice jezdce či rozhodčího. Samozřejmě také Magdě Hromádkové za osobní rozhovor a poskytnutí zajímavých informací o managementu závodiště. V neposlední řadě pak Jockey Clubu České republiky za poskytnutí cenných informací.

Také bych tímto způsobem ráda poděkovala rodině a všem přátelům za podporu a trpělivost.

Autorský referát

Velká pardubická je považována za jeden z nejtěžších a nejprestižnějších dostihů kontinentu. Cílem této práce bylo popsat její historii, která sahá až do sedmdesátých let devatenáctého století. Kromě obecného faktického shrnutí všech 118 doposud pořádaných ročníků, byly připomenuty nejdůležitější osobnosti. Také byl sledován vývoj několika vybraných údajů s jejich interpretací.

Samostatný vznik dostihů v Pardubicích, včetně Velké pardubické (první ročník byl pořádán v roce 1874) ovlivnily dvě události. Byl to vznik Grand National of Liverpool steeplechase v Anglii (1836) a šlechtou pořádané tzv. parforsní hony. Tyto události ovlivnily zejména charakter závodu, jedná se především o profily překážek a vlastnosti dráhy. Obecně ovlivnilo historii sto osmnácti ročníků Velké mnoho historických událostí, mezi které patří zejména první a druhá světová válka, měnová reforma, zavedení kvalifikací pro účast ve Velké, nebo třeba i sametová revoluce.

Pokud jde o historické trendy, docházelo v průběhu let ke snížení obtížnosti, což koresponduje s vyšší rychlostí dostihu. Zpřísnovaná pravidla a zvyšování dotací vedly postupně k celkovému zkvalitnění tohoto dostihu. Jednotlivé ročníky byly ovlivněny řadou faktorů, jako jsou např. počasí, od kterého se přímo odvíjí vlastnosti dráhy, dále počtem startujících, kdy je ve vysokém počtu vyšší riziko karambolů, ale také např. samotná kvalita koní a jezdců.

K nejdůležitějším zjištěným datům patří: úspěšnost dle věků koní (kdy lze z grafu vyčíst, že narůstá od šestého věku koně a kulminuje v roce sedmém a osmém), procentuální zastoupení anglických plnokrevníků vůči anglickým polokrevníkům (jenž je 7:3), zastoupení barev u vítězných koní, procentuální úspěšnost dokončení závodu (tato úspěšnost byla nejvyšší v prvním období, avšak je nutné dodat, že zde byl i malý počet startujících).

Díky novým tréninkovým metodám a vůbec moderním postupům přípravy koní a jezdců, je poslední trend směrem ke špičkovým výkonům dobře rozpoznatelný. Navíc jsou rozvíjeny i další odvětví, jako kovářství, sedlářství, výživa apod. V poslední řadě nesmíme zapomenout na prestiž Velké pardubické steeplechase, kterou dokazuje mimo jiné značná mezinárodní účast závodníků i čestných hostů jako britské princezny Anny, Dicka francise, nebo Petra Gehma.

Klíčová slova:

Kůň, dostihy, steeplechase, anglický plnokrevník, anglický polokrevník, Pardubice

Abstract

Velká Pardubická is one of the most difficult and the most prestigious continental races. The objective of this bachelor thesis was to describe the history of this race, which dates back to the seventies of the nineteenth century. Apart from the general factual summary of all 118 years, the most important personalities were recalled. Developments of various selected data were pursued and then interpretation was carried out.

The origin of races in Pardubice, also including the Velká Pardubická, was initiated by two main events. It was the creation of Liverpool Grand National steeplechase in England (1836) and the parfors hunting which was organized by the aristocracy. These events affected thoroughly character of the newly born race.

In general the history of Velká Pardubická was influenced by many major historical events which include in particular First and Second World War, currency reform (1953), the introduction of qualifications for participation in the Velká Pardubická (1985), or Velvet Revolution (1989).

With regard to historical trends, the overall difficulty has been reducing, which corresponds with the higher speed of the race. More strictly rules and increasing grants gradually led step by step to improvement of this race.

Individual years were influenced by factors such as weather (on which the characteristic of runway directly depends), the number of starting horses (the higher number means greater risk), but also for example quality of horses and riders.

The most interesting data uncovered are: Success dependence on the horse age (culminating at 7 and 8 years), the fraction of winning thoroughbreds and half-breeds (7:3), color distribution between winners, the course success rate etc.

The latest trend towards peak performance is well recognizable, thanks to new training methods and procedures. Moreover, other sectors, such as blacksmithing, saddlers, food, etc. have as well developed substantially. Finally we mustn't forget the worldwide prestige of Velká Pardubická Steeplechase, which shows in the very significant participation of international competitors as well as honorary quests such as British princess Anna, Dick Francis a Peter Gehm.

Keywords:

Horse, horserace, steeplechase, thoroughbred horse, half-bred horse, Pardubice

1.	ÚVOD	1
2.	HISTORIE VELKÉ PARDUBICKÉ	2
2.1.	Vznik Velké pardubické 1874	2
2.2.	Období vývoje před první světovou válkou: 1874 – 1913	5
2.2.1.	Roky 1874 – 1890 (ročníky 1 – 15)	5
2.2.2.	Roky 1890 – 1913 (ročníky 16 – 38)	8
2.3.	Meziválečné období, první republika: 1920 – 1937	13
2.3.1.	Roky 1920 – 1929 (ročníky 39 – 47)	13
2.3.2.	Roky 1930 – 1937 (ročníky 48 – 56)	15
2.4.	Poválečné období, od stalinizmu k demokratizaci: 1946 – 1967	18
2.4.1.	Roky 1946 – 1952 (ročníky 57 – 63)	18
2.4.2.	Roky 1953 – 1967 (ročníky 64 – 78)	20
2.5.	Od normalizace k pádu železné opony: 1969 – 1989	24
2.5.1.	Roky 1969 – 1979 (ročníky 79 – 89)	24
2.5.2.	Roky 1980 – 1989 (ročníky 90 – 99)	27
2.6.	Moderní tvář v otevřené Evropě: 1990 – dodnes	31
2.6.1.	Roky 1990 – 1999 (ročníky 100 – 109)	31
2.6.2.	Roky 2000 – 2008 (ročníky 110 – 118)	34
2.7.	Historický vývoj kurzu Velké pardubické	37
2.8.	Management Velké pardubické v současnosti	38
2.9.	Osobnosti a významní koně v historii Velké pardubické	39
2.9.1.	Nejúspěšnější koně	39
2.9.2.	Významné osobnosti	41
2.9.3.	Ženy v sedle	45
3.	DISKUZE VÝSLEDKŮ A HISTORICKÝCH TRENDŮ	48
3.1.	Vybraná statistická data vítězů Velké pardubické	48
3.1.1.	Zastoupení krve, pohlaví a barvy vítězů	48
3.1.2.	Věkové rozložení vítězných koní	49
3.2.	Historický vývoj vybraných dat	50
3.2.1.	Historický vývoj data konání Velké pardubické	50
3.2.2.	Historický vývoj vítězných časů a dosahovaných průměrných rychlostí	50
3.2.3.	Historický vývoj počtu účastníků a jejich úspěšnosti dokončení závodu	52
3.2.4.	Historický vývoj dotací a jejich rozložení mezi jednotlivá umístění	54
4.	ZÁVĚR	58
5.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
6.	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	60
7.	PŘÍLOHY	61

Kurz Velké pardubické a její překážky

Obr. 1 – Kurz Velké steeplechase (1874).....	P1
Obr. 2 – Kurz Velké pardubické (1877 – 1937).....	P1
Obr. 3 – Kurz Velké pardubické (1946 – 1951).....	P2
Obr. 4 – Kurz Velké pardubické (1952 – 1997).....	P2
Obr. 5 – Kurz Velké pardubické (od roku 1998).....	P3
Obr. 6 – Překážky z roku 1974.....	P4
Obr. 7 – Překážky z roku 1937.....	P5
Obr. 8 – Překážky z roku 1946.....	P6
Obr. 9 – Překážky z roku 1990.....	P7
Obr. 10 – Překážky z roku 1994.....	P8

Fotografie jezdců a koní

Fotografie 1 – Z přípravy na Velkou.....	P9
Fotografie 2 – První vítěz z roku 1874 – Fantome – obr. Emil Adam.....	P10
Fotografie 3 – Lady Anne (malba Franz Reichman - 1897).....	P10
Fotografie 4 – Rudolf Popler, dvojnásobný vítěz, zahynul 16.10.1932.....	P11
Fotografie 5 – Norma (1937).....	P11
Fotografie 6 – Vítěz (M. Svoboda) a Brouk (J. Bozděch) (1952).....	P12
Fotografie 7 – Ing. Ludvík Raimond v sedle vítězného Unkase (1954).....	P12
Fotografie 8 – Eva Palyzová s Metálem (1971).....	P13
Fotografie 9 – Korok a jeho chybný postoj hrudních končetin.....	P13
Fotografie 10 – Sagar s Pavlem Liebichem (asi 1983).....	P14
Fotografie 11 – Startér Jiří Šindler dekoruje nejlepší koně (1984).....	P14
Fotografie 12 – Železník a Josef Váňa.....	P15
Fotografie 13 – Josef Váňa po 5. vítězství ve VP s Vronsky (1997).....	P15
Fotografie 14 – Ing. V. Chaloupka s Essexem (1986).....	P16
Fotografie 15 – Taxisův příkop (1993).....	P16
Fotografie 16 – Peruán (2000).....	P17
Fotografie 17 – Chalko s Peterem Gehmem (2001).....	P17

Další přílohy

Příloha č. 1 - Slib závodníků.....	P18
Příloha č. 2 – Listina vítězů Velké pardubické (1874 - 1913).....	P18
Příloha č. 3 – Listina vítězů Velké pardubické (1920 - 1937).....	P19
Příloha č. 4 – Listina vítězů Velké pardubické (1946 - 1967).....	P19
Příloha č. 5 – Listina vítězů Velké pardubické (1969 - 1989).....	P20
Příloha č. 6 – Listina vítězů Velké pardubické (1990 - 2008).....	P20

1. ÚVOD

Velká pardubická je obecně považována za jeden z nejtěžších a nejprestižnějších dostihů kontinentu. Její historie sahá až do sedmdesátých let osmnáctého století, kdy byli koně spíše pomocníky v zemědělství než oslavovanými hrdiny sportovních klání.

Tento dostih se s postupem času přerodil v mezinárodní sportovní zážitek, který láká jak diváky tak samotné jezdce a majitele koní svým jedinečným kouzlem, jež částečně plyne právě z oné dlouhé historické tradice. Připočteme-li opravdu nemalou obtížnost celého kurzu a poměrně vysoké dotace dostihu, nelze se divit, že pro mnoho jezdců je právě Velká pardubická tou vysněnou metou v kariéře a mnohdy i samotná účast v závodě je značným úspěchem. Obrovský zájem vyvolává u sportovních nadšenců z České republiky i ze zahraničí. Na českých obrazovkách patří trvale mezi jeden z nejsledovanějších sportovních přenosů současnosti.

Cílem této závěrečné práce bylo popsat historii tohoto celosvětově známého dostihového klání od jeho prvopočátku, přes všechna úskalí související se světovými válkami, okupacemi a politickou situací, až po dnešní moderní čistě sportovní pojetí. Kromě obecného faktického shrnutí všech sto osmnácti doposud pořádaných ročníků a připomenutí nejdůležitějších osobností, byl také sledován vývoj několika zajímavých údajů a kde to bylo možné byla provedena interpretace historických trendů, které se v těchto datech projeví.

2. HISTORIE VELKÉ PARDUBICKÉ

2.1. Vznik Velké pardubické 1874

Velká pardubická vznikla roku 1874. V tomto ročníku byla nazvána jako „Velká pardubická steeplechase“ (Svoboda, 1990).

Samostatný vznik dostihů v Pardubicích, včetně Velké pardubické ovlivnily dvě události. Byl to vznik Liverpool Grand National steeplechase v Anglii (r.1836) a šlechtou pořádané tzv. parforsní hony (Svoboda, 1990).

Tyto parforsní hony lze primárně rozdělit podle způsobu vedení honu, na francouzský a anglický. Ke konci 18. stol. byl rozšířenější francouzský způsob honů, kdy jezdci na koních pronásledovali lišku, nebo vysokou zvěř. Tento způsob byl však zdoluhavý a skončil vždy utracením zvěře (Svoboda, 1990).

V evropských zemích se počátkem 19. století mnohem více rozšířil tzv. anglický způsob honů. Jedná se o sportovnější způsob, spojený s překonáváním přírodních překážek, plotů, příkopů apod., kdy štvaná zvěř nebyla utracena, ale znovu používána k dalším honům.

V Čechách byl průkopníkem anglického způsobu parforsního honu hrabě Oktavián Kinský z Chlumce nad Cidlinou (zajistil i dovoz moderní smečky psů z Anglie) (David, 1987; Svoboda, 1990). V roce 1836 uspořádal první hon na jelena v okolí Týnce nad Labem. (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001). Roku 1841 byla založena pardubická (parforsní) honební společnost (David, 1987; Svoboda, 1990) a již 15. září začali první štvaniče na jelena (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

V roce 1866 po smrti barona Zedtwitze převzal parforsní smečku i vedení honů kníže Egon Thurn – Taxis. Obdobím největšího rozmachu pardubických honů byla léta 1872 – 1877. V těchto letech vedl smečku princ Emil Fürstenberg (Svoboda, 1990).

Před první světovou válkou vedl mástrovství honů hrabě Larisch (jakožto nástupce po princovi Emilu Fürstenbergovi), v této době však byla likvidována celá parforsní společnost a hony zanikly (David, 1987; Svoboda, 1990).

Kreps a Pávek (1972) se také zmiňují o tom, že Velké pardubická měla už před svým rokem založení v pardubickém kraji různé dostihové přede hry. Blíže uvádějí rok 1846, kdy se běžela na Lužických lukách u Chlumce nad Cidlinou steeplechase, která byla pravděpodobně prvním obdobným dostihem v Čechách.

Grand National of Liverpool, která je o necelá čtyři desetiletí starší, se jezdí na proslulé dostihové dráze v Aintree u Liverpoolu jednou za rok začátkem jarního období

(Kreps a Pávek, 1972) Díky její vzrůstající oblibě i obtížnosti byla velkou inspirací pro pořádání většího počtu překážkových dostihů v celé Evropě. (Svoboda, 1990)

Svoboda (1990) píše, že pro Velkou Pardubickou je taktéž důležitý vznik dvou Jockey Clubů. První vznikl v Rakousku roku 1867 a druhý roku 1869 v Uhrách, tento byl pak přejmenován na Uherský Jockey Club. Obě tyto organizace byly vybudovány podle anglického vzoru a velmi dobře spolu spolupracovaly. Hlavní dostihy byly rozděleny mezi Vídeň a Pešť (od roku 1882 Budapešť). Ve Vídni byla vybudována krásná dostihová dráha ve Varosliget (Stadtwäldechen). Důležité role však měly také provinční závodiště, mezi které patřila dostihová dráha v Šoproni, závodiště Pozsony (Bratislava) a závodiště v Pardubicích. V obou posledně jmenovaných závodištích byla základem velká steeplechase. Byla ustavena dostihová komise, jejími členy byli hrabě Max Ugarde a princ Emil Fürstenberg. Jakožto poradce pro překážky byl přizván hrabě Oktavián Kinský. První závod byl nazván „Velká pardubická steeplechase“ a byla odběhnuta ve čtvrtek dne 5. listopadu 1874 jako handicap pro koně všech zemí a každého věku.

K příležitosti tohoto prvního ročníku (1874) se uspořádala Velká distanční jízda koňmo, která byla uspořádána na trati Vídeň – Pardubice. Odstartována byla 2. listopadu v 7 hodin ráno. Klasifikovanými jezdci měli být jen ti, kteří dorazili do Pardubic nejpozději do 5. listopadu a to do sedmi hodin ráno. Z dvaceti tří jezdců čtyři zabloudili a čtyři jezdci závod vzdali. První dojel do cíle vídeňský obchodník s koňmi Jan Tippelt. Doba jeho jízdy trvala necelých 24 hodin. Jeho jízda byla posléze prošetřena a oprávněně byl zvolen nový vítěz rytmistr Halászy se svou devítiletou plnokrevnou klisnou Daisy s časem 32 hod a čtyřmi zastávkami. Jan Tippelt, který šetřil nohy svého koně tím, že trávil většinu jízdy v kočáře, tiše a rychle zmizel a to ještě před zveřejněním jeho podvodu (Janouch a Řehoř, 1970; Hubálek a Nehyba, 2001).

Janouch a Řehoř (1970) dále uvádějí, že již dlouho před vznikem Velké pardubické steeplechase se psalo a diskutovalo o jejím vzniku. Bylo tomu tak nejen v Rakousku Uhersku, ale v celém evropském sportovním i dostihovém světě. Odstartováním dostihu byl pověřen F. Cavaliero – tehdejší dostihový tajemník rakouského Jockey Clubu. F. Cavaliera ve své knize zmiňuje také Svoboda (1990). Tento autor dále podrobněji píše o uspořádání prvního ročníku tohoto dostihu.

Z 36 přihlášených dvojic se jich před tribunami objevilo jen 14. Následoval zkušební skok přes proutěnou překážku, kde padla klisna Clementina a ztratila jezdce Appletona. Na tomto skoku ztratil jezdce také valach The Vet, který vybočil a prorazil tak

bariéru ohrazení kolem dráhy. Koně byli chyceni, jezdci mohli nasednout a připojit se k ostatním na startu.

Všichni jezdci koní byli profesionálové. Hlavními favority zde byli Fantôme (šestiletý hřebec) a Duckwing (čtyřletá klisna), koně německého barona von Cramma. Zajímavé bylo překonání tzv. tribunního skoku (příkop s proutěnou překážkou vpředu asi 100 cm vysokou) – později přejmenovaného na Taxisův příkop. Tehdy se však skákal obráceně než dnes. Fantôme se Sayersem jakožto vedoucí skupiny prorazil proutěnku a pak příkop prolezl. Stejným způsobem pak překonali tuto překážku The Vet s Priorem. Obdobně byl Taxisův příkop překonán až po 78 letech v roce 1952 kdy byl přírodní plot příliš řídký.

Kromě dvou pádů na zkušebním skoku bylo v dostihu ještě osm pádů. Poslední pády se staly na předposlední překážce na tzv. bulfinči, kde byla při doskoku sražena vedoucí klisna Duckwing hřebcem Fantômem, skákajícím hned za ní. Duckwing zůstala ležet a její žokej Kelly si zachránil život tím, že se před přijíždějícími koňmi odkutáel stranou. První obětí dostihu se stal kůň jménem Strizzel. V plném tempu špatně skočil, padl tak rovnou na hlavu a zlomil si vaz. Jeho jezdec Henreich vyvázl bez zranění.

Fantôme, který se v průběhu dostihu držel na druhé až třetí pozici, tak aby v závěru dostihu mohl přidat na tempu a vyhrát. Na rovince se jeho vítězství ještě snažila ohrozit klisna Fantasca, on však její útok odrazil a bezpečně zvítězil o dvě délky. Klisna Fantasca tak získala druhé místo. Na třetím místě doběhl Yermack. Vítězný kůň Fantôme vyběhl svému majiteli 11 700 florintů (*lat. Florin, něm. Gulden, maď. Forint - měna používaná v Rakousku-Uhersku do roku 1892 kdy byla nahrazena Rakousko-uherskou korunou v jednotném kurzu 2 K = 1 Fl (www 4, 2009) – pozn. autorka*). Majitel druhé klisny Fantascy obdržel jen 400 florintů. Samotný výsledek včetně průběhu dostihu vzbudil obrovský ohlas po celé Evropě, zrodila se Velká pardubická.

V roce 1875 byl nazván hlavní dostih „Velká steeplechase“. Tento název byl používán až do roku 1880, kdy byl dostih přejmenován na „Velká pardubická steeplechase“, který trval do roku 1992. K pojmenování dostihu se vrací Hubálek a Nehyba (2001), kteří doplňují, že název „Velká pardubická steeplechase“ přetrvával do roku 1992. Od roku následujícího (1993) se začal používat název blíže vystihující tento dostih – „Velká pardubická steeplechase crosscountry“, jenž byl mírně pozměněn v letech 1997 – 1999 na „Velká pardubická steeplechase cross-country – Listed“. V roce 2000 došlo k definitivnímu přejmenování na „Velká pardubická České pojišťovny“.

2.2. Období vývoje před první světovou válkou: 1874 – 1913

Toto období můžeme charakterizovat jako období vývoje a rozvoje Velké pardubické. S koňmi převážně plnokrevného původu a s anglickými profesionálními jezdci (žokeji). Vlivem pozdního termínu dostihu býval terén v této době těžký, což snižovalo počet startujících koní na startu i v cíli. Mezinárodní účast byla tvořena převážně z německých koní a jezdců. Kurz dostihu zůstal neměnný, avšak s častou změnou dotace (Svoboda, 1990).

2.2.1. Roky 1874 – 1890 (ročníky 1 – 15)

1874 – 1. ročník

První ročník Velké pardubické steeplechase. Pardubice navštívil sám císař František Josef I s manželkou Alžbětou (David, 1987). Jak už bylo uvedeno vítězem se stal šestiletý hřebec **Fantôme** (majitel Baron von Cramm z německa) a anglický žokej G. Sayers. (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990; Hromádková a Tůma, 2008)

Vítěz nesl hmotnost 80,5 kg. Jedinou koňskou obětí byl kůň Strizzel (Svoboda, 1990). Závodistiště bylo ještě bez oplocení, tribun, sedadel, věže rozhodčího i budov (Fialová a Voldán, 1990).

1875 – 2. ročník

Nejtěžší překážka byla pojmenována překážkou „hlavní“ nebo též „oplocený příkop“. Dostih byl vyhrazen pouze pro rakousko - uherské a německé koně (Fialová a Voldán, 1990; Svoboda, 1990). Byla postavena věž pro rozhodčí a jednopatrová dřevěná tribuna (Fialová a Voldán, 1990). Vítězem se stal domácí plnokrevný valach **Brigand** (v majetku hr. Tassilo Festeticse, jun. z Uher) s žokejem G. Herbertem (Svoboda, 1990; Hromádková a Tůma, 2008). V průběhu takřka celého dostihu se Brigand držel na posledních pozicích. V poslední fázi dostihu se začal propracovávat stále kupředu, když pak na předposlední překážce Nachtschwalbe padla, převzal vedení a lehce zvítězil o dvě délky (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990).

1876

Mrazy zcela zabránily uspořádání dostihu (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1877 – 3. ročník

Byl pevně stanoven kurz „Velké steeplechase“ společně se stanovením nejnižší hmotnosti 65 kg (Svoboda, 1990). Hrabě Fr. Metternich se stal prvním amatérským

vítězem společně s **Brigandem**, který obhájil své druhé vítězství ve Velké steeplechase. Tyto výsledky uvádějí také Hromádková a Tůma (2008)

1878 – 4. ročník

Zvítězili hr. Fr. Metternich společně s plnokrevným valachem **Brigandem** (Hromádková a Tůma, 2008), a to o půl délky před Queen Bess s jezdcem H. V. Baltazim. Brigand, který nesl 84 kg se stal prvním trojnásobným vítězem a hr. Fr. Metternich prvním dvojnásobným vítězem – jezdcem. Byly vzneseny první protesty, pro křížování dráhy, oba byly zamítnuty (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990).

1879 – 5. ročník

Dostihu se zúčastnili pouze čtyři koně, zatím nejmenší počet v historii. Jako první proběhl cílem pětiletý hnědák **Rudi** s jezdcem J. Henreichem, zvítězil tak o jednu délku před klisnou Cantine (Janouch a Řehoř, 1970; Hubálek a Nehyba, 2001).

1880 – 6. ročník

Jak zmiňují Hubálek a Nehyba (2001), byl v tomto roce dostih přejmenován na „Velká pardubická steeplechase“ a stanovena vzdálenost asi na 6400 m (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001). Hnědák **Good Morning** s žokejem M. Phillipsem zvítězil o pět délek před Junonem jako první čtyřletý hřebec. Sedmiletá hnědka Victoria vzhledem k tomu, že v Velké národní v Aintree doběhla osmá, nesla rekordní hmotnost 86,5 Kg, dostih však nedokončila. Svoboda (1990) upozorňuje na správný název Liverpool Grand National steeplechase – Velká liverpoolská steeplechase. Pávek a Kreps (1972) uvádějí druhou možnost a to Grand National of Liverpool.

1881 – 7. ročník

Dotace klesla na pouhých 3000 florintů. Tato nízká odměna však nesnižovala ani prestiž, ani úroveň této steeplechase - cross country. Hektor Baltazzi poprvé v historii dostihu projel cílem se zraněním, které utrpěl v průběhu dostihu - zlomeninou klíční kosti a přitom společně s klisnou **Victorií** zvítězili. Nejstarší neoficiálně zjištěný čas 10:45,2 min (časopis Sport č. 42/1881) (Fialová a Voldán, 1990; Svoboda, 1990).

1882 – 8. ročník

Vítězkou se stala pětiletá ryzka **Per Dampf** s jezdcem T. Harrawayem (Hromádková a Tůma, 2008). Zvítězila o tři délky. Druhé místo obsadil valach Citizen s anglickým amatérským jezdcem W. H. Moorem a to i přesto, že nesl největší předepsanou hmotnost 86 kg (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990).

1883 – 9. ročník

Druhého vítězství ve Velké pardubické dosáhl Hektor Baltazi společně s polokrevnou klisnou **Victorií** (Svoboda, 1990). Vzhledem k tomu, že Hektor Baltazi byl amatérským jezdcem, vyrovnal se tímto dvojnásobným vítězstvím s Fr. Metternichem. Z osmi startujících koní dostih dokončili pouze čtyři dvojice. S tímto souhlasí i Janouch a Řehoř (1970).

1884 – 10. ročník

Tohoto roku byla na pardubickém závodišti velmi hluboká půda. Z třiceti pěti přihlášených koní, bylo třicet jedna koní škrtnuto a pouze dva koně proběhli cílem (Janouch a Řehoř, 1970). Byly to klisny **Jessica** s jezdcem W. H. Moorem a druhá v cíli Victoria s Hektorem Baltazzim, která se vlivem úplného vyčerpání stala prvním koněm, který prošel cíl krokem (Svoboda, 1990).

1885 – 11. ročník

Bylo podáno celkem čtyřicet sedm přihlášek. (Hubálek a Nehyba, 2001) Z tohoto do té doby nejvyššího počtu se nakonec na startu ukázalo pouze 7 dvojic. První místo obsadil šestiletý valach **Abracadabra**, kterého vedl Hansi Fries. Dle Svobody (1990) se tento kůň po většinu doby nechal vést Hansi Friesem v závěsu, aby v závěru dostihu mohl přidat na tempu a zvítězit. Na závodišti se prvně v tomto ročníku objevili bookmakeři.

1886 – 12. ročník

Hřebeček **Hanno** zvítězil nad klisnou Full Cry v ostrém boji o délku nosu. Tento výrok rozhodčího byl dosud ojedinělý (Hubálek a Nehyba, 2001). Vypraven zvláštní „dostihový“ rychlík z Vídně do Pardubic (Svoboda, 1990). Kreps a Pávek (1972) ve své knize poukazují na možnost startu ve Velké pro všechny jezdce. Tento dostih byl od svého založení vypisován jako dostih amatérů s tím, že jezdci profesionálové museli startovat s patřičným přívažkem 2,5 Kg.

1887 – 13. ročník

Třetí vítězství Hektora Baltazziho na plnokrevném valachovi **Woodmanovi**. Tento devítiletý hnědák se narodil r. 1878 v Kladrubech, jeho majitelem byl sám Hektor Baltazzi (Janouch a Řehoř, 1970).

1888 – 14. ročník

Tento ročník „Velké pardubické steeplechase“ byl prvně uspořádán ve všední den, jelikož v neděli probíhal dostihový den ve Vídni (Svoboda, 1990). Z těchto důvodů byla i

účast na tomto dostihu menší. První do cíle dojela klisna **Et Caetera** (v majetku hr. Nicolo Esterházyho), s žokejem M. Philipsem. Zvítězili lehce o jednu délku.

1889 – 15. ročník

Stejný autor se zmiňuje o výkonu klisny **Parisis**, která přestože startovala jako outsider s kurzem 44:1, zvítězila lehce o tři délky. Do cíle ji dovedl jezdec R. Fletcher s hmotností 61,5 kg.

2.2.2. Roky 1890 – 1913 (ročníky 16 – 38)

1890 – 16. ročník

V tomto roce byla velmi hluboká půda, pročež byla trať projížděna ponejvíce krokem a klusem. Dotace zvýšena na 8500 florintů a rozdělena pro první tři jezdce v cíli. První vítězství koně, kterého trénoval český trenér Dobrovský. Byl jim pětiletý valach **Alphabet** s jezdcem G. Williamsonem (Fialová a Voldán, 1990; Svoboda, 1990).

1891 – 17. ročník

Nástup proslulé, tehdy teprve pětileté ryzé klisny **Lady Anne** (v majetku Jacquese Schawela z Vídně). Této polokrevné klisně, nezabránil ve vítězství ani fakt, že ve „Velké pardubické steeplechase“ startovala poprvé. Její jezdec R. Fletcher tímto obhájil své třetí vítězství (Hubálek a Nehyba, 2001). Lady Anne se účastnila tohoto dostihu sedmkrát. Z toho třikrát zvítězila, jedenkrát obsadila druhé, třetí a čtvrté místo. Avšak v roce 1892 kdy taktéž obsadila druhé místo, byla diskvalifikována (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990).

1892 – 18. ročník

Byla postavena nová (dřevěná) dvouposchod'ová tribuna s restaurací, vážnicí a šatnami pro jezdce amatéry a profesionály. Z důvodu špatného objezdu jedné z překážek, byli Wolf (na místě prvním) a již zmiňovaná Lady Anne (na místě druhém) diskvalifikováni. Vítězem se stal ryzák **Alphabet** s jezdcem J. Westlakem (Svoboda, 1990).

1893 – 19. ročník

Pětiletému valachovi Courage se stal drop osudnou překážkou, valach si na ni zlomil nohu a stal se tak třetí obětí Velké. Čtyřletý hřebec Igenov, padl na poslední proutěné překážce a ačkoliv měl původně na vítězství, dostih již nedokončil. Vítězem se stal sedmiletý valach Hadnagy s jezdcem G. Williamsonem (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1894 – 20. ročník

Hubálek a Nehyba (2001) se zmiňují, že Pardubice navštívil sám arcivévoda František Ferdinand d'Este společně se svým hřebcem Czufondárem, kterého přihlásil do Velké pardubické. Vzhledem k tomu, že Czufondára jel vynikající jezdec G. Williamson a o jeho patřičnou formu se postaral trenér Hansi Fries, startoval jako možný favorit s kurzem 2:1. Jako první do cíle však doběhla osmiletá ryzka, již vícekrát zmiňovaná **Lady Anne**, tentokrát s žokejem E. Geogheganem. Tato klisna dokonce jako jediná upadla na Taxisově příkopě. Žokej E. Geoghegan ji však opět rychle chytil, nasedl na ni a doháněl ztracené délky. Lady Anne obhájila své druhé vítězství.

1895 – 21. ročník

Dle Svobody (1990) byl v Pardubicích uspořádán první dvoudenní mítink. Dotace Velké činila 25 000 K (20 000 – 3000 – 2000). Podán protest tří jezdců - E. Geoghegana s Lady Anne na místě čtvrtém, G. Saltera s Wolfem na místě šestém a J. Westlakeho s Touristou na místě sedmém proti prvním třem umístěním pro nedodržení dráhy, protest byl však zamítnut. Hubálek a Nehyba (2001) dále popisují i průběh dostihu, kde o vítězství bojovali v posledních metrech Coromandel II a Galamb II. Po tvrdém boji zvítězil o délku krku **Galamb II**, skvěle vyjetý A. Hallem.

1896 – 22. ročník

Třetí vítězství polokrevné klisny **Lady Anne**, kterou dovedl do cíle žokej E. Geoghegan a obhájil tímto své druhé vítězství. Klisna zvítězila jistě o dvě a půl délky (Svoboda, 1990). Čtvrtou obětí se stal valach Walter. Po pádu na dvojskoku musel být po těžkém zranění utracen (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1897 – 23. ročník

Svoboda (1990) se zmiňuje o uspořádání prvního třídenního mítinku, během kterého proběhlo patnáct dostihů. Velká pardubická probíhala již první den. Cílem proběhl jako první **Magyarád** (z chlumecké stáje Zd. Kinského) s jezcem E. Geogheganem, pro něhož to bylo třetí vítězství. Zvítězil lehce o čtyři délky před původním favoritem Galambem II.

1898 – 24. ročník

První místo obsadil valach neznámého původu **Handy Andy** (v majetku G. Beita), společně s anglickým žokejem R. Jekyllem (Hromádková a Tůma, 2008). Druhé místo obsadila již dvanáctiletá legendární klisna Lady Anne (Svoboda, 1990).

1899 – 25. ročník

Cílem proběhla pouze jedna dvojice. Klisna **Sláva** (z chlumeckého chovu Zd. Kinského) s jezdcem T.J.Buckenhamem. Pátou zcela zbytečnou obětí se stal valach Victor, který padl uštván jezdem F. Haspenem v cílové rovince (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1900 – 26. ročník

Podle Hubálka a Nehyby (2001) obhajovala klisna Sláva své vítězství vybojované v předchozím roce. Cílem proběhla jako první o tři délky před svými soupeři. Jezdec hřebce Magyaráda T. H. Buckingham podal proti klisně Slávě protest, tento protest byl přijat a novým vítězem se stal **Magyaráda**. Toto nepopulární vítězství ve své knize popisuje také Svoboda (1990).

1901 – 27. ročník

Plnokrevný hřebec **Chorázy** zvítězil po boji o krátkou hlavu, před druhou Rote Tante. Hřebce Chorázyho jel anglický žokej F. E. Slinn (Svoboda, 1990). Třetí doběhla klisna Sláva a jako čtvrtý Magyarád, kterého na základě svých již předvedených kvalit nechal zařadil Zdenko Kinský do svého chovu (Hubálek a Nehyba, 2001).

1902 – 28. ročník

Prvním českým žokejem, který kdy vyhrál Velkou se stal Ulrich Rosák na hřebci **Jour Fix** (6, tm. hnědák) ze stáje npor. E. Kollera (Svoboda, 1990), avšak dle Hromádkové a Tůmy (2008) byl majitelem Jour Fixe jnr. Emil von David. Zdenko Kinský ve věku padesáti sedmi let na hřbetě Magyaráda absolvoval celý kurz, cílem proběhl na čtvrté pozici a právem byl uvítán velkým aplausem.

1903 – 29. ročník

Ulrich Rosák společně s **Jour Fixem** obhájili druhé vítězství, doběhli v čase 12:04,00. Tento čas byl časem prvně oficiálně zjištěným (Hromádková a Tůma, 2008). Na druhém místě skončil též český jezdec A. Horáček s valachem Dossierem. Aby jezdci nebojovali v dostizích až do tmy, jak se stalo v posledním dostihu dne „Jesničanské steeplechase“, zavedlo tehdejší vedení časové limity (Svoboda, 1990).

1904 – 30. ročník

Třetí vítězství anglického žokeje Buckenhama, společně s polokrevným valachem **Dennisem**, ze stáje kn. Karla Kinského (Hromádková a Tůma, 2008). Tato dvojice zvítězila o jednu délku před klisnou Gretna Gray, kterou v nejnevhodnější chvíli zradili její nohy a musela zpomalit (Hubálek a Nehyba, 2001).

1905 – 31. ročník

Ročník 1905 se stal triumfálním pro německé stáje, kdy první dvě místa obsadili právě koně z těchto stájí. **Scotch Moor** (10, tm. hnědák, val.) na místě prvním a Sperate na místě druhém. Scotch Moor s jezdcem M. Seiffertem zvítězili o plných dvacet délek.

1906 – 32. ročník

Němečtí koně obsadili první tři místa. Čtyřletá klisna **Tigra** s jezdcem H. Huxtablem dorazila do cíle jako první a to o dvě délky před Scotch Moorem. Na třetím místě skončila vranka Freillich s jezdcem M. Lückem (Svoboda, 1990).

1907 – 33. ročník

Další vítězství německých koní, toto třetí vítězství v řadě, vyběhl valach **Kourgan** s jezdcem Brighanem, v boji o jeden a půl délky před Eahlswith. Dosažen dosud nejlepší čas 11:24,6 (Svoboda, 1990).

1908

Dle Hubálka a Nehyby (2001) měla být Velká pardubická uspořádána až 8. listopadu, z důvodu příliš velkých mrazů. Nicméně mrazy nepolevovaly a ředitelství Českého dostihového spolku muselo dostih dle § 34 odstavce b závodního řádu přesunout na 15. listopadu. Bohužel ani v tomto termínu mrazy nepovolily a ředitelství dle zmíněného paragrafu dostih odřeklo.

1909 – 34. ročník

Tohoto roku se před tribunami objevili pouze tři koně, doposud nejmenší počet startujících. Ani jedné z dvojic se nepodařilo dostih dokončit v časovém limitu. Pouze dva koně dojeli k zahrádce, tu však nepřekonali a byli diskvalifikováni. Sázky u totalizátora byly plně vráceny (Svoboda, 1990).

1910 – 35. ročník

Podáno rekordních padesát sedm přihlášek a překročen tak poprvé v historii počet padesáti přihlášek. Dotace zvýšena na 30 000K. Přesto, že počasí v den Velké bylo pěkné, vlivem podzimních vydatných dešťů, byla dráha hluboká, s příkopy plnými vody. Vodní příkop číslo tři byl rozvodněn natolik, že byl vynechán. Na startu se objevilo osm startujících, první v cíli doběhl **Paul Heston** s jezdcem M. Seiffertem, zvítězil lehce o pět délek (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1911 – 36. ročník

Podle Svobody (1990) zaběhl plnokrevný valach **Glenmorgan** s německým panským jezdcem por. Egonem Kriegerem nový rekordní čas 10:22 a výrok zněl: „Zvítězil o velkou vzdálenost, daleko zpět třetí, daleko před čtvrtou“. Po příjezdu domů obdržel por. Krieger od svého velitele pochvalu, za toto vynikající vítězství. Za touto pochvalou však následoval i trest, v podobě tří dnů domácího vězení, jelikož jel v dostihu jako důstojník a amatér společně s profesionály. Dostih dále doplňují Hubálek a Nehyba (2001), kde popisují zdržení Glenmorgana v důsledku najetí na špatnou překážku, kdy por. E. Krieger ve vedoucí pozici místo irské lavice zvolil vedlejší neoznačený živý plot s příkopem (tehdy ještě nebyl skákán) a musel se tedy vracet. Jak už bylo napsáno výše, svůj trest si musel odsedět, i přesto, že obdržel blahopřejný telegram od velitele pluku - korunního prince.

1912 – 37. ročník

Dne 13.10. měli diváci možnost shlédnout dostih hned dvakrát. Poprvé jako „Pardubickou steeplechase armády“, podruhé jako „Velkou pardubickou“. Kurz byl v obou dostizích stejný. V prvním dostihu vyhrál polokrevný valach *Hurain* s jezdcem npor. Reimerem, a ačkoliv absolvovali celý kurz Velké tak jako ostatní vítězové, nejsou uvedeni v historické listině vítězů. Měli by však být s tímto ročníkem spojováni.

V druhém dostihu zvítězil poprvé pardubický občan, vojenský zvěrolékař, jezdec František Bartosch na šestiletém valachovi **Jamagatovi**. Jezdec jel dokonce polovinu trati bez třemenů, které se mu utrhly.

Valach Kuklík se stal po pádu na irské lavici další obětí. (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001)

1913 – 38. ročník

Velká běžena opět dvakrát, jako předchozí rok. V prvním dostihu se vítězem stal opět *Hurain* s jezdcem npor. Reimerem. V dostihu druhém pak zvítězil valach **Dick Turpin** s žokejem F. Jankem. Byla to poslední předválečná vítězná dvojice. Osudným se stal špatný doskok na zahrádkách valachu Stamfordovi, při němž si zranil páteř (Svoboda, 1990). Hubálek a Nehyba (2001) označují tento pád jako další, již druhý pád zaviněný jezdcem – tentokrát F. Landerem, který odmítl brát ohled na stoupající únavu koně.

2.3. Meziválečné období, první republika: 1920 – 1937

2.3.1. Roky 1920 – 1929 (ročníky 39 – 47)

V tomto období probíhal další rozvoj, s převahou polokrevných koní a amatérských jezdců - nejvíce z domácích řad. Postupem času se zvyšoval počet startujících koní, včetně koní v cíli.

1920 – 39. ročník

Vznikl Československý Jockey Club. Stanovená dotace 47 500 Kč měla být rozdělena mezi první čtyři vítěze následovně: 30 000 Kč - 10 000 Kč - 5000 Kč - 2500. Kč. Nejvyšší přípustná hmotnost stanovena na 82,5 Kg. Startu se zúčastnilo pouze šest koní. Všichni koně, kteří dojeli k Taxisovu příkopu skočili a padli. Pouze jediný kůň se jménem **Johnatan** a jeho jezdec – žokej K. Kozlík proběhli cílem. Pro překročení limitu však byli diskvalifikováni, totalizátor musel vrátit sázky (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

Svoboda (1990) věnoval kauze „Johnatan - Kozlík“ celou kapitolu, kde dokazuje, proč byla diskvalifikace na základě pozdějších faktů (1936 – přeměření trati) neopodstatněná. Vzhledem k tomu, že se kurz Velké pardubické od roku 1920 – 1936 neměnil, byla v roce 1920 dvojice Johnatan - Kozlík diskvalifikována na dráze 6900 m, a nikoliv na dráze 6400 m. Pro tuto delší dráhu by byl stanoven limit 20:42 min. Dvojice doběhla do cíle v čase 20:15 min, tedy mnohem dříve, než by stanovil limit. Největší problém vidí v opomenutí přeměření dráhy, což patřilo jistě k povinnostem tehdejšího „dozoru nad závodní dráhou“, který vykonával Hanuš Kasalický. V úvahu však bere i fakt, že v poválečném období řešilo tehdejší ředitelství dostihu jiné, důležitější problémy spojené s vlastním uskutečněním Velké. Nový Československý Jockey Club převzal závodistiště i s kurzem Velké pardubické tak, jak se odnepaměti jezdil. A protože trénink koní v prvním období nebyl zatížen válkou, byli dobří koně, kteří dosahovali i značně rychlejších časů. Jako příklad můžeme uvést rok 1911, ve kterém Glenmorgan dosáhl rekordního času 10:22 min při dvojitým zablouzení. Nicméně Jockey Club dodnes svůj nesprávný výrok dosud neopravil.

V dostihovém programu 118. Velké pardubické České pojišťovny, je ročník 1920 stále psán bez vítěze (Hromádková a Tůma, 2008).

1921 – 40. ročník

Vzhledem ke špatným zkušenostem s časovým limitem v předešlém roce (dosud 1000 m za 3 min, tzn. 19:20 min pro dráhu 6400 m), byl limit prodloužen (nařizeno ujet 1000 m nejpozději do 4 min) na 25:36 min. Klisnu Panny, která vedla takřka celým

dostihem (ve vedení skákala i poslední proutěnku) v cílové rovině předběhl sedmiletý valach **Periwig** s žokejem J. Syrovým a zvítězil o dvě délky. První obětí v druhém období byla plnokrevná klisna Magyar leány (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1922 – 41. ročník

Do cíle doběhli pouze dva polokrevní koně, **Buldur** a Leffers. Jezdec Buldura nesl pouhých 60 Kg a do cíle dorazil jako první v čase 15:27 min. Leffers krátce za cílem vyčerpáním padl a musel být utracen (Svoboda, 1990).

1923 – 42. ročník

Do tohoto roku se Velká pardubická jezdila jako handicap. Tímto rokem však došlo ke změně, jelikož hmotnost, kterou měl kůň nést, začala být určována podle věku koně a to následovně: čtyřletí 60 Kg, pětiletí 66 Kg, šestiletí a starší 67 kg. V čase 13:29 min proběhl jako první cílem hřebec **Landgraf II** s žokejem J. Pintérem, zlepšili tak nejlepší čas téměř o dvě minuty. Na startu se poprvé po válce objevili také příslušníci čsl. armády. Obsadili třetí a čtvrté místo. Npor. Fr. Statečný s valachem Miesepeterem se umístil na místě třetím a kpt. O. Buchar s valachem Evivou na místě čtvrtém (Svoboda, 1990).

1924 – 43. ročník

V tomto padesátém výročí došlo ke snížení dotace na pouhých 28 500 Kč. Na startu se seřadilo pouze pět dvojic. Vítězným koněm se stal valach **Herero**, kterého do cíle dovedl E. Stárz. V dosud nejlepším čase druhého období - 13:10 min zvítězili start – cíl (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1925 – 44. ročník

Landgraf II obhájil své druhé vítězství ve Velké. Tento sedmiletý ryzák sedlán K. Holoubkem dorazil do cíle v dosud nejhorším čase druhého období – 19:19,2 min. Výrok zněl: „Zvítězil o velkou vzdálenost, 3,5 délky zpět třetí“. Hlavní příčinou pomalého tempa byly vytrvalé podzimní deště, které měly za následek hlubokou půdu a vysoký stav vody po celé dráze (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1926 – 45. ročník

Dochází k dalšímu rapidnímu poklesu dotace až na 22 000 Kč, která jak uvádí Svoboda (1990) byla dosud nejmenší od založení závodu v roce 1874 (*pravděpodobně se započítaným vlivem poválečné inflace, neboť v roce 1881 byla dotace 3000Fl ~ 6000K ~ 6000Kč – pozn. autorky*). Z prvních šesti míst, obsadili vojenští jezdci hned pět míst. Vítězem se stal npor. Rudolf Popler s plnokrevnou klisnou **All right II**. Tato klisna, přestože měla čtyři pády, zvítězila lehce o osm délek (Svoboda, 1990). Tento autor dále ve

své knize uvádí, že klisna All right II se stala prvním vítězným plnokrevníkem druhého období. Z listiny vítězů však můžeme vyčíst, že tato klisna zaujímá místo druhé, hned za sedmiletým valachem Periwigem (vítězem z roku 1921). Shodně to v tabulce vítězů uvádí také Hromádková a Tůma (2008).

1927 – 46. ročník

Hubálek a Nehyba (2001) ve své knize píše o velkém navýšení dotace až na 68 500 Kč. Značnou částku zde investovala Městská rada pardubická (50 000 Kč), která pochopila, důležitost právě tohoto dostihu pro město Pardubice. Svoboda (1990) se značným nárůstem dotace ztotožňuje, nicméně konečnou částku uvádí o tisíc korun českých nižší, tedy 67 500 Kč. Autoři obou publikací se dále shodují na tom, že kvůli usmrcení čtyř koní (valach Doyen, klisna Eba, klisna All right II a hřebec Landgraf II) byl tento ročník jedním z nejsmutnějších v celé historii Velké. Na druhou stranu velkým oživením dostihu se stala prvně startující žena ve Velké, slečna Lata Brandisová, která společně se svou polokrevnou klisnou Nevěstou obsadila páté místo. Vítězem se stal polokrevný valach **Forum** s amatérem J. Charousem.

1928 – 47. ročník

V tomto roce byl vyrovnán rekordní počet z roku 1874, kdy také startovalo 14 dvojic. Do cíle dorazilo nevídaných deseti dvojic. Dotace vzrostla na 82 500 Kč. První místo obsadil kůň východopruského chovu **Vogler** s amatérem H. Schmidtem v nejlepším čase druhého období 12:03,9 min. U taxisu vojáci prolomili vojenský kordon a vznikl chaos (Svoboda, 1990). Janouch a Řehoř (1970) se ve své knize zmiňuje o umístění dalších třech koní pocházejících ze stejného chovu jako Vogler mezi prvními pěti místy.

2.3.2. Roky 1930 – 1937 (ročníky 48 – 56)

V této druhé polovině meziválečného období vzrostla mezinárodní účast, kurz dostihu zůstal neměnný, u dotací však došlo k velkému zvýšení (Svoboda, 1990).

1929 – 48. ročník

Dotace v tomto roce činila téměř neuvěřitelných 108 000 Kč. Hmotnost stanovena dle věku koní byla pozměněna takto: čtyřletí nesli 63,5 kg, pětiletí 69,5 kg, šestiletí a starší 70,5 kg (Svoboda, 1990). Vítězným koněm se stal polokrevný valach, bělouš **Ben Hur**, sedlán amatérem G. Schwandtem. Přestože měl Ben Hur čtyři pády, dokázal zvítězit o tři délky (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990). Dne 29. září byl prvně odstartován plochodrážní závod, jenž vstoupil do historie jako Zlatá přilba Československá (Hubálek a Nehyba, 2001).

1930 – 49. ročník

Menší předehrou čtyřicátého devátého ročníku Velké se stala „Aféra Mellenthin“, ve které šlo o třikrát prodaného německého polokrevného hřebce Gabarita, jelikož původní majitel a jezdec por. Mellenthin nesměl startovat v československých barvách. V prvním rozhlasovém vysílání mohli reportéři J. Laufer a R. Šimáček přiblížit svým posluchačům dění na závodišti. Na parkovišti za tribunami parkovalo přes 1000 aut ze všech evropských zemí. První tři místa obsadili českoslovenští armádní jezdci. Kpt. Rudolf Popler na koni **Gyi lovam** obhájil své druhé vítězství ve Velké pardubické. Čtvrté místo obsadila Lata Brandisová s polokrevným hřebcem Norbertem z chlumecké stáje Zd. Kinského (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1931 – 50. ročník

Dle Janoucha a Řehoře (1970) bylo na hluboké půdě sedláno do jubilejní padesáté Velké pardubické čtrnáct koní. Vítězem se stala klisna se jménem **Pohanka**, startující jako outsider s kurzem 33:1. Obtížnou dráhou byla výtečně provedena francouzským poručíkem F. Durandem v čase 14:47,80. Klisna Pohanka (po otci Nedbalovi, z matky Piacensa) pocházela po otci z krevní linie Magyaráda a byla ryzím produktem Chlumeckého chovu (Hubálek a Nehyba, 2001). Popsují zde i vznik moderní čtyřpatrové tribuny, která byla postavena k původní tribuně dřevěné. Svoboda (1990) ve své knize dále uvádí další skvělé třetí umístění koně z Chlumeckého chovu, hřebce Norberta s amatérskou jezdkyňí Latou Brandisovou.

1932 – 51. ročník

V jednapadesátém ročníku s rekordním počtem šestnácti startujících se mohli radovat především koně rakouští, kteří obsadili první (Remus), třetí (Clematis) a páté místo (Marco Polo). Italský profesionál R. Spano na vítězném valachovi **Remusovi** z rakouské stáje Dr. A. Tonnellese, startovali ve Velké poprvé. Jako druhý skončil kpt. Rudolf Popler na již desetiletém Gyi lovamovi. Od vítězství ho dělilo jen půl délky, měli bychom však poukázat i na fakt, že nesl o 3,5 kg více než jeho protivník (Svoboda, 1990). Za necelou hodinu nasedl kpt. Rudolf Popler na klisnu Ellu v Memoriálu Kinského. Nešťastně padl i se svým koněm na druhé překážce - dřevěném dvojbradlí a po převozu do nemocnice zemřel (Hubálek a Nehyba, 2001). Od této tragické události byl tento rámcový dostih nazýván Memoriál Rudolfa Poplera (Krebs a Pávek, 1972; Svoboda, 1990).

1933 – 52. ročník

Polokrevný valach **Remus** sedlaný R.Spanoem zvítězil jistě o půl délky. Tato italsko – rakouská dvojice obhájila své druhé vítězství v dosud nejlepším čase druhého období 11:24,6 min. Smutnou správou tohoto ročník se stalo úmrtí valacha Regalona (v sedle francouzský žokej Howes), který si zlomil vaz na hadím příkopu. Jezdkyně Lata Brandisová skončila opět na místě třetím. Janouch a Řehoř (1970) se dále ve své knize zmiňují roli učitele jezdce Spanoa v Rasumovské jezdecké škole ve Vídni a později v jezdecké škole v Pinerolu.

1934 – 53. ročník

Příkopy v tomto ročníku byly naprosto vyschlé. Hned pět koní stáje Zd. Kinského v dostihu uspělo. Z nich Norma, Neva, Neklan a Čygýr obsadili druhé, páté, šesté a osmé místo. Klisnu Normu jela již mnohokrát zmiňovaná Lata Brandisová. Na prvním místě skončila německá klisna **Wahne** s H. Wiesem. V čase 12:44 min zvítězila lehce o tři délky (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1935 – 54. ročník

První vítězství polokrevného valacha, bělouše **Herolda** s amatérem O. Lengnikem v rekordním čase 10:41,1 min. Nad klisnou Wahne (svou německou soupeřkou) zvítězil po boji o tři délky. Kromě těchto německých umístěných, se velice úspěšným stal i italský por. D. Pogliaga na koni Quxii, který doběhl do cíle na pozici třetí (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1936 – 55. ročník

Tento rok dalo ředitelství Jockey Clubu pokyny k přeměření kurzu Velké pardubické (Hubálek a Nehyba, 2001). Měření provedl inspektor závodní dráhy Antonín Kruliš, spolu s ním Ing. B. Kočí, podplukovník V. Strohschneider a major H. Býček. Jelikož oblouky dráhy nebyly přesně vytyčeny, tak ani trojí měření nepoukazovalo na jednoznačný výsledek (6800 – 7100). Jockey Club ustanovil novou délku trati průměrem těchto tří měření na 6900 m.

Vítězem se stal devítiletý polokrevný valach **Herold** s amatérem O. Lengnikem (Svoboda, 1990).

1937 – 56. ročník

Svoboda (1990) popisuje poslední předválečný ročník jako dramatický a plný překvapení. Na první pozici se umístila jezdka Lata Brandisová v sedle polokrevné klisny z chlumeckého chovu **Normy**. Stala se tak první vítěznou ženou v historii od

založení dostihu v roce 1874. Totalizátor vyplácel na vítěze 174 za 10 Kč a na pořadí 1336 za 10 Kč. Na závodišti se sešlo 40 000 diváků a více jak 3000 aut parkovalo na parkovištích (*na tehdejší dobu opravdu nevídané – pozn. autorky*). Z šestnácti startujících projelo cílem deset jezdců. V počtu startujících se Hubálek a Nehyba (2001) trochu liší, ve své knize uvádějí: pět koní německých, jeden kůň francouzský a devět koní československých, celkový počet koní tedy činí patnáct.

2.4. Poválečné období, od stalinizmu k demokratizaci: 1946 – 1967

V tomto období docházelo často ke změnám kurzu, což bylo způsobeno přestavbou dráhy. Také docházelo ke změnám mnoha původních překážek (Svoboda, 1990).

2.4.1. Roky 1946 – 1952 (ročníky 57 – 63)

V první polovině období, převažovali koně polokrevného chovu, armádní jezdci a byl ustanoven časnější termín dostihu (Svoboda, 1990).

1946 – 57. ročník

Kromě toho, že se v průběhu válečných let závodiště neudržovalo, bylo zejména koncem války zničeno bombardováním. Jeho úpravy si po válce vzaly na starost: Východočeský jezdecký klub, útvary posádkové správy Pardubice, orgány městského národního výboru a orgány Jockey Clubu v Praze. Bylo nutné zasypat 41 kráterů, nově postavit celou irskou lavici a upravit všechny překážky.

Velikým favoritem tohoto ročníku byl plnokrevník Svatopluk s maj. Aubrechtem, ten však čtyřikrát vybočil a jednou zabloudil. Do cíle dorazil jako druhý za polokrevným **Titanem** s jezdcem Milošem Svobodou, kteří jako jediní přešli dráhu bez chyby. Ani pořadatelé neočekávali tak obrovskou účast diváků v počtu cca šedesáti tisíc (Svoboda, 1990). Hubálek a Nehyba se ve své knize zmiňují o odhadovaných nákladech na opravu závodiště v hodnotě 450 000 Kčs.

1947 – 58. ročník

Dle Janoucha a Řehoře (1970) se před zahájením tohoto ročníku v hledišti tísnilo na 70 000 diváků. Rekord byl překonán i v počtu startujících, neboť se na startu Velké objevilo šestnáct kandidátů. Kromě tuzemských koní se na startu objevili též koně francouzští. První cílem doběhl kůň francouzského chovu, valach **Rayon de Luna**, sedlán kapitánem francouzské armády M. Buretem. Tato dvojice překonala celou dráhu bez jediné chyby v čase 10:30,8 min (*druhý nejlepší čas od založení Velké – pozn. autorky*). **Rayon**

de Luna takto obdivuhodně zvítězil, přestože si zranil nohu během transportu do Pardubic a o jeho startu panovaly jisté pochybnosti.

1948 – 59. ročník

Prvně zvítězil kůň malého vzrůstu, avšak s velkým výkonem. Byl jim valach neznámého původu se jménem **Var**. Do cíle ho dovedl špkt. M. Kotek. V tomto roce se na startu objevilo pouze jedenáct účastníků a to bez mezinárodní účasti (Svoboda, 1990). Hubálek a Nehyba (2001) se k tomuto vracejí a nulovou mezinárodní účast vysvětlují jako první důsledek komunistického puče v roce 1848, připomínaného pod přívlastkem „únorové vítězství pracujícího lidu“. Na slibně se rozvíjející kontakty s francouzskými a anglickými majiteli koní museli pořadatelé zapomenout.

1949 – 60. ročník

Jak zmiňuje Svoboda (1990), na startu se objevilo rekordních osmnáct startujících, do cíle však dorazilo pouze pětice koní, vesměs polokrevníků. První, druhé a páté místo obsadili armádní jezdci. Vítězný polokrevný valach **Učeň** v sedle se špkt. O. Dostálem absolvoval i zkoušku všestranné způsobilosti.

Hubálek a Nehyba (2001) dále píší o prohlášení dostihů za „buržoazní“ sport vládnoucími zástupci dělnické třídy. Většina dostihových koní spadala pod tzv. národní správu a veškerý plnokrevný materiál nakonec převzal stát.

1950 – 61. ročník

Byly stanoveny nové podmínky pro účast ve Velké, které měli omezit startování závodníků (koní a jezdců) s nižší výkonností. Kůň musel před přihláškou absolvovat alespoň dvě steeplechase a dosáhnout nejméně šesti let věku. Hmotnost byla stanovena na 70,5 Kg bez veškerých jezdeckých úlev.

Druhé vítězství obhájil valach **Var**, tentokrát s armádním jezdcem Jungmanem (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1951 – 62. ročník

Z šestnácti startujících, dokončilo dostih devět koní. Vítězem se stal desetiletý plnokrevný hřebec, vraník **Salvator** s šedesátiletým jezdcem V. Hejmovským, jenž se stal nejstarším účastníkem a zároveň vítězem Velké pardubické (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990). V hmotnosti nesené hřebcem **Salvátorem** se tito autoři liší. První ve své knize zmiňují 75 Kg, naproti tomu Svoboda (1990) uvádí hmotnost 70,5 kg, s čímž souhlasí i Hubálek a Nehyba (2001).

1952 – 63. ročník

Tohoto roku byl upraven hlavní vodní příkop (regulace toku), původní oblouk za tribunami byl zrušen, respektive přeložen se všemi překážkami (č. 16 – 20) dovnitř závodistiště. U těchto překážek bylo také změněno jejich číslování.

Druhé vítězství obhájil Miloš Svoboda na polokrevném východopruském valachovi **Vítězovi**, dalším koni, který absolvoval zkoušku všestranné způsobilosti. Tímto potvrdil, že účast takovýchto koní v dostizích, jako je Velká pardubická, je zcela oprávněna, ba dokonce za daných chovatelských podmínek nejvhodnější (Svoboda, 1990). S tímto souhlasí také Hubálek a Nehyba (2001), pouze v číslech přeložených překážek se liší. Uvádějí, že šlo o překážky č. 13 – 17.

2.4.2. Roky 1953 – 1967 (ročníky 64 – 78)

V této druhé polovině poválečného období, můžeme sledovat prudký vzestup koní plnokrevných, s postupným zvyšováním mezinárodní účasti (Svoboda, 1990).

1953 – 64. ročník

Dle Hubálka a Nehyby (2001) ovlivnila dostih měnová reforma vyhlášená v květnu tohoto roku, zejména dotaci, která vlivem přepočtu měny klesla na 60 000 Kčs (*což je 1/5 dotací z předchozího ročníku a odpovídá nejlepšímu reformnímu kurzu 5:1 pro výměnu, na osobu značně omezené sumy, starých Kčs za nové (www 5, 2009) – pozn. autorky*). Dostihům přihlížel také prezident republiky Antonín Zápotocký.

Jako první do cíle doběhl desetiletý polokrevný ryzák, valach **Junák**, kterého v dostihu vedl jezdec amatér F. Palyza. Druhé místo získal valach Var a na třetím místě poprvé v historii doběhli dva koně současně. Byli to kladrubská klisna 641 Furioso X s jezdcem Zatřepálkem a Brouk s armádním jezdcem J. Bozděchem. S tímto průběhem ročníku souhlasí i Svoboda (1990).

1954 – 65. ročník

Byla uzavřena dohoda mezi dostihovými organizacemi socialistických a lidově demokratických států každoročně pořádat mezinárodní překážkový mítink v Pardubicích, počínaje rokem 1955. V hlavním dostihu – Velké pardubické stanovena hmotnost 72,5 kg. (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990).

Na své vítězství vzpomíná Ing. L. Raimond (2009, pers. comm.), jenž zvítězil v sedle čtrnáctiletého tmavého hnědáka, valacha **Unkase** v kurzu 10:1, v čase 13:08,0. Výrok rozhodčích zněl: „zadržené daleko-daleko-daleko“. Mezi jeho soupeři nechyběli ani vítězové předchozích tří ročníků Salvator, Vítěz a Junák.

1955 – 66. ročník

Dle Svobody (1990) byl uspořádán první mezinárodní mítink s účasti jezdců a koní ze SSSR, Polska, Maďarska, Bulharska, NDR a ČSSR ve dvou dostihových dnech. Účast domácích koní byla podmíněna startem ve vypsaných překážkových dostizích, pořádaných Státním závodistištěm v Praze či v Bratislavě.

Před tribunami měli diváci možnost vidět rekordních dvacet startujících, z nichž do cíle doběhla polovina. Nově ustanovena hmotnost 70,5 Kg, která však neplatila pro jezdce ze zahraničí. Vítězem se stal **19/51Furioso XIV** ze státního hřebčína Topolčianky (trénován E. Šulganem). Závodníci skládali slib závodníka, uvedený jako příloha č. 1.

1956 – 67. ročník

Mezinárodní překážkový mítink se uskutečnil dvě neděle za sebou. První neděle byla hlavním dostihem Cena Volhy (4000 m) a druhou neděle pak Velká pardubická (6900 m). Ve Velké probíhal tuhý boj mezi polským plnokrevným hřebcem Baracsem s amatérem M. Babiereckim a plnokrevným valachem **Lecem** s amatérem J. Vavrouškem, který nakonec o krk zvítězil (Svoboda, 1990). Hromádková (2008) dále poukazuje na to, že v tomto roce bylo státem městu Pardubice odejmuto pardubické závodistiště.

1957 – 68. ročník

Dle Hubálka a Nehyby (2001) se šedesátého osmého ročníku účastnilo celkem dvacet tři startujících koní, čímž byl překonán rekord z pětadesátého roku. Favoritem ve Velké byl tmavý hnědák **Epigraf**, jehož rodiče (Elbgraf a Gassira) pocházeli z válečné kořisti. Tento sovětský kůň sedlaný jezdce V. N. Fedinem také podle předpokladů zvítězil. Další dvě místa obsadili rovněž koně sovětské, na druhém místě se umístil Gazon II, místo třetí pak obsadila klisna Barbara. Janouch a Řehoř (1970) ve své knize také popisují vítězství Epigrafa v Ceně Volhy, pořádané týden před Velkou.

1958 – 69. ročník

Tento ročník popisují Hromádková a Tůma (2008). Mezi favority patřili opět sovětské koně, zejména Epigraf, Gazon II, Koks. Naší velkou nadějí byl především šestiletý ryzák Liptov sedlaný Karlem Stibůrkem. Byla to právě tato dvojice, která týden před Velkou porazila sovětské favority v Ceně Volhy, kde zvítězila. V kurzu Velké udělal Liptov chybu na velkých zahrádkách, toto jeho zdržení, jak se ukázalo později, rozhodlo o vítězi. **Epigraf**, tentokrát sedlán am. V. Prachovem zvítězil jistě o dvě délky.

1959 – 70. ročník

Vítězem jubilejního sedmdesátého ročníku se stal vynikající **Epigraf** v sedle s V. Prachovem. Pro tohoto desetiletého hnědáka to bylo již třetí vítězství v řadě za sebou. Společně s Bazisem, jenž skončil na místě druhém, přešli kurz bezchybně. Jezdec Prachov dosáhl dvojnásobného vítězství jako první jezdec ze SSSR (Svoboda, 1990).

1960 – 71. ročník

Počtvrté v řadě za sebou zvítězil kůň sovětského původu. Zvítězilo zde ovšem i sovětské družstvo, neboť obsadili první, druhé, třetí a páté místo. K očekávanému čtvrtému vítězství valacha Epigrafa nedošlo, šanci na vítězství ztratil zejména pádem na velkém anglickém skoku. Přesto do cíle doběhl na třetí pozici. První dorazil do cíle sedmiletý hřebec **Grifel** s jezdcem a současně trenérem I. Avdějevem. Další obětí Velké se stala nadějná klisna Pastela, která měla ošklivý pád na malé zahrádce (překážka č. 8-9) (Svoboda, 1990).

1961 – 72. ročník

Hubálek a Nehyba (2001) ve své knize píše o vítězi minulého ročníku **Grifelovi** jako o největším favoritovi, což potvrdil i vítězstvím v Ceně Volhy. Z favorita se stal vítěz, který dokázal v čase 10:21,30 zvítězit o osm délek. Svoboda (1990) dále poukazuje na čtvrté umístění československé dvojice (polokrevný valach Olaf s amatérem J. Davidem), která celý kurz přešla bezchybně. Tento devítiletý valach opět potvrdil, že poctivý trénink všestranné způsobilosti, je vhodný pro přípravu do Velké pardubické. Tohoto ročníku se prvně účastnila i bulharská dvojice – hřebec Gaus Grim s jezdcem A. Rajnovem a obsadili hned třetí místo.

1962 – 73. ročník

Průběh dostihu, přenášela poprvé v historii závodu Československá televize i mimo území republiky. Již po šesté za sebou zvítězila sovětská dvojice, tentokrát hřebec **Gaboy** s jezdcem Makarovem, v novém traťovém rekordu 10:05,1. Tento hřebec, společně s Petricou (na místě druhém) a Gaus Grimem (na místě třetím), přešli celý kurz bez chyby. Smutnou událostí byla smrt hřebce Chedara, který si na překážce č. 29 zlomil nohu (Svoboda, 1990). O tomto traťovém rekordu, se ve své knize zmiňují i Kreps a Pávek (1972) či Hubálek a Nehyba (2001).

1963 – 74. ročník

V tomto roce zvítězila po dlouhé době československá dvojice. Byli jimi F. Vítek s **Koranem** ze SPÚ Tlumačov. Výrok rozhodčího zněl: „Lehce 12-daleko-daleko-daleko-daleko“.

Původně měl tohoto koně jet K. Stibůrek, ten však měl po pádu z bělouše Divina sádrový obvaz na zlomené klíční kosti. Tento bělouš při dostihu šlápl do vosího hnízda, polekal se roje vos, který na něj začal útočit. K. Stibůrek, neměl takřka žádnou šanci se udržet. Přestože F. Vítek tohoto roku dosáhl pouze pětadvaceti let, zhostil se svého úkonu velice dobře (Feldstein, 1990a).

1964 – 75. ročník

Favorizovaný Koran na start Velké nedorazil, neboť v Ceně Volhy upadl na vodním příkopu a zlomil si nohu. Tentokrát pod jeho třetím jezdcem F. Nehodou. Vítězem se tedy opět stal sovětský kůň, hřebec **Příboj**, kterého do cíle dovedl V. Gorelkin v čase 11:33,6. Na druhém místě skončila rumunská dvojice Vampir s jezdcem Gudeou. Třetí místo obsadil ryzák Grifel (Feldstein, 1990a). Svoboda (1990) se ve své knize zmiňuje o smrtelném pádu na překážce č. 4, kde padl polokrevný Div. Bylo to páté úmrtí koně na Taxisově příkopu v historii celého dostihu.

1965 – 76. ročník

Hubálek a Nehyba (2001) zmiňují zrušení dvoudenního mezinárodního mítinku. Z původních patnácti dostihů zbylo jen osm, odběhnutých v jednom nedělním odpoledni.

Českoslovenští koně a jezdci obsadili hned první dvě místa. Eva Palyzová, jako druhá žena startující ve Velké, doběhla společně s plnokrevným Cavaletem na krásné druhé pozici. Vedla téměř po celou dobu dostihu, až k poslední proutěné překážce, kde Cavalet klopýtl, toto zakolísání rozhodlo o vítězi, kterým se stal F. Vítek s klisnou **Mocnou**.

1966 – 77. ročník

V tomto ročníku startovalo jednadvacet koní. Žádná dvojice nepřešla kurz bez chyby. O vítězi rozhodla oranice a překážka č. 27 – Havlův skok, na kterém všichni vedoucí koně padli. Zvítězil polokrevný **Nestor**, outsider dostihu, společně se svým jezdcem T. Kňazíkem. Nedostatečná připravenost koní v oranici, včetně mnoha pádů jezdců, byla příčinou slabší úrovně dostihu (Svoboda, 1990).

1967 – 78. ročník

Feldstein (1990b) uvádí, že na trať Velké pardubické steeplechase vyběhlo rekordních šestadvacet koní, avšak pouze deset koní bojovalo v cílové rovině o titul. V čele běžela klisna Lukava sedlaná jezdcem L. Israelem. Přestože, hladce zdolala Taxisův příkop, včetně ostatních nástrah, špatně odskočila na poslední překážce, nohama zachytila o dřevěný rám a spadla. Tato klisna dostih již nedokončila. Jako první se do cíle dostal **Dresden** s jezdcem A. Sokolovem. Svoboda (1990) dále doplňuje, že klisna Mocná a valach Nestor přešli kurz bezchybně, i když v průběhu dostihu bylo celkem třicet pádů.

2.5. Od normalizace k pádu železné opony: 1969 – 1989

2.5.1. Roky 1969 – 1979 (ročníky 79 – 89)

1969 – 79. ročník

Novinkou pro tento rok bylo uspořádání významného rovinového dostihu s názvem Velká cena zásilkového obchodu Magnet – mezinárodní dostih amatérů na 2200 m. Neobyčejně skvělý úspěch slavili československé barvy, jelikož se již dlouhou řadu let nestalo, abychom obsadili všechna první čtyři místa. Vítězem se stal **Korok** s Ing. V. Chaloupkou. Dále doběhli: Mohyla, Gavor, Kostrava (Janouch a Řehoř, 1970). **Korok** byl jako roček určen k vyřazení a utracení pro vadný postoj pravé hrudní končetiny. Státní statek v Židlochovicích ho odkoupil a připravoval na dostihovou kariéru na překážkách.

Smutnou událostí se stalo úmrtí valacha Japana a klisny Vagy. Později skonala i hřebeček Blankyt (Svoboda, 1990).

1970 – 80. ročník

Tohoto roku byl výrok rozhodčích z roku 1920 (diskvalifikace valacha Jonathana s jezdcem K. Kozlíkem) prokázán za nespravedlivý. Napomohlo tomu zejména nalezení plánku z prvního závodu Velké steeplechase z roku 1874. Přesto nebyl dodnes rehabilitován.

První místo obsadila bulharská dvojice klisna **Vezna II**, sedlaná M. Nedělkovem. Výrok rozhodčích zněl: Jistě: 3,5-10-daleko-9-daleko (Svoboda, 1990).

1971 – 81. ročník

Podle Feldsteina (1990) řada odborníků o Korokovi tvrdila, že když v předešlém roce odmítl skočit Taxisův příkop, odmítne také v tomto roce. Tento ryzák s jezdcem

Ing. V. Chaloupkou však nezaváhal ani na okamžik a překážku zdárně překonal. Bohužel zde padl jiný potomek Astyanaxe a Cosyrie, byla jím Korokova pravá sestra Kostrava, která se stala další obětí Velké. V oranici před Havlovým skokem (překážka č. 27) se **Korok** přesunul na druhé místo za Metála s jezdky E. Palyzovou, po překonání této překážky již vedl až do cíle. Metál doběhl pouze dvě délky zpět za tímto takřka neporazitelným hřebcem. Svoboda (1990) ve své knize zmiňuje hromadný pád na Taxisově příkopu, kde padlo celkem čtrnáct koní z dvaceti startujících.

1972 – 82. ročník

Feldstein (1990) popisuje třetí vítězství hřebce **Koroka**, jehož vůle neprohrát zvítězila nad Morovou snahou vyhrát. Po tomto vítězství odchází tento desetiletý ryzák do chovu, kde působil dalších dvanáct let jako úspěšný plemeník. Svoboda (1990) se dále zmiňuje o účasti prezidenta republiky, armádního generála Ludvika Svobody. Krom jezdky E. Palyzové, jenž s valachem Metálem skončila na místě čtvrtém, uvádí i třetí ženu – jezdky amatérku J. Novou s klisnou Lukavou. Tato dvojice do cíle doběhla na místě osmém.

1973 – 83. ročník

Pouze dva dny před osmdesátým třetím ročníkem přijel do Pardubic Angličan Christopher Collins s koněm **Stephen's Society**. Od roku 1947 to byl první účastník ze západu. Po shlednutí trati, zvolil strategii jak překonat Taxisův příkop, který považoval za jednoznačně nejtěžší překážku, kterou kdy skákal. Rozhodl se na něj najíždět mezi posledními, tak aby se vyhnul nebezpečí, že skočí do padajících soupeřů. Záměr vyšel, tato anglická dvojice překonala Taxisův příkop znamenitě a povzbuzena tímto výkonem zvítězila v čase 10:04,9, což byl nový traťový rekord (překonaný až za čtrnáct let valachem Železníkem) (Feldstein, 1990).

1974 – 84. ročník

Od okamžiku, kdy se na startu Velké pardubické objevili první závodníci, uběhlo již sto let. Toto stoleté výročí dostihu v Pardubicích muselo být pochopitelně řádně oslaveno. Pracovníci pardubického muzea společně se značnou pomocí M. Svobody, uspořádali v prostorách zámku výstavu, s názvem: „Sto let Velké pardubické steeplechase“ (Hubálek a Nehyba, 2001). Ve výstavní síni U Jonáše byla otevřena výstava s dostihovou tematikou akademického malíře Radomíra Koláře, v budově Unichen se konala řada besed. Pozvaní byli i všichni dosud žijící vítězové po roce 1946.

Oslavy vyvrcholily odstartováním osmdesátého čtvrtého ročníku, ve kterém se počet startujících (čtrnáct) shodoval s počtem koní na startu 1. ročníku z roku 1874. Do

cíle doběhlo osm koní. Vítězem se stal desetiletý valach **Mor**, kterého vedl K. Beneš (Svoboda, 1990; Hubálek a Nehyba, 2001).

1975 – 85. ročník

Hubálek a Nehyba (2001) popisují druhé vítězství **Mora** s K. Benešem, kteří před Kybem s jezdcem K. Kuchovským zvítězili o šest délek. V cílové rovině tohoto dostihu, došlo k ojedinělé nešťastné události, kdy vedoucí dvojice Flang – Grassl byla při najíždění na poslední proutěnou překážku sražena valachem Blendaxem. Tento kůň ztratil během dostihu jezdce a stal se tak neřízenou střelou. František Grassl sice obdržel pro Flanga symbolickou čestnou stuhu, jenž vypadala jako stuha jezdců umístěných, avšak z dostihu byl vyřazen. O tomto průběhu dostihu píše také Feldstein (1990). Osudným se stal tento dostih klisně Sandře II, která padla na Taxisově příkopu a zlomila si vaz (Svoboda, 1990).

1976 – 86. ročník

Mezi třinácti startujícími byl pouze jediný zahraniční kůň a to osmiletý valach New Arctic (v majetku Američanky Miss Susan Thomasové) s anglickým amatérem G. Sloanem. Tento valach skočil pouze dvě překážky kurzu, přičemž na druhém skoku ztratil svého jezdce a utekl. Ostatní účastníci podali naopak výkon vynikající. V cílové rovině finišovali čtyři dvojice. V boji zvítězil valach **Limit** s jezdcem F. Zobalem, bylo to již třetí vítězství albertovské dostihové stáje. Cílem proběhlo šest dvojic.

Za tribunami začala výstavba nové moderní stáje pro koně (Svoboda, 1990).

1977 – 87. ročník

Tento rok byla půda díky vydatným dešťům obzvláště hluboká a oranice velmi těžká. Překážka č. 22 (suchý příkop) nebyla skákatelná a byla nahrazena překážkou vedlejší - anglickým skokem. Z devatenácti startujících doběhlo do cíle osm koní, bylo zaznamenáno dvacet pět pádů, z toho devět se jich stalo na obávaném Taxisově příkopu.

První do cíle doběhl devítiletý hřebec **Václav**, vedený žokejem Ing. V. Chaloupkou. Tímto čtvrtým vítězstvím se Ing. V. Chaloupka dostal v žebříčku vítězů Velké pardubické na první místo, protože čtyřikrát ještě žádný jezdec nezvítězil. Druhé místo obsadil nejmladší jezdec, šestnáctiletý amatér M. Kantek na již zmiňovaném valachovi Flangovi (Svoboda, 1990).

1978 – 88. ročník

Ze sedmnácti účastníků se na startu Velké objevil pouze jediný polokrevný kůň. Byl to Floret, který však dostih nedokončil. V cílové rovině bojoval pouze **Lancaster** s Continentalem, ostatní koně zůstali daleko zpět (Hubálek a Nehyba, 2001). Šestiletý

plnokrevný hřebec Lancaster s žokejem J. Kasalem získali první vítězství pro PP Šamorín, od roku 1946. V tréninku se tomuto hřebci věnoval H. Petrlík (Svoboda, 1990).

1979 – 89. ročník

Dle Svobody (1990) bylo v mezinárodním mítinku přihlášeno rekordních 225 koní. Zde se však Hubálek a Nehyba (2001) trochu liší, když uvádějí počet o jednoho přihlášeného koně nižší, tedy 224.

Svoboda (1990) zmiňuje, že na startu všech dostihů se objevilo pouze 122 koní. Velké se zúčastnilo sedmnáct steeplerů domácích a dvě dvojice Bulharska. Na Taxisově příkopu došlo bohužel k hromadnému pádu čtrnácti koní a jeden kůň zůstal před příkopem. Tuto překážku č. 4 nepřekonal 79% z počtu startujících. Tento výsledek předčil i rok 1971, ve kterém obávaný příkop nepřekonal 70%. Do cíle doběhlo sedm koní. Vítězem se stala šestiletá klisna **Legenda** s Ing. J. Chaloupkou.

2.5.2. Roky 1980 – 1989 (ročníky 90 – 99)

1980 – 90. ročník

Konání již devadesátého ročníku Velké pardubické vyžadovalo řádnou oslavu. Kulaté výročí bylo doprovázeno řadou akcí, podobných jako při oslavách sta let trvání. Ovšem ani tento rok se počasí nevydařilo a takřka celý týden před Velkou pršelo, což pochopitelně ovlivnilo i její dráhu.

Při přehlídce před tribunami se představilo jedenadvacet koní, z nichž pouze pět (Lancaster, Limit, Continental, Floret, Lampas) mělo zkušenosti s překážkou č. 4. Za normálních okolností by roli favorita převzal osmiletý hřebec Vat. Tento hnědák však běhal nejlépe na travnatých drahách. Naproti tomu Lancasterovi s jezdcem J. Kasalem hluboká dráha vyhovovala. Málo kdo by sázel na valacha **Simona** (ze Salvy po Masisovi) sedlaného V. Kňápkem, přesto tato dvojice zvítězila. Výrok rozhodčích zněl: „Zadržene daleko-daleko-18-daleko-3/4-daleko“ (Hubálek a Nehyba, 2001).

1981 – 91. ročník

Po sedmi letech se na startu opět objevili koně ze Sovětského svazu. K favoritům patřili vítěz z roku 1980 Simon, vítěz z roku 1978 Lancaster a sovětský Diaf. Nejvíce se ovšem věřilo šestiletému valachovi **Sagarovi** s jezdcem P. Liebichem. Tato dvojice splnila veškerá očekávání, když přešla celý kurz Velké bez chyby a ještě zvítězila nad Diafem (s jezdcem Ch. N. Kasajevem) o dvanáct délek. V historii Velké pardubické to bylo první slavné vítězství pro PP Kladruby nad Labem. Pro diváky byla prvně otevřená nová

železobetonová tribuna. Smutnou událostí tohoto ročníku se stalo úmrtí hřebce Lancastra, který si po pádu na překážce č. 2 zlomil nohu (Svoboda, 1990).

Feldstein (1999) se dále zmiňuje, že se P. Liebich k dostihům dostal díky skokovým jezdeckým soutěžím a military. Na našich steeplechase dráhách se začal prosazovat v roce 1969. Již zmiňovaného Sagara potkal v sedmdesátém osmém roce ve stáji PP Kladruby. Tato stáj zakoupila tohoto ryzáka jako neúspěšného rovinového koně ze Sovětského svazu.

1982 – 92. ročník

Z pětadvaceti startujících dorazilo do cíle šest koní. Druhé vítězství obhájila dvojice **Sagar** – Liebich, která doběhla v dosud třetím nejlepším čase od založení Velké. Bohužel i v tomto roce došlo k úmrtí, tentokrát anglického plnokrevníka Pahanga, který padl na irské lavici. Jeho jezdec G. Saunders byl po zranění odvezen do nemocnice (Svoboda, 1990).

Hubálek a Nehyba (2001) k tomuto dále dodávají, že se přes Taxisův příkop přenesl tento desetiletý valach nádherným skokem. K irské lavici se ovšem řítit zcela neřízenou rychlostí, čemuž napomáhal i přetržený martingal. Obrovským skokem se snažil dvoumetrový val překonat, to se mu však nepodařilo.

1983 – 93. ročník

Dle Feldsteina (1999) se na startu Velké objevil již potřetí osmiletý valach **Sagar** sedlaný P. Liebichem a opět nezklamal. V pouhých osmi letech se stal trojnásobným vítězem nejtěžšího dostihu kontinentu.

Svoboda (1990) dále uvádí, že z pole devatenácti závodníků přešlo bezchybně jen šest koní, včetně Sagara. Valach Festival z PP Kladruby nad Labem a anglický Beginagin byli jediný polokrevníci tohoto ročníku.

1984 – 94. ročník

Kvůli utrpěnému zranění nemohl již Sagar dále startovat ve Velké, ani v jiných dostizích. Zklamáním byl i malý počet koní, kteří doběhli až do cíle. Z původních šestnácti startujících dokončili dostih pouze čtyři dvojice, přičemž dvě z nich měli pád. Velké procento pádů se stalo na překážce č. 4 - Taxisově příkopu.

Vítězem se stal sovětský **Erot** s jezdcem N. Chludějevem. Druhé místo obsadil Festival sedlán P. Vozábem (Chudoba a kol., 1985). Svoboda (1990) dále uvádí, že ze šestnácti pádů se jedenáct uskutečnilo na Taxisově příkopu. Oběťmi dostihu se stali sovětský koně Futbol a Kappelán a polský kůň Emanuel. Hlavní příčinu těchto pádů vidí autor zejména v nekázni jezdců při nájezdu na Taxisův příkop a neuváženou volbu rychlosti, což mnohdy vede k předčasnému odskoku a následnému pádu na hraně příkopu.

Vzorem ve skákání těžkých překážek nadále přetrvává dvojice Sagar s jezdcem P. Liebichem.

Feldstein (1999) poukazuje na to, že po ukončení Sagarovy dostihové kariery se ani P. Liebich neúčastnil dále velkých dostihů. Se svými devětačtyřiceti vítězstvími o titul žokeje bez tohoto slavného ryzáka neusiloval (*amatér se stává žokejem po získání padesáti vítězství – pozn. autorky*).

1985 – 95. ročník

V tomto pětadevadesátém ročníku došlo k několika zásadním změnám, které měli předejít nešťastným pádům, jak se stalo např. v předchozím ročníku, kdy padlo na Taxisově příkopu čtrnáct koní a tři museli být po těžkém zranění utraceni.

Byl zaveden zejména tvrdší systém kvalifikace pro Velkou pardubickou: koně a jezdci, kteří zvítězili v předchozím ročníku, nebo se umístili na druhém a třetím místě, měli právo startovat s podmínkou, že se účastní alespoň jednoho z kvalifikačních dostihů bez chyby (pád, vybočení). Koně s jezdci, kteří v minulém ročníku Velké pardubické nestartovali, museli v tomto roce absolvovat bez chyby (pádu, vybočení) nejméně dva kvalifikační dostihy, přičemž jedenkrát musel tento kůň zvítězit, či se umístit na platném kvalifikovaném místě (1. – 5.). Pro kvalifikaci bylo vypsáno osm dostihů v Pardubicích.

Na startu Velké se objevilo celkem jedenáct dvojic, včetně tří koní sovětských, na které se kvalifikace nevztahovala, jelikož patřili mezi zahraniční účastníky. Částečně byly upraveny i překážky např. popkovický skok byl z kurzu vypuštěn. Rozhodující se stal hadí příkop, na kterém se uskutečnily čtyři pády. Do cíle doběhlo šest koní, avšak dva koně zcela vyčerpáni. Vítězný kůň, polokrevný valach **Festival** s jezdcem P. Vozábem porazil devítiletého hřebce Paramona s amatérem J. Váňou. Na třetím místě skončil Santos s K. Kuchovským (Svoboda, 1990).

1986 – 96. ročník

Dle Hubálka a Nehyby (2001) se pátého dubna tohoto roku objevil na startu Velké národní v Aintree (*Grand national of Liverpool – pozn. autorky*) slušovický hřebec Essex s jezdcem Ing. V. Chaloupkou. Překonání největší světové steeplechase se však nevydařilo. Essex musel po tomto dostihu odpočívat, čímž nestihl kvalifikační dostihy do Velké pardubické a žádost o výjimku byla zamítnuta.

Mezi favorizované dvojice patřili: Erot – N. Chludějev, Lozorn – J. Štohanzl a Železník – A. Novák. Překvapivě zvítězil valach **Valencio** ze státního statku Bruntál sedlaný amatérem K. Zajkem.

1987 – 97. ročník

Ze čtyřiceti osmi uchazečů splnilo kvalifikační podmínky pouze patnáct koní. Na start Velké se dostavilo pouze dvanáct startujících. V tomto roce se projevila účinnost zavedení kvalifikačních dostihů, kdy v těžkém dostihu bylo pouze pět pádů a z toho jen dva na Taxisově příkopu. Cílem proběhlo pět koní, z nichž čtyři koně absolvovali celý kurz bez jediné chyby. Devítiletý valach **Železník** společně s jezdcem amatérem J. Váňou zvítězili v novém rekordním čase 09:56,13. Nutné je však zmínit, že trať byla tento rok asi o 80 m kratší, protože nevedla přes překážku č. 6, nýbrž travnatým průsekem přes překážku č. 6b. Ani oranice neměřila obvyklých 2300m, byla lehká a uvláčená (Svoboda, 1990).

1988 – 98. ročník

V devadesátém osmém ročníku byla mezinárodní účast slabší. Proti deseti kvalifikovaným dvojicím, nastoupili dva koně sovětsí a jeden valach anglického původu Free Flow, jenž se na dráze objevil až v pátek před Velkou. Tento anglický polokrevník sedlaný amatérem W. Sporborgem, doběhl do cíle jako druhý za vítězným **Železníkem** s jezdcem J. Váňou (Svoboda, 1990).

1989 – 99. ročník

Tímto ročníkem končí ve své knize Svoboda (1990) a upozorňuje zde na triumf domácích koní, kteří obsadili všechna dotovaná místa (1. – 5.). Trojnásobnými vítězi v řadě za sebou se stali vynikající **Železník** s Josefem Váňou. Druhá doběhla klisna Fráze sedlaná Ing. Václavem Chaloupkou. Třetí místo obsadil nadějný Forman z Kladrub s jezdcem Štenclem. Překvapením se stala klisna Libentína s amatérem J. Kovandou, která skončila na čtvrté pozici a Silueta vedená R. Chmelařem na místě pátém.

2.6. Moderní tvář v otevřené Evropě: 1990 – dodnes

2.6.1. Roky 1990 – 1999 (ročníky 100 – 109)

1990 – 100. ročník

Ke stému výročí Velké pardubické, byla vydána pamětní mince a poštovní známky. Fotografové i literáti měli mimo jiné možnost zúčastnit se různých soutěží.

Kvalifikaci k tomuto dostihu splnilo dvacet sedm československých koní, kteří by společně s deseti koňmi anglickými a dlouhým výčtem sovětských koní, vytvořili příliš velké a nebezpečné startovní pole. Z těchto důvodů rozhodlo Státní závodiště omezit tento počet na třicet možných startujících. Na vlastním startu se pak objevilo ještě o jednu dvojici méně.

Startér Ing. Šindler oslavil svou jubilejní dvacátou pátou odstartovanou Velkou pardubickou zcela bezchybným startem. Na malé vodě padl a bohužel se i smrtelně zranil anglický Grand Cheval, který odskočil příliš brzy. Na Taxisově příkopu bylo pádů jedenáct. Padli zde však především ti, u nichž se dalo předpokládat, že tento dostih je pro ně příliš velké sousto. Bez chyby skočili jen Fráze, Železník, Dynamit a Forman.

Na Popkovickém skoku však skončily Železníkovi s J. Váňou veškeré naděje na čtvrté vítězství v řadě za sebou. Za Havlovým skokem byl Ing. V. Chaloupka v sedle Fráze s pětidélkovým náskokem v čele, tato klisna svůj náskok ještě zvýšila. Již se zdálo, že je o vítězi rozhodnuto, ale na začátku cílové roviny byla Fráze dostižena **Libentínou** s K. Zajkou. Poslední proutěnou překážku skákaly obě klisny hlava – hlava. Ovšem za skokem vedla již **Libentína** o hlavu před Frází až do cíle. Jezdec této vítězné klisny K. Zajko o ní prohlásil, že je fantastickou skokankou a vůbec nejlepším koněm na kterém kdy seděl (Sloup, 1990).

1991 – 101. ročník

Dle Hubálka a Nehyby (2001) byl jednoznačným favoritem třináctiletý **Železník**, který ve dvou kvalifikačních dostizích porážel soupeře o polovinu mladší. Neprohrál ani tentokrát. Po čtvrté zvítězila dvojice **Železník** – Váňa a to o tři délky před Drakem (z Dafné po Korokovi) s jezdcem Ing. Václavem Chaloupkou, který takto získal potřetí druhé místo. Přesto však Ing. V. Chaloupka překonal svým osmnáctým startem ve Velké rekord R. H. Fletchera.

Společně s jednadvaceti muži na startu se objevila i další žena Velké, Martina Růžičková v sedle devítiletého Monka. Vzhledem k protestům řady organizací zasazující se v Evropě za práva zvířat, pozvali organizátoři do Pardubic doktora J. Fischera z USA,

který prověřoval způsobilost koní před startem Maryland Hunt Cupu. Stejného úkolu se zhostil i u nás a neměl žádné připomínky ani ke zdravotnímu stavu koní, ani k překážkám, které si pečlivě prohlédl.

1992 – 102. ročník

Hromádková (2008) uvádí, že tohoto roku bylo v rámci restituce závodíště navráceno zpět do vlastnictví města Pardubice.

Hubálek a Nehyba (2001) dále uvádějí, že již v roce 1991 hrozil anonymní pisatel výbuchem na tribuně, pokud koně vyběhnou k Taxisovu příkopu, naštěstí šlo jen o planý poplach. V tom samém roce se také na místo startu vrhlo šest mladíků s transparentem označující Taxisův příkop za koňská jatka. Sedmý mladík ležel právě v této překážce.

I z těchto důvodů nebrali pořadatelé signály o připravovaných akcích aktivistů na lehkou váhu. Hladký průběh dostihu mělo zajistit 320 policistů a 60 členů soukromé bezpečnostní služby, kterým se podařilo zvítězit nad dvěma, možná třemi stovkami demonstrantů. Toto se však později ukázalo jen jako Pyrrhovo vítězství, jelikož po odstartování patnáctičlenného pole a překonání druhé překážky, se na dráhu v oblouku před malým vodním příkopem vrhli další aktivisté. Policistům se velice rychle podařilo tyto narušitele znehybnit.

Během tohoto zákroku se ovšem koně museli takřka proplétat mezi živými překážkami, což se pochopitelně promítlo i ve skoku přes Taxis. Liard a Lanolin ztratili jezdce, Čakron společně s Monkem a Hertichem padli. Josef Váňa v sedle Železníka, který původně chtěl překážku č. 4 skákat zcela vlevo – vzadu, byl nucen tento záměr změnit, i přesto skočil tuto překážku velice dobře. Bohužel za příkopem v cestě ležel Hertiche, kterého se pokusil také přeskocit, což však již nedokázal. Herticheho srazil, J. Váňa padl a Železník tentokrát nepočkal. Vítězem se stal desetiletý hnědák **Quirinus** sedlaný J. Břečkou.

1993 – 103. ročník

Hromádková (2008) se z hlediska organizačního zmiňuje o tom, že od tohoto roku funguje závodíště jako akciová společnost (Dostihový spolek, a.s.).

Z devíti startujících dorazil do cíle pouze jeden kůň. Byl jim devítiletý **Rigoletto**, sedlaný L. Štenclem v tréninku Františka Holčáka. Zatímco tento černý hnědák probíhal cílem, blížil se k poslední proutěné překážce Zdeněk Matysík v sedle sedmiletého valacha Farada. Po doskoku začal tento valach kulhat. Jeho jezdec ho zadržel a sesedl. Pořadatelé se rozhodli přiznat Agropodniku Dvorce 230 000 Kč, určených pro druhého koně v cíli (Hubálek a Nehyba,2001).

1994 – 104. ročník

Josef Váňa se i přes ošklivá zranění, ke kterým přišel v Baden-Badenu v sedle Verona zúčastnil Velké. Jeho koněm byl sedmiletý hnědák Vyšehrad, tento valach byl svým jezdcem v rychlém závěru dostihu zadržen z důvodu vyčerpání. Vítězným koněm se stal polokrevný ryzák **Erudiy**, kterého do cíle dovedl V. Snitkovskij (Hubálek a Nehyba, 2001). O zranění J. Váni ve své knize blíže píše Feldstein (1999), který poukazuje na to, že vzhledem k utrženým plícím, polámané pánvi, rozdrčeným žebrům a více než dvěma dnům v bezvědomí, šlo skutečně o boj o život. Nic mu však nezabránilo v tom, aby byl za šest týdnů již opět na koni.

1995 – 105. ročník

V tomto roce se účastnili také francouzští a angličtí koně. Devítiletý ryzák Uranium a stejně starý hnědák Limonaire zastupovali Francii. K anglické výpravě pak patřil valach Kambalda Rambler a **It's a Snip**, který také vyhrál. Druhé místo obsadil osmiletý Vinny v sedle s Z. Koplíkem. Chalcedon s jezdcem P. Szikorou doběhli na místě třetím. Za touto dvojicí do cíle dojel J. Váňa na koni Matia Mou (Hubálek a Nehyba, 2001).

1996 – 106. ročník

V sedle vítěze minulého ročníku byl tento rok namísto Charlieho Manna dvojnásobný vítěz Velké národní (*Grand National of Liverpool – pozn. autorky*) Richard Donwoody. Tato dvojice však obsadila třetí místo. Vítězem se stal kůň pohádkového jména **Cipísek**, jenž doběhl v novém rekordním čase 9:35,00. Do cíle ho dovedl V. Snitkovskij, který tímto obhájil své druhé vítězství ve Velké. Na místě druhém skončil anglický Irisch Stamp s N. Williamsonem (Hubálek a Nehyba, 2001).

1997 – 107. ročník

Největším favoritem tohoto ročníku byl devítiletý valach **Vronsky** s jezdcem a zároveň trenérem J. Váňou, a to i přesto, že tomuto valachovi tvrdá dráha nevyhovovala. K jeho soupeřům patřili zejména Varadero – V. Špaček, Marketplace – P. Složil, Čest – F. Jasinský a Peruán – V. Snitkovskij. V cílové rovině jej z těchto favoritů ohrožoval pouze Marketplace, toho však v tuhém boji o půl délky porazil. Pro J. Váňu to bylo již páté vítězství (Hubálek a Nehyba, 2001).

1998 – 108. ročník

Z padesáti šesti přihlášených koní, jich pouze dvacet šest splnilo kvalifikaci do Velké.

Vlastního startu se účastnilo dvacet dva koní, z těchto účastníků pocházeli čtyři koně ze zahraničí (anglické a ruské stáje). Vítězným koněm se stal svěřenec trenérky Lenky Horákové desetiletý tmavý hnědák **Peruán** s jezdcem Z. Matysíkem. Zvítězil jistě o čtyři délky nad sedmiletým Devilem sedlaným R. Tůmou (Hubálek a Nehyba, 2001).

1999 – 109. ročník

Mezi domácí favority nepochybně patřil **Peruán** se Z. Matysíkem a Vronsky s J. Váňou. K zahraničním konkurentům patřil francouzský hnědák As de l'Echasserie, italský Irish Stamp, bělouš Epolet ruského podnikatele, Risk of Thunder a Dennistownthrillera.

V drobném dešti bylo na pokyn Miroslava Samšiňáka odstartováno šestnáct koní. Na Taxisově příkopu došlo pouze k jednomu pádu (Lizink – D. Andrés). Za překážkou č. 19 (malý Taxisův příkop) vedla dvojice Risk of Thunder s jezdcem K. Whelanem. To se ovšem velmi rychle změnilo, jelikož **Peruán** za posledním obloukem ukázal, jak umí zrychlit. Zvítězil v rekordním čase 09:16,00 (Hubálek a Nehyba, 2001).

2.6.2. Roky 2000 – 2008 (ročníky 110 – 118)

2000 – 110. ročník

Z pole patnácti závodníků neměla na Taxisově příkopu pád ani jedna z dvojic, což se naposledy stalo v roce 1910. Dvanáctiletý tmavý hnědák **Peruán**, který na start nastupoval s kurzem 2,5:1 potvrdil roli favorita. Společně se svým jezdcem Z. Matysíkem doběhli do cíle v čase ne o moc horším než v roce předešlém. Tato dvojice obhájila již třetí vítězství v řadě za sebou. Druhé místo obsadil osmiletý valach Bělovodsk sedlaný J. Havlíčkem. Tito dva koně skákali ještě poslední překážku současně, Peruán však cílovou čáru proťal o jednu a tři čtvrtě délky dříve (Hubálek a Nehyba, 2001). Dostihová ročenka (2000) udává dále přesný výrok: „Boj 1 3/4, 13, 13, 4 1/2, 4 1/4, 19, 3 3/4, daleko, 20“. Stav dráhy byl hodnocen jako pružný.

2001 – 111. ročník

Dle Dostihové ročenky (2001) se vítězem stojedenáctého ročníku stal devítiletý hnědák, valach **Chalco**, kterého dovedl do cíle žokej P. Gehm v čase 10:04,52. Byl podán protest trenérkou L. Horákovou pro tísnění koně č. 9 – Peruána koněm č. 21 – **Chalcem**. Dostihová komise protest projednala a zamítla jako neoprávněný. Výrok rozhodčích zněl:

„Tuhý boj, 1 1/4, 9, kr. hlava, 9, 4, 2, 11, daleko, daleko“. Stav dráhy byl hodnocen jako pružný.

2002 – 112. ročník

Údaje týkající se tohoto ročníku Velké jsou popsány v Dostihové ročence (2002). Jako první do cíle dorazil osmiletý hnědák, valach **Maskul** sedlaný vítězem z předešlého ročníku žokejem P. Gehmem. Zvítězil v čase 10:22,07. Byla udělena sankce amatéru D. Allers-Hankeyovi za pokračování v dostihu po pádu koně ve výši 1000 Kč. Výrok zněl: „Zadržene 7, 12, 1 3/4, 7. 1 1/4. 3 1/4, 4 3/4, 6, daleko“. Dráha se hodnotila jako hluboká.

2003 – 113. ročník

Vítězným koněm tohoto ročníku se stala sedmiletá klisna, hnědká **Registana** s již dvakrát zmíněným P. Gehmem, který tímto obhájil třetí vítězství ve Velké. Tato dvojice zvítězila v poli devatenácti startujících a to v čase 09:30,14.. Výrok rozhodčích zněl: „Boj 3/4, 7, daleko, 20, 20, 8, 12, 5, daleko“. Dráha hodnocena jako pružná. (Dostihová ročenka, 2003)

2004 – 114. ročník

V Dostihové ročence (2004) je uvedeno, že osmiletá klisna **Ragistana** obájila své druhé vítězství. Do cíle ji dovedl v novém časovém rekordu 09:15,48 žokej P. Gehm. Pro tohoto jezdce to bylo již čtvrté vítězství. V tomto ročníku se na startu objevilo o dva koně méně než v roce předešlém. Výrok rozhodčích zněl: „Velmi lehce 9, 6, 7, 17, 11, daleko“. Stav dráhy byl hodnocen č. 3.5 (pružná).

2005 – 115. ročník

Ve sto patnáctém ročníku zvítězil jedenáctiletý hnědák, valach **Maskul** – vítěz Velké pardubické z roku 2002 sedlaný žokejem D. Furmannem. Tato dvojice předčila v doběhnutém čase dvojici z předešlého ročníku. Nový časový rekord tedy činil 09:11,25. Výrok rozhodčích zněl: „Tuhý boj 1/2, 19, 9, daleko, daleko, 15“. Stav dráhy byl stanoven č. 3 (pružná) (Dostihová ročenka, 2005).

2006 – 116. ročník

Dle Dostihové ročenky (2006) se vítězem stal jedenáctiletý ryzák, valach **Decent Fellow** v sedle s žokejem J. Bartošem. V čase 09:20,60. V pozici trenéra se mohl radovat J. Váňa. Výrok rozhodčích zněl: „Jisté 6, 1/2, 4 1/4, 2 1/4, krk, daleko, 9“. Stav dráhy hodnocen č. 3.5 (pružná).

2007 – 117. ročník

Stoupající prestiž Velké pardubické dokazuje i návštěva samotné britské princezny Anny (www 1, 2009). První do cíle doběhla již sedmiletá klisna **Sixteen**, sedlaná žokejem D. Andrésem. Na dráze, jež byla stanovena č. 3.5 (pružná), zvítězila tato dvojice v čase 09:18,66. Výrok rozhodčích zněl: „Zadržene 7, 3 1/4, 2 1/4, 1 3/4, 20, daleko, 10, daleko“.

Byl podán protest trenérem koně č. 5 (Asot) J. Piruchem proti koni č. 8 (Ivory de Beaulieu) z důvodu opuštění dráhy jeho jezdcem K. Mercerem po doběhu před odvážením. Dostihová komise protest projednala a neuznala (Dostihová ročenka, 2007).

2008 – 118. ročník

Jako první do cíle došla osmiletá klisna **Sixteen**, sedlaná žokejem Josefem Bartošem. V historii Velké doběhli v dosud nejlepším čase 08:58,49. Výrok rozhodčích zněl: „Jisté 2 1/2, 11, 5, krk, 1 3/4, 16, 17“. Stav dráhy byl hodnocen číslem 4.0 (pružná).

Proti výsledku dostihu byl podán protest ex-offo pro nedodržení trati dostihu (neobjetí točného bodu) koňmi č.15 (Amant Gris) a č. 12 (Ivoire de Beaulieu). Dostihová komise protest projednala a koně č.15 (Amant Gris) a č. 12 (Ivoire de Beaulieu) byli diskvalifikováni (www 2, 2009).

2.7. Historický vývoj kurzu Velké pardubické

O kurzu prvního dostihu a jeho překážkách se dle Svobody (1990) nevědělo nic až do roku 1969. Tohoto roku objevil tento autor v knize Sport Illustrierte Blätter für Reiter und Pferdefreunde vydané ve Stuttgartu nakladatelstvím Schickhardt u. Ebner v osmdesátých letech minulého století článek jehož titul zněl Fantôme, vítěz Velké pardubické. Byl zde přiložen přesný plánek závodiště, včetně popisu překážek a měřítka ve vídeňských klaftrech (1 klafter = 1,8965 m). Dráha tehdy měřila asi 6950 m.

V kurzu dráhy se dvakrát opouštěl závodní okruh, jelikož byly na západ a na jih vytvořeny dva oblouky. Tyto původní oblouky se zachovaly až do roku 1937. Vzhledem k tomu, že toto závodiště bylo východním směrem omezeno hotovou železnicí na trati Pardubice – Chrudim a ve směru severním silnicí Pardubice - Přelouč, byl kurz kolem lesíka Cvrčkova umístěn jihovýchodním směrem. Na půdě (pastvině) existovala řada malých příkopů z toho dva větší a hlubší. Napříč závodištěm vedl nejhlubší příkop, který ležel u tzv. hlavního skoku (později nazvaného Taxisův příkop). Kromě lesíka Cvrčkova bylo v tomto areálu mnoho jednotlivých stromů a keřů, trávník byl místy písčité, ale občas i bahnitý. V jižním směru se rozléhalo mnoho drobných políček pronajímaných zemědělci.

Délka dráhy se v prvních dvou ročnících uváděla 3,5 až 4 anglické míle (1 míle = 1,6094 km). V letech 1876 – 1879 byla délka uváděna v rozmezí 5600 – 6400 m. Na délku „asi“ 6400 m byla v rozpisu dráha upřesněna roku 1880 a takto byla uváděna až do roku 1935. V roce 1936 bylo na trati Velké provedeno trojí měření, ze kterého se nově stanovila délka dráhy asi 6900 m.

V roce 1946 byla při rekonstrukci areálu, který byl zničen při bombardování v roce 1944, pozměněna dráha kvůli výstavbě nových budov. Překážky z bývalého popkovického oblouku (západní oblouk) byly nahrazeny podobnými uvnitř závodiště. Šlo o překážky č. 7, 8/26, 9/27 a 10/28. Další výrazná změna kurzu byla uskutečněna až roku 1952, kdy vlivem regulací hlavního vodního příkopu společně s další zástavbou došlo ke zrušení jižního oblouku s překážkami č. 16, 18, 19 a 20. Tyto překážky se taktéž podařilo umístit v podobných profilech uvnitř závodiště.

V roce 1957 se uskutečnilo další přeměření tratě a bylo zjištěno, že dosavadní trať je kratší než oficiálně uváděná. Proto se v tomto roce uskutečnilo prodloužení dráhy mezi překážkami č. 10 a 10a. Tímto dráha nabyla de facto dnešní podoby s přesným upravením délky trati na 6900 m, z čehož oranice tvořila vždy nejméně třetinu délky dráhy, tedy minimálně 2300 m.

Hubálek a Nehyba (2001) dále píší o tom, že v letech devadesátých majitel závodiště a pořadatelé souhlasili s výraznými úpravami dráhy i překážek, které postupně vedly ke zlehčení obtížnosti Velké pardubické. Takto učinili na základě protestních akcí různých spolků na ochranu přírody, společně s aktivisty bojující za práva zvířat z domova i ze zahraničí.

První úprava se týkala obávaného, ovšem i světoznámého Taxisova příkopu, jenž byl v roce 1993 zčásti zasypán a živý plot sestříhán na výšku 140 cm. Další markantní změna byla provedena roku 1994 na vodních příkopech. Z přírodních skoků se vybudovaly skoky umělé, mělké, které je nutné dopouštět vodou.

Změnou nejpodstatnější se stala změna doběhu do cíle, jež proběhla v roce 1998. Přispěla k ní zejména výstavba nové tribuny a spočívá v tom, že koně po překonání překážky č. 27 (Havlův skok) zatočí na pravou ruku a po překonání proutěných překážek č. 28, 29, 30 dobíhají do cíle umístěného před novou tribunou. V roce 2001 došlo k náhradě překážek č. 28, 29, 30 překážkami umělými, kolmými a mohutnějšími.

2.8. Management Velké pardubické v současnosti

Dle Hromádkové (2008, pers. comm.) funguje v dnešní době pardubické závodiště v podstatě jako reklamní agentura. Pro každý z jednotlivých dostihů je hledán sponzor. V deseti až dvanácti dostihových dnech je pořádáno 100 – 120 dostihů, s čímž odpovídá i množství sponzorů. Z časového hlediska jsou dostihy rozloženy do dvou hlavních částí. První část jarní (květen až konec června) vrcholí Zlatým pohárem. Do druhé podzimní části spadá právě Velká pardubická. V sobotu před Velkou je pořádán Saint Leger. Obecně se zde běhají dostihy steeplechase, steeplechase cross-country, dostihy přes proutěné překážky, ale i pár dostihů rovinných. Novinkou posledních let jsou tzv. Národní dostihové dny, které jsou zastřešeny příslušnými velvyslanectvími zemí, se kterými pardubický Dostihový spolek spolupracuje. Na základě této spolupráce je vytvořeno pět dostihových dnů s vlastním programem: Britský, Italský, Francouzský, Ruský a Slovenský den.

2.9. Osobnosti a významní koně v historii Velké pardubické

2.9.1. Nejúspěšnější koně

Lady Anne

Tuto polokrevnou klisnu po otci Piersfieldovi z matky Lady St. James koupil vídeňský obchodník Jacques Schawell v Anglii. Premiéru pro nového majitele si tato klisna odbyla v Budapešti ve steeplechase na 5600 m, ve které doběhla na třetím místě. Schawellem byla tato klisna svěřena do rukou anglického trenéra Herberta (Hubálek a Nehyba, 2001). V roce 1891 zvítězila poprvé ve Velké. Dále se tohoto dostihu účastnila ještě šestkrát. Celkem třikrát zvítězila (1891, 1894, 1896), jedenkrát obsadila druhé (1898), třetí (1893) a čtvrté místo (1895). V roce 1892 obsadila druhé místo, byla však diskvalifikována (Janouch a Řehoř, 1970; Svoboda, 1990).

Korok

Tento ryzák se narodil 11. ledna 1962 v tehdejší plemenářském ústavu Motěšice po importovaném francouzském hřebci Astyanax (po Djebel) z Cosyria (po Coastguard ze Sýria po Simson z Reseda po Dagor). Jeho otec Astyanax patřil mezi špičkové světové plemeníky. V roce 1948 byl v šampionátu plemeníků první před slavným Nearcem. Po narození Koroka se ovšem zjistilo, že jeho pravá hrudní končetina je od karpálního kloubu vytočena. Silný průjem, jenž se vyskytl v jeho stádě, měl samozřejmě negativní vliv i na jeho růst. Z těchto důvodů byl nabídnut dohromady za 30 tis. židlochovickým zájemcům, kteří kupovali v Motěšicích Kámoše a Lásku.

V Židlochovicích dali Koroka do pořádku. V roce 1965 doběhl ve svém prvním a také posledním startu na rovině na šesté pozici. Dále na něj čekala kariéra steeplera. Ve 40 startech na překážkách dokázal 25x zvítězit, 7x být druhý, 1x čtvrtý a 3x pátý. V letech 1969, 1971 a 1972 vyhrál v sedle s Ing. Václavem Chaloupkou nejtěžší dostih kontinentu – Velkou pardubickou. V roce 1973 byl zařazen na zkoušku do chovu. Stále zde přetrvávala obava, zdali jeho defekt nebude dědičný. Jeho potomstvo tyto pochybnosti vyvrátilo. Za vysoce ceněné vlastnosti se u něj považovala zejména bojovnost v dostizích a jeho výborný charakter v roli plemeníka. Jeho potomci jsou převážně vytrvalci, což potvrdili např. Vecora, Variátor, Durman (Milota, 1984).

Sagar

Jenž se narodil po otci Cambrinus z matky Saragosa zvítězil třikrát ve Velké pardubické v letech 1981, 1982 a 1983 s jezdcem P. Liebichem. Vzorem ve skákání

těžkých překážek nadále přetrvává právě tato dvojice - Sagar s jezdcem P. Liebichem (Svoboda, 1990).

V roce následujícím již Sagar nemohl startovat kvůli utrpenému zranění. Po ukončení Sagarovy dostihové kariéry se ani P. Liebich neúčastnil dále velkých dostihů. Se svými devětačtyřiceti vítězstvími o titul žokeje dále bez tohoto slavného ryzáka neusiloval (Feldstein, 1990).

Havlíčková (1993) dále zmiňuje, i to, že v letech 1982 a 1983 se stal tento ryzák Koněm roku.

Železník

Kovář (1998) ve své knize o tomto legendárním koni zmiňuje datum narození 29. dubna 1978 a původ po otci Zigeunersohn z matky Želatiny v hřebčíně Šamorín na jižním Slovensku. Historické zmínky o rodu tohoto ryzáka sahají až do doby kolem roku 1980. Matka pocházela z Ruska a otec byl plemeníkem v Německu. Jako roček byl z hřebčína prodán za 120 000 Kč Agrochemickému podniku ve Slavkově u Brna. Tomuto podniku vydělal v prvním dostihovém roce 7 800 Kč. Na nováčka to nebylo vůbec špatné. V roce 1982 se rozhodl Josef Válek Železníka prodat, jelikož se ve výběhu zranil natolik, že ho veterináři radili utratit.

Trenér Josef Miška však tomuto ryzákovi věřil a začal ho léčit. Když ředitel rozhodl o jeho prodeji definitivně, upozornil J. Miška na Josefa Váňu, se kterým kdysi pracoval v Tlumačově. A tak si Železníka ze Slavkova odvezli do Světlé Hory za devadesát tisíc korun.

Zpočátku jeho dostihové kariéry byl sedlán jezdcem Antonínem Novákem. Ve Velké společně startovali dvakrát. V roce 1985 byl ryzák zadržen, v roce následujícím odepřel skočit a jezdce ztratil. Tento jezdec však jezdil pouze koně Světlé Hory a byl dost pracovně vyčerpán. Je pochopitelné, že nemohl být zdaleka tak vyježděný jako Josef Váňa, kterého si do dostihu najímali i jiné stáje.

V roce 1987 se poprvé na startu Velké objevil v sedle s J. Váňou, se kterým doběhl první do cíle a vytvořil nový traťový rekord. Tento kůň století dále vyhrál ještě třikrát (1987, 1988, 1989, 1991) a stal se tak jediným koněm v historii, který vyhrál čtyřikrát Velkou pardubickou steeplechase. Je dosti pravděpodobné, že by vyhrál i popáté v roce 1992, nebýt demonstrantů.

Ve svém životě běžel 58 dostihů z toho dvanáct mezinárodních. Z toho třicetkrát zvítězil. Celkem za svou kariéru získal 1 723 800 Kč, což činí 29 720 korun na jeden start. Ve čtvrtek 29. října 1992 si na obyčejné vyjížděci zlomil nohu. První ošetření se mu

dostalo doma, následující den byl převezen na veterinární kliniku v Brně. Zpátky do Světlé Hory se vrátil 3. listopadu. Přestože jeho dostihová kariéra skončila, stal se zlatým hřebem mnoha výletů do kraje pod Pradědem. Jednou ho navštívil i bývalý prezident České republiky Václav Havel.

Peruán

Jeho život popisují ve své knize Hubálek a Nehyba (2001). Narodil se v roce 1988 po otci Agadir z matky Pergola, která ve svém původu měla vynikajícího skokana a trojnásobného vítěze Velké pardubické Koroka.

Chovatelem byl Státní statek Znojmo, tento podnik reprezentoval až do roku 1996. Dále byl zakoupen MUDr. Václavem Brunou, který ho svěřil do tréninku MVDr. Františku Horákovi, po kterém trénink převzala jeho žena Lenka Horáková. Původně ho jezdil jezdec Vladislav Snitkovskij, toho pak ale vystřídal Zdeněk Matysík, jenž ho dovedl k trojnásobnému vítězství ve Velké pardubické v letech 1998, 1999 a 2000. V posledním roce zvítězil jako dvanáctiletý.

2.9.2. Významné osobnosti

Rudolf Popler

Zemanová (2006) o jeho životě píše, že se narodil v Jagelce u Vysokého Mýta. Mezi jeho vrstevníky patřili např. Hynek Býček a Josef Dobeš. V roce 1923 se stal Českým rekordmanem ve skoku do výšky (180 cm). Po skončení první světové války vstoupil do armády. Vzhledem k tomu, že na vojně prošel důvěrnou jezdeckou přípravou, všimli si nadřízení, jeho jezdeckého talentu. V pouhých pětadvaceti letech (1924) byl vyslán jako člen českého reprezentačního družstva na Olympijské hry do Paříže. Těchto her se účastnil podruhé v roce 1928.

V následujícím roce byl doporučen na roční stáž do slavných italských škol v Pinerolu a Tor di Quinto. Po návratu domů se stal velkým propagátorem italské jezdecké školy, kterou začal o tři roky později vyučovat na pardubickém učilišti.

V kariéře dostihové, jezdil dostihy jak rovinové, tak překážkové. Celkem startoval v 506 dostizích z nichž 140 vyhrál. Velké pardubické se prvně zúčastnil ve svých čtyřadvaceti letech, kdy usedl do sedla Periwiga. Do cíle se mu však dojet nepodařilo. V roce 1926 zvítězil v sedle sedmileté klisny All right II. Přestože měla tato dvojice čtyři pády, dokázala zvítězit o osm délek před vítězem předešlého ročníku Landgrafem II s jezdcem K. Holoubkem. Podruhé zvítězil s plnokrevníkem maďarského chovu Gyi

lovamem v roce 1930. Tento kůň byl pro svou nezvladatelnou povahu vykastrován, ale i nadále s ním nebylo lehké zacházení. Kapitán Popler jakožto výtečný jezdec si s ním ovšem poradit uměl. S tímto valachem se ve Velké dále umístil na místě druhém a třetím v letech 1932 a 1933.

S tímto posledním datem však nesouhlasí Svoboda (1990), který ve své knize uvádí místo třetí již v roce 1929, čtvrté místo v roce 1931 (zde se oba autoři shodují) a rok 1932, kdy po dojetí na druhém místě ve Velké, došlo k úmrtí kapitána Rudolfa Poplera v sedle klisny Elly.

Ing. Ludvík Raimond

O svém životě vypráví osobně (2009). Narodil se 14. prosince 1928 v Lázních Bohdaneč, a v minulém roce (2008) oslavil své jubilejní osmdesáté narozeniny. Na koních začal pravidelně jezdit již od svých šesti let, u svého strýce Ludvíka Raimonda, který byl shodou okolností i blízkým známým kpt. Rudolfa Poplera.

Na startu Velké pardubické se poprvé objevil v roce 1951 v sedle osmnáctiletého Remuse. Tento valach se však velice dobře znal s klisnou Divokou a odmítal běžet bez ní, na Taxis najížděli z pomalého tempa, což končilo pádem, po kterém následoval i konec dostihu. Druhý start ve velké absolvoval v sedle devatenáctiletého Granda za spolupráce s trenérem Varvažovským (působícího v Novém Dvoře u Netolic), se kterým se seznámil na praxi v posledním roce vysokoškolského studia. Přestože s Grandem vyhrál tři dostihy před startem ve Velké, včetně Velké oderské steeplechase, Taxisův příkop mu byl opět osudným.

V březnu roku 1953 musel Ing. Raimond narukovat do Opavy. Vzhledem k tomu, že byl zdejší dělostřelecký pluk zrušen, dohodl se s plk. Jandlem na převelení do Hranic na Moravě, kam přišel asi čtrnáct dní před Velkou. Na startu se po třetí objevil v tomto dostihu v sedle desetiletého ryzáka Donovana, kterého dříve vlastnila herečka Věra Ferbasová. Tento kůň se nechal držet jen velice obtížně, hnal se na Taxis s ostatními a odskočil moc brzy. Zde vzpomínky Ing. Raimonda končí. Poté se probudil až následující den v pardubické nemocnici, kde se zeptal svého kolegy, když se uskuteční start Velké.

Do sedla čtvrtého koně, se kterým později startoval i ve Velké se dostal převážně díky náhodě. Jednou přijel do Oder k trenéru Varvažovskému, kde měl jezdit Sagitu v rovinovém dostihu. Tu však přenechal svému kamarádovi Přemku Hořejšímu, který přijel z mnohem větší dálky, a tak mu byl nabídnut trenérem Varvažovským tmavý hnědák Unkas. Jeho majitel Karel Nevařil souhlasil, aby v jeho sedle zůstal i nadále.

Již v prvním dostihu obsadili druhé místo. Ve Velké bratislavské steeplechase (přípravném dostihu před Velkou) získali místo třetí, přestože Ing. Raimond svého koně šetřil kvůli velmi tvrdé dráze. Takto nabádal i ostatní jezdce, ti však na jeho doporučení příliš nedali. Gera sedlaný J. Novosadem a Junák s jezdcem F. Palyzou (koně, kteří obsadili první dvě místa) vypadali v cíli velmi vyčerpaně.

Na startu Velké, startoval se čtrnáctiletým Unkasem v kurzu 10:1. Mezi jeho soupeře patřili i vítězové předešlých tří ročníků Junák, Vítěz, Salvátor. Taxisův příkop – nejtěžší překážka v dostihu, překonal Unkas velmi dobře. Problém neměl ani na následujících těžkých překážkách, ten nastal až na Havlově skoku, kde upadl. Ing. Raimond však stihl znovu nasednout a dokonce zvítězit. Vzhledem k tomu, že mu bylo dále zakázáno tohoto valacha jezdit, dostal se v Tlumačově (kde nadále působil) do sedla hřebce Liana, s nímž ve Velké obsadil dvakrát šesté místo (1957, 1958).

Za svůj život absolvoval kolem 370 dostihů, z toho sedmkrát Velkou pardubickou, ve které se umístil jedenkrát na místě prvním a pátém (Konsul – 1959), místo šesté obsadil dvakrát. V parkurovém skákání dosáhl 143 vítězství, z čehož šest vítězství vybojoval v cizině (Polko, Maďarsko, NDR). Třicet sedm let plnil funkci rozhodčího, včetně funkce předsedy (až do roku 1998). V Anglii se účastnil tamních honů (1965, 1969, 1973). Od roku 1935 nevynechal, alespoň jako divák, jediný start Velké. V sedmdesáti čtyřech letech se na své klisně Missis zúčastnil Chlumecké steeplechase osobností, ve které se umístil na čtvrtém místě. O dva roky později absolvoval společně s touto klisnou pětihodinovou Hubertovu jízdu pořádanou v Německu. Na této klisně jezdí do dnes.

Ing. L. Raimond (2009 pers. comm.) dále vzpomíná na podrobnosti o vítězném Unkasovi, který byl původně zakoupen v Německu jako budoucí plemeník v Xaverově. Ve Velké rovinové ceně se však zranil (utržení šlach). Jeho novým majitelem se stal Karel Nevařil. Po důsledné léčbě se dostal Unkas nově na dráhu. V dostizích byl charakteristický tím, že se musel nechat běžet jak mu to vyhovovalo a kolem tří tisíc metrů začal sám přidávat na tempu.

Ing. Václav Chaloupka

Tento mistr sportu z roku 1948 zvítězil čtyřikrát ve Velké pardubické v letech 1969, 1971, 1972 v sedle Koroka a v roce 1977 dovedl do cíle devítiletého hřebce Václava (Svoboda, 1990). Kromě Státního statku Židlochovice se dále proslavil v Brně, odkud jako dostihový trenér a překážkový jezdec odešel do JZD AK Slušovice. Pro které mimo jiné vyhrál roku 1987 Československé derby v pozici trenéra s Doxem. O rok později se

zúčastnil Grand National of Liverpool s koněm Essexem, dostih však nedokončili (Jelínek, 1991).

Kovář (1998) ve své knize cituje Ing. Jiřího Šindlera, který prvně odstartoval Velkou pardubickou již v roce 1965. Byl u toho, když V. Chaloupka vyhrál s Korokem a J. Váňa se Železníkem. Josef Váňa by nejspíš nevyhrál třikrát s Korokem, jelikož je moc jezdecky aktivní. Tohoto koně bylo nejlépe nechat běžet tak, jak on sám uzná za vhodné, do ničeho si nenechal moc mluvit. Vašek Chaloupka se vlastně na něm učil. Své kvality ovšem prokázal v sedmdesátém sedmém, kdy vyhrál na devítiletém hnědákovi Václavovi, zákeřném koni a nevypočitatelném skokanovi. Na druhou stranu by asi Václav Chaloupka nezvítězil čtyřikrát se Železníkem, jelikož ten potřeboval právě „váňovskou“ razanci.

Josef Váňa

Kovář (1998), který tomuto významnému jezdcovi věnuje celou knihu o něm píše že, se narodil ve Zlíně v roce 1952 v rolnicko-dělnické rodině (děda rolník, otec instalatér). Původně měl být i on instalatérem, avšak již od raného věku se mu líbili koně, vydržel se na ně dívat třeba i dvě hodiny než je okovali. Když ho tam sedlák viděl tak dlouho postávat, nechal ho svést. Kůň byl bez sedla, měl chomout a ze svázaných postraňků vzniklo něco jako třemeny.

Když ho rodiče chtěli dát vyučit v již zmiňované profesi, tak jim oznámil, že chce dělat u koní. Jeho otec mu dohodl zaměstnání u vedoucího chovu koní v Tlumačově pana Prášila. Aby toto místo získal, musel se vyučit v učebním oboru chovatel a ošetřovatel koní v Kladrubech nad Labem. Z tohoto učiliště ho vyhodili čtrnáct dní před závěrečnými zkouškami, když odmítal říci, proč zbil tři učně. Josef Váňa bránil pouze čest své dívky. Takto to vysvětlil i Ing. Z. Prášilovi, který ho následně přijal i bez výučního listu s tím že si ho musí později udělat, což se uskutečnilo až za dvacet let.

Rok v Tlumačově mu utekl jako voda a musel na vojnu. Po vojně nastoupil k horské službě působící na Pradědu. Pár let na to vyhrál na Slovensku obří slalom mezinárodního závodu Horských služeb, v němž porazil i Poláka Gasieneicu, který před lety jezdil Světový pohár v alpském lyžování. Jeho návrat do sedla se uskutečnil v nově založeném jezdeckém oddíle ve Světlé hoře.

Na jaře 1979 si udělal amatérskou licenci. V tomto roce společně s klisnou Kalinou poprvé zvítězil. Vyhrál v 213 dostizích doma i v zahraničí. Velkou pardubickou vyhrál čtyřikrát v sedle Železníka 1987, 1988, 1989, 1991 a jednou s Vronským v roce 1997, tři roky po těžkém pádu v Baden-Badenu. Autor ve své knize cituje Ing. Václava Luku, prezidenta Jockey Clubu České republiky, který zmiňuje jeho ohromě aktivní přístup ke

všemu. Když například klesne kůň na dráze vyčerpáním, je u něj hned první a poskytuje mu první pomoc. Nekouká na to, že by mohlo jít třeba o konkurenci. Jako špičkový vrcholový sportovec je velice uznávaný i v Německu. V současné době působí i jako trenér, kdy využívá kombinované tréninkové metody. Jde o příježděnost, rehabilitaci, pohyb ve vodě a v kopcích.

V pozici trenéra zvítězil v letech 1996, 1997, 2001, 2006, 2007, 2008 (Dostihové ročenky, 2001, 2006, 2007; Hromádková a Tůma, 2008; www 2, 2009).

Petr Gehm

Čtyřnásobný vítěz Velké pardubické v řadě za sebou. V roce 2001 se mu podařilo zvítězit v sedle osmiletého valacha Chalca. O rok později dovedl jako první do cíle valacha Maskula. Následné dva roky přisedlal na klisnu Registánu. S touto klisnou zvítězil v časech 09:30,14 a 09:15,48, tento čas se stal novým traťovým rekordem.

2.9.3. Ženy v sedle

Lata Brandisová

Maria Immaculata Brandisová se narodila v Úmoníně u Kutné hory na statku své babičky baronky Schäfferové. Její otec byl Rakušan a matka pocházela z Čech, avšak celá tato rodina se hlásila k češství a to i za dob, kdy to nebylo příliš výhodné. Jezdit začala již v sedmi letech (Hubálek a Nehyba, 2001).

David (1987) cituje ve své knize Miloše Svobodu, který vzpomíná na Latu Brandisovou.

Lata byla příbuznou chlumeckého hraběte Kinského. Jelikož byl hrabě řád, že má v přízni slibně jezdicí neteř, nabídl Latě dobrého koně, se kterým by mohla startovat i ve Velké. Ovšem tato vyhlídka se vůbec nezamlouvala tehdejšímu žokej klubu. Hrabě Kinský se však nenechal lehce odbýt a s dotazem zdali by nemohla v tomto obtížném dostihu startovat žena se obrátil na anglický Jockey Club.

V roce 1927 bylo poprvé povoleno Latě Brandisové startovat ve Velké. O její dostihové kariéře blíže píše Svoboda (1990). Tato žena obsadila ve svém prvním startu ve Velké hned páté místo, společně s polokrevnou klisnou Nevěstou.

O tři roky později (1930) doběhla do cíle Velké pardubické na polokrevném hřebci Norbertovi jako čtvrtá. S tímto hřebcem se v dalším ročníku umístila na místě třetím. Třetí místo získala i v roce 1933 s šestiletou polokrevnou klisnou Normou. Hned v roce následujícím doběhla v sedle této klisny do cíle na místě druhém. V letech 1935 a 1936 pak obsadila místo páté a čtvrté.

V roce 1937 zvítězila Lata Brandisová v sedle plavé klisny (*mimo jiné jediný vítězný plavák v celé historii Velké – viz. přílohy č. 2 až 6 – pozn. autorky*), která ji kurzem Velké již tři roky provázela. V poli deseti koní zvítězila v doposud třetím nejlepším čase 10:47,00, na dráze dlouhé asi 6900 m a v terénu uváděném jako těžký. Z výsledku neměla radost pouze ona, ale takřka celý národ. Bylo to první a dosud poslední vítězství ženy ve Velké pardubické. Navíc, dokázala v tomto posledním předválečném ročníku zvítězit i nad mezinárodními soupeři.

David (1987) který ve své knize cituje Miloše Svobodu uvádí, že se Lata po druhé světové válce (1946) vrátila opět na start Velké a to ve věku blížícímu se padesáti let. Latin kůň však do cíle nedoběhl. Znovu startovala v roce 1948. Taxisův příkop absolvovala úspěšně jako první, před irskou lavicí však její kůň vybočil a Velkou tohoto roku opět nedokončila. O rok později zažila těžký pád v Memoriálu Kinského na hadím příkopu, šlo o hromadný pád tří jezdců a Latu odvezli do nemocnice s těžkým otřesem mozku. Nadále se Velké pardubické účastnila již jen jako čestný host. Příznivci dostihového sportu ji obdivně říkali „Naše slečna jede“.

Eva Palyzová

Tato žena se již jako malá naučila sama jezdit na poníkovi. V jedenácti letech absolvovala tvrdý jezdecký výcvik v mladoboleslavských kasárnách. Ve třinácti se zúčastnila svého prvního dostihu. V této době ještě zdaleka netušila, jak dlouho bude trvat cesta k jejím vytyčeným cílům, a že své největší sportovní touhy vyhrát Velkou pardubickou nakonec nedosáhne.

Na startu Velké se prvně objevila v roce 1958 v sedle klisny Vandy. Do Pardubic tehdy jela ve vagoně společně s koňmi a v náruči držela patnáctiměsíčního syna. Od této doby se účastnila Velké ještě osmkrát. V roce 1965 se na startu Velké objevila v sedle Cavaleta, se kterým vedla takřka po celou délku dostihu. Téměř už se zdálo, že vítězem sedmdesátého šestého ročníku se stane žena – Eva Palyzová. Cavalet si bohužel na poplerově skoku zranil nohu a více než polovinu dostihu běžel s tímto handicapem. Poslední překážku překonal jen s největším úsilím. Do cíle tohoto obtížného dostihu doběhla tato dvojice na druhém místě za Františkem Vítkem v sedle klisny Mocné.

Dalším schopným koněm, kterého E. Palyzová ve Velké jezdila, byl Metál. V roce 1971 na dráze tohoto dostihu bojovali o vítězství s neporazitelným Korokem, který nakonec s Ing. V. Chaloupkou doběhl do cíle první a to o dvě délky. Ani v roce 1970 se jí nepodařilo zvítězit, přestože byl tehdy Metál ve své nejlepší formě. Na velkém anglickém skoku padla před Metálem bulharská klisna Vezna II (vítězka z roku 1970) a Metál, který

neměl žádnou možnost kam uhnout a padl také. Evě Palyzové se podařilo zpátky nasednout. Do cíle však dorazila jako čtvrtá. Naposledy se tato významná žena v historii dostihu objevila na startu Velké v roce 1975. Zde se se svým snem vyhrát Velkou definitivně rozloučila (Feldstein, 1990).

David (1987) ve své knize zmiňuje i další ženy účastnící se Velké. Byli jimi Jana Nová s Lukavou a anglická jezdka Charlotte Brewová v sedle staršího hnědáka Barony Fort. Hubálek a Nehyba (2001) tento výčet doplňují o Martinu Ružičkovou s devítiletým Monkem.

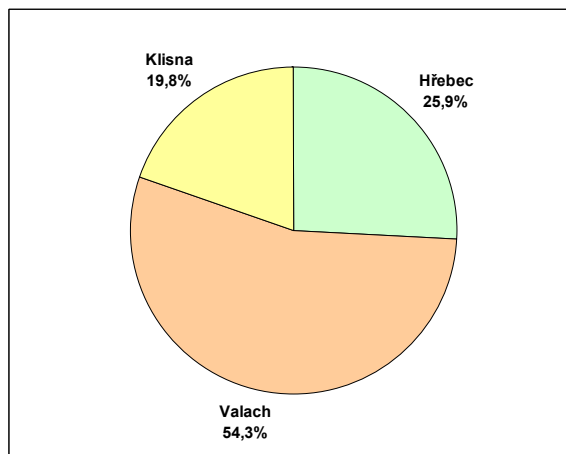
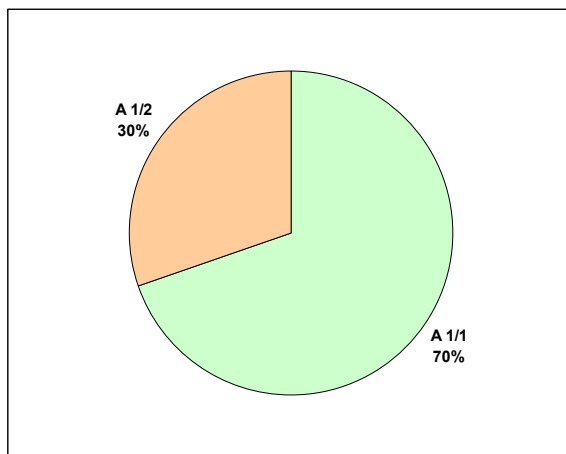
3. DISKUZE VÝSLEDKŮ A HISTORICKÝCH TRENDŮ

Tato část je věnována zpracování a rozboru vybraných dat. Je rozdělena do dvou částí. První část je věnována především základním statistickým údajům zpracovaným za celé období fungování Velké pardubické. Druhá část je věnována rozboru vývoje různých dat na pozadí historického vývoje Čech.

3.1. Vybraná statistická data vítězů Velké pardubické

3.1.1. Zastoupení krve, pohlaví a barvy vítězů

Z grafu č. 1 lze vyčíst, že téměř tři čtvrtiny vítězů tvoří angličtí plnokrevníci a pouze jednu čtvrtinu pak angličtí polokrevníci. Důvodem je pravděpodobně schopnost plnokrevníků vyvinout větší rychlost.

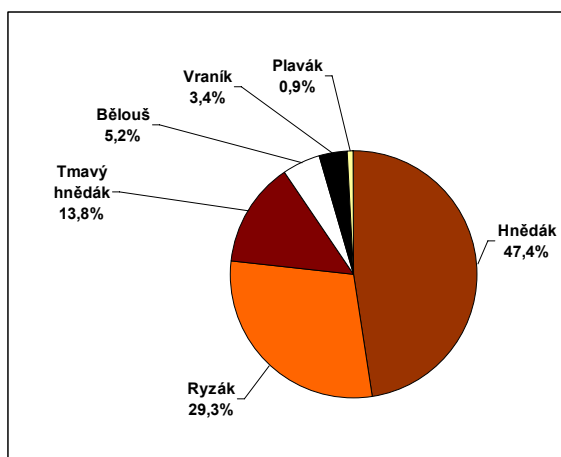

Graf č. 1 – Zastoupení krve vítězů (118 ročníků) Graf č. 2 – Zastoupení pohlaví vítězů (118 ročníků)

Jak ukazuje graf č. 2, mezi vítězi Velké pardubické velmi přesvědčivě dominují valaši s více jak padesáti čtyřmi procenty. Toto lze vysvětlit zejména tím, že jsou lépe ovladatelní než hřebci a v některých případech i než klisny, u kterých navíc také musíme počítat i se změnami chování v době říje. Hřebci zaujímají mezi vítězi druhé místo, je jich ale o více než dvacet osm procent méně než valachů. Třetí místo zaujímají tedy klisny, které zaostávají za hřebci o pouhých šest procent. Vzhledem k tomu, že jsou biologické předpoklady klisen vůči hřebcům značně menší, je tento malý rozdíl nejspíše způsoben lepší ovladatelností. Navíc není možné prokázat zda by vítězní valaši neztvítězili i jako hřebci.

V grafu č. 3 vidíme, že Velké pardubické trvale dominují hnědáci (47%). Ryzáků je o osmnáct procent méně než hnědáků (29%). Tmaví hnědáci jsou pak zastoupeni čtrnácti procenty. Pět procent zaujímají bělouši a vraníci jsou zastoupeni o jedno procento méně,

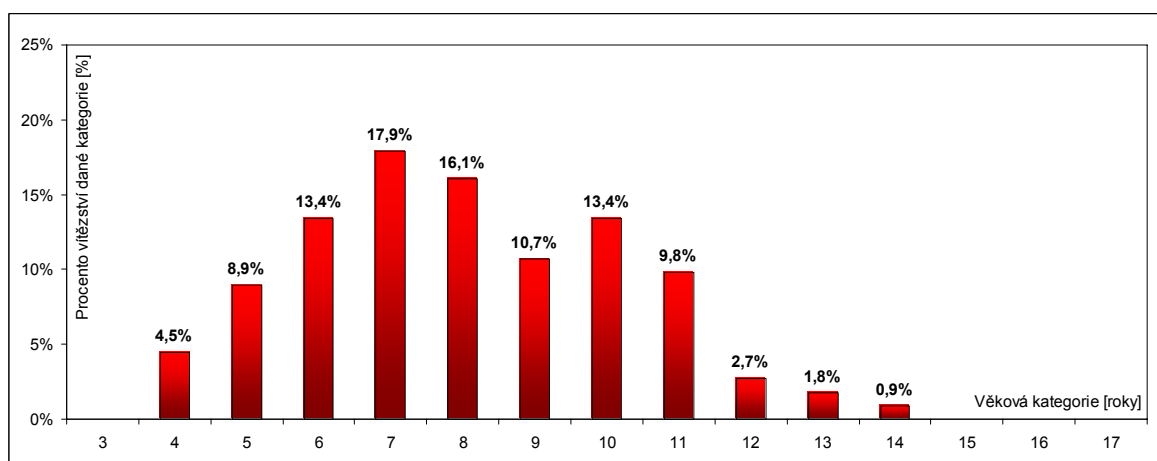
tedy ve čtyřech procentech. Raritou tohoto dostihu je jediná (0,9%) zvítězivší klisna plavé barvy Norma (1937). Spojitost mezi barvou a výkonností lze však z daných dat jen obtížně prokázat, neboť data o barevnosti všech startujících koní nebyla a nemohla být v práci tohoto rozsahu relevantně zhodnocena.

Graf č. 3 – Zastoupení barev u vítězných koní (118 ročníků)

3.1.2. Věkové rozložení vítězných koní

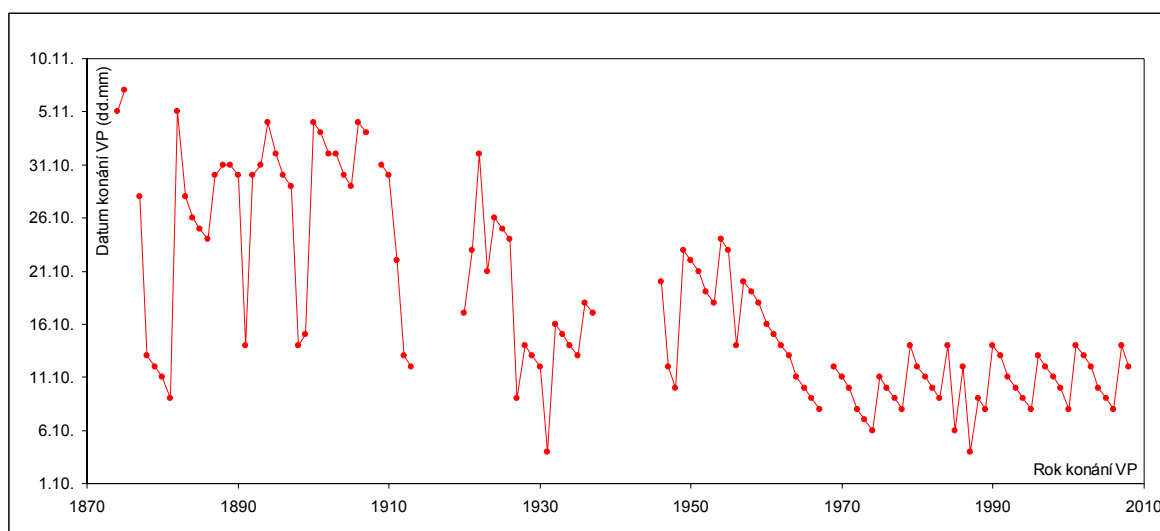
Věkové rozložení v grafu č. 4 je statisticky zpracované jen ze 114 ročníků, protože u čtyř koní není znám věk. Je pouze uváděno, že šlo o koně starší, tudíž by patřili do pravé části grafu. Pokud jde o úspěšnost dle věků koní, lze z grafu vyčíst, že narůstá od šestého věku koně a kulminuje v roce sedmém a osmém. Od tohoto roku následně s věkem klesá, zajímavé je však lokální maximum kolem 10 roku, které je možné vysvětlit jako vliv zkušeností koně, jež umožňují překonat sílu nezkušených mladších koní. Ještě v jedenáctém roce lze vyzorovat poměrně velké procento vítězných koní. Od roku dvanáctého se již viditelně projevuje nedostatečná fyzická připravenost starších koní.

Graf č. 4 – Věkové rozložení vítězných koní (zpracováno 114 ročníků)

3.2. Historický vývoj vybraných dat

3.2.1. Historický vývoj data konání Velké pardubické

Graf č. 5 – Datum konání v závislosti na roku konání

Z grafu č. 5 lze celkem snadno vyčíst, že zpočátku bylo datum konání Velké pardubické dosti proměnlivé a často bylo voleno pozdní podzimní období. To mělo za následek velkou variabilitu počasí v jednotlivých ročnících což je jeden z hlavních faktorů ovlivňující rychlost a kvalitu dostihu. Od 70. let minulého století byla Velká pořádána (až na malé výjimky) vždy ve stejný týden, což se mimo jiné projevilo i sjednocením kvality dostihu v posledních 40 letech.

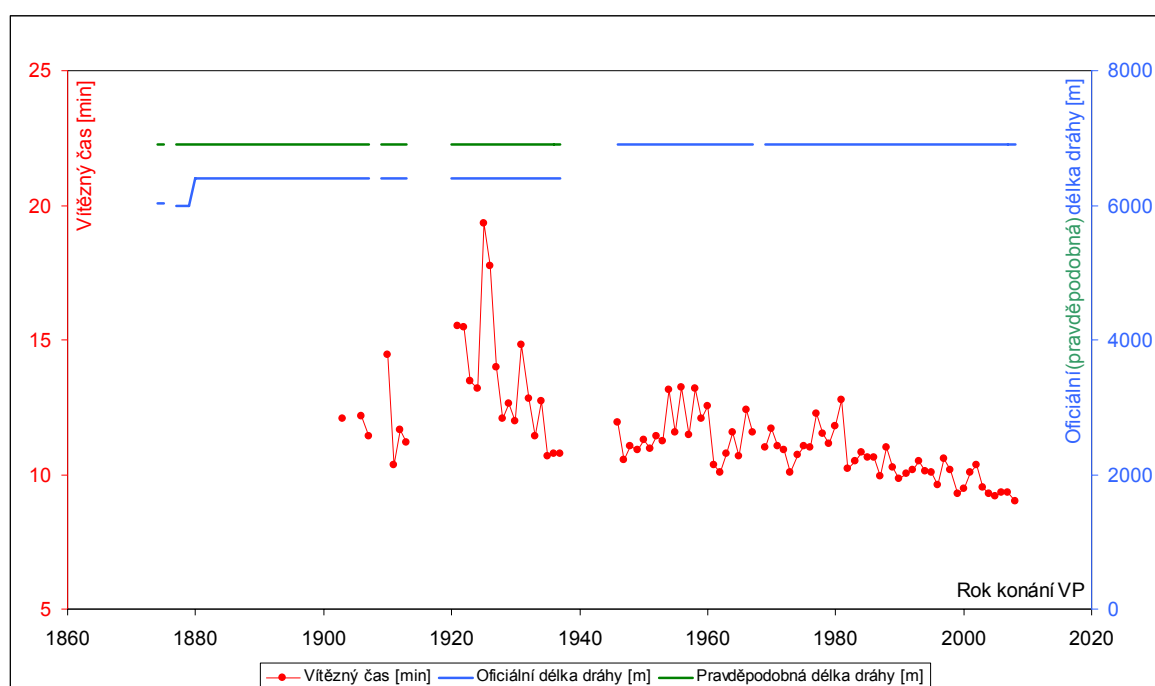
3.2.2. Historický vývoj vítězných časů a dosahovaných průměrných rychlostí

V prvním období lze dosahované časy, resp. průměrné rychlosti sledovat jen velice obtížně, jsou první záznamy časů až od roku 1903.

V období meziválečném je v grafech č. 6 a 7 viditelný prudký nárůst dosahovaných časů resp. snižování průměrných rychlostí především v důsledku zdecimování chovů během první světové války. Nebyl zde ani prostor pro řádný trénink koní a případní přeživší veteráni z předválečného období byli příliš staří. V roce 1925 dosáhl polokrevný Landgraf II s jezdcem K. Holoubkem vůbec nejdelšího oficiálně uznaného vítězného času v historii Velké a to 19:19,20 (čas již několikrát zmiňovaného jezdce K. Kozlíka z roku 1920 byl sice ještě delší, avšak nikdy nebyl oficiálně uznán a zanesen do listiny vítězů). Tento čas však byl zapříčiněn hlubokou půdou a vysokým stavem vody na dráze. Naopak v roce 1911 byl zaběhnut traťový rekord 10:22,00 Gelnmorganem s jezdcem por. Egonem

Kriegerem což lze přisuzovat vlastním kvalitám této dvojice, avšak s přihlédnutím k neznalosti stavu dráhy v daném ročníku.

Podobný trend je viditelný také v poválečném období, kdy opět došlo k prodloužení dosaženého času. Rozdíl již však nebyl tak markantní a navíc postihl pouze první poválečný ročník (1947). Což bylo pravděpodobně způsobeno i jiným způsobem vedení války a faktu, že naše území zasáhly boje jen po omezené časové období a v nepříliš velkém rozsahu ve srovnání s jinými zeměmi. V následných ročnících došlo k relativnímu ustálení, až do roku 1954, kdy Ing. L. Raimond doběhl v sedle valacha Unkase do cíle v čase 13:08. Raimond (2009) dále dodává, že do doby, než padli na Havlově skoku měli výborný čas, ale problém byl v tom, že po pádu nebyl v jeho blízkosti nikdo, kdo by mu pomohl vymotat otěže z hrudních končetin Unkase aby mohl znovu nasednout.

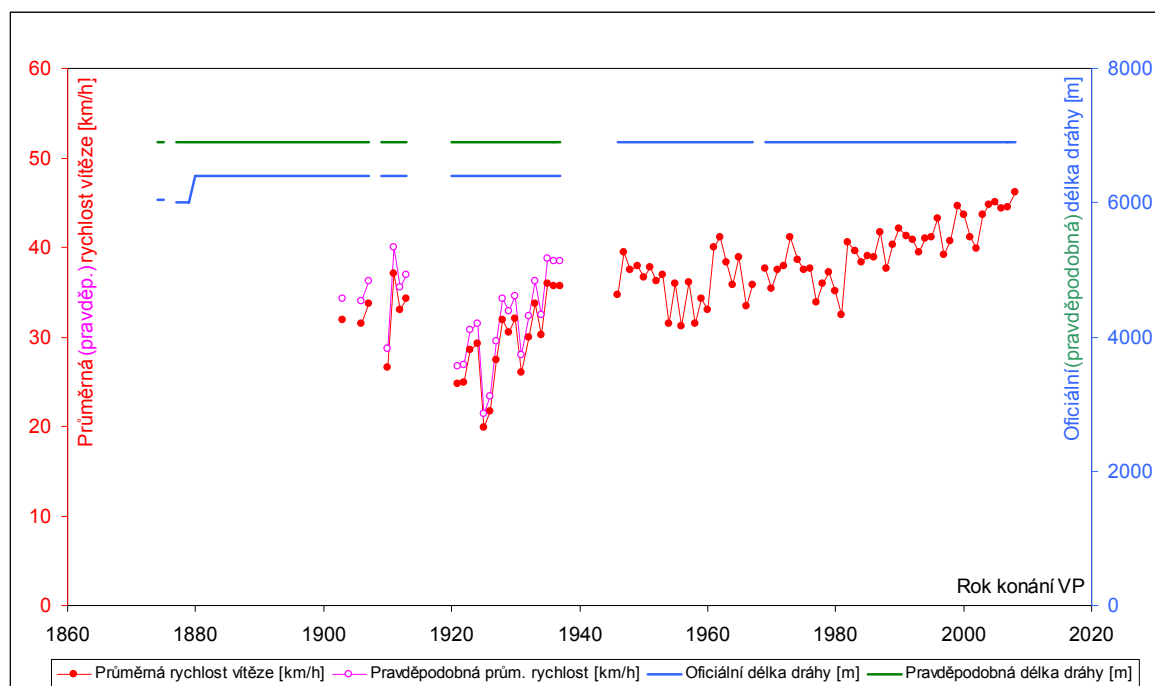

Graf č. 6 – Historický vývoj vítězných časů a příslušná délka kurzu

Od poloviny padesátých let je celkový trend celkem jednoznačný – postupné zrychlování, jen výjimečně se vyskytují výraznější odchylky od průměrných hodnot. A i těch postupně ubývá což je zejména vidět po roce 1982. Tohoto roku mimo jiné zvítězil Sagar s jezdcem P. Liebichem v novém traťovém rekordu 10:12,40, což bylo zapříčiněno zejména vysokými kvalitami této dvojice.

Příčiny zrychlování tohoto dostihu jsou zejména ve zlehčení kurzu (zlehčení překážek, vláčení oranice), dřívějším konáním (viz. graf. č. 5) Velké pardubické a ve vývoji tréninkových metod. Zmenšený rozptyl časů kolem klesajícího průměru lze vysvětlit tím, že tyto dosahované rychlosti korespondují s biologickými možnostmi koní i

jezdců, na které „dosáhne“ díky moderním metodám stále více koní i jezdců, a kteří jsou od roku 1985 mnohem důkladněji selektováni. Podobný trend je vidět i v jiných sportovních odvětvích, především atletice.

Graf č. 7 – Historický vývoj průměrné dosažené rychlosti vítězem a příslušná délka kurzu

Raimond (2009) k obtížnosti kurzu v jednotlivých obdobích dodává, že uznávání jezdců jako byli major H. Býček, major F. Aubrecht a J. Klement charakterizovali první období jako skákání přes vůz (nejobtížnější období), druhé období jako skákání přes voje, třetí jako skákání přes bič a čtvrté a páté jako rovinový dostih s překážkami.

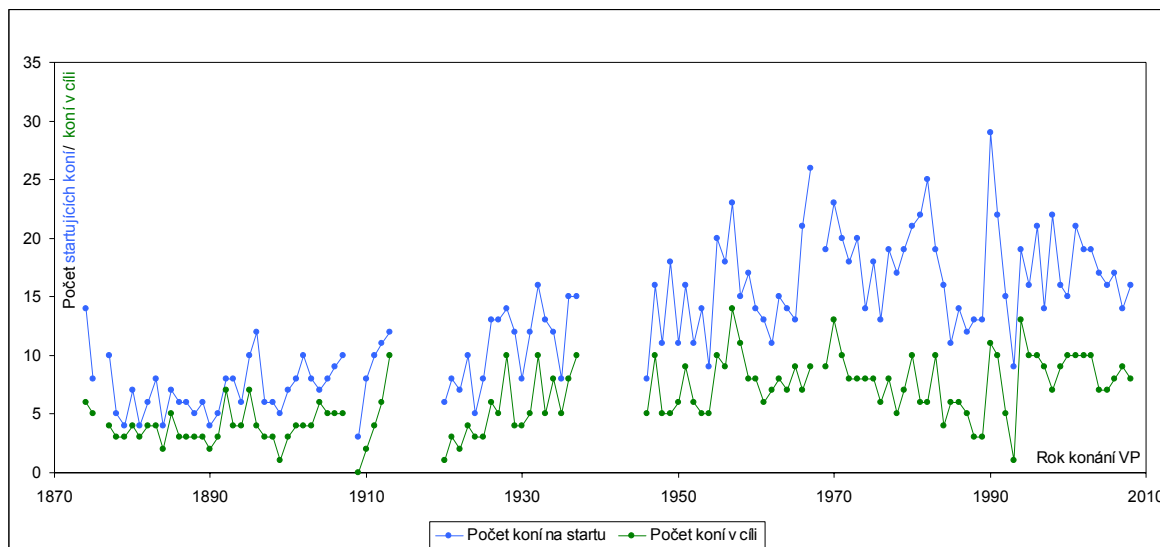
3.2.3. Historický vývoj počtu účastníků a jejich úspěšnosti dokončení závodu

Z grafu č. 8 a 9 lze vyčíst, že v letech 1874 – 1913, byla velmi slabá účast, na druhou stranu velké procento koní dostih dokončilo. Výjimky jsou zejména léta 1899 a 1910, což bylo zapříčiněno převážně velmi hlubokou půdou na dráze (vlivem špatného počasí).

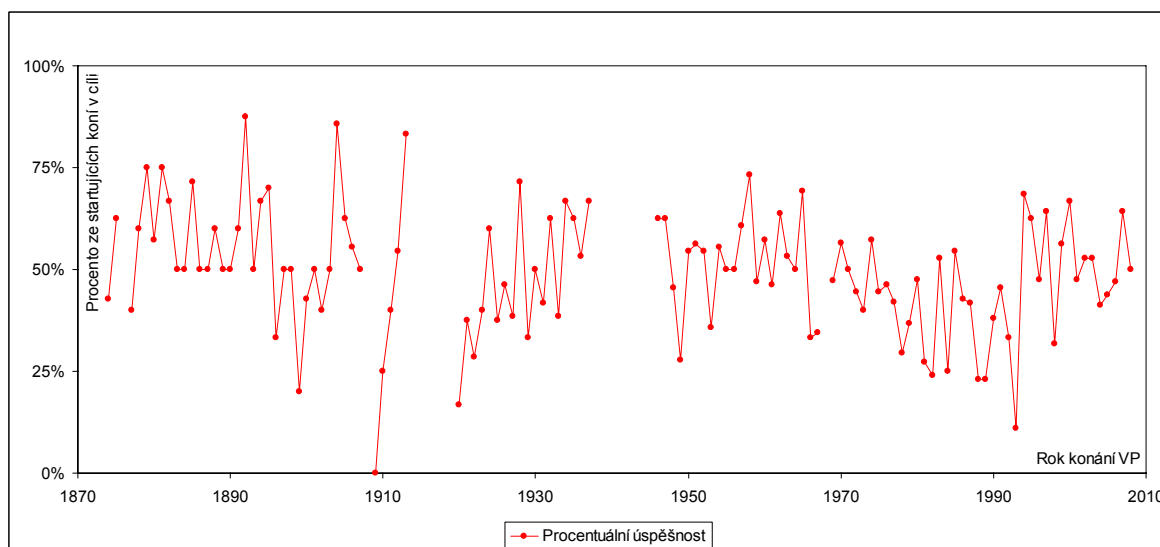
V meziválečném období (1920 – 1937) došlo vlivem války k výraznému zhoršení chovů koní. Toto negativně ovlivnilo úspěšnost dokončení dostihu. Nicméně během téměř dvou dekád je patrný výrazný nárůst účasti i úspěšnosti.

V období po druhé světové válce již nebyl důsledek tak katastrofální jako v případě války první. Toto období je charakteristické stabilní účastí i procentem dokončení. Jako důsledek navýšení dotace v roce 1965 na více než trojnásobek (viz graf č. 11) přišel v roce

1966 a 1967 extrémní nárůst startujících, nicméně kvalita těchto koní nebyla potvrzena, když počet úspěšně dokončujících koní zůstal na trendu hodnot z let minulých.

Graf č. 8 – Historický vývoj počtu startujících koní a počtu koní dokončujících závod (1874 – 2008)

Graf č. 9 – Historický vývoj procentuální úspěšnosti dokončení závodu (1874 – 2008)

Po normalizaci se počínaje rokem 1969 začal projevovat zhruba desetiletí trvající sestupný trend v počtu startujících a více než dvě desetiletí trvající sestupný trend v úspěšnosti dokončení závodu. Další nárůst nekvalitních startujících v počátku osmdesátých let vyvrcholil hromadným pádem na Taxisově příkopu v roce 1984. V následujícím roce byly proto zavedeny kvalifikační dostihy, které i přes prvotní (cca čtyřleté) snížení počtu startujících napomohly odstartovat nový vzestupný trend úspěšnosti dokončení dostihu.

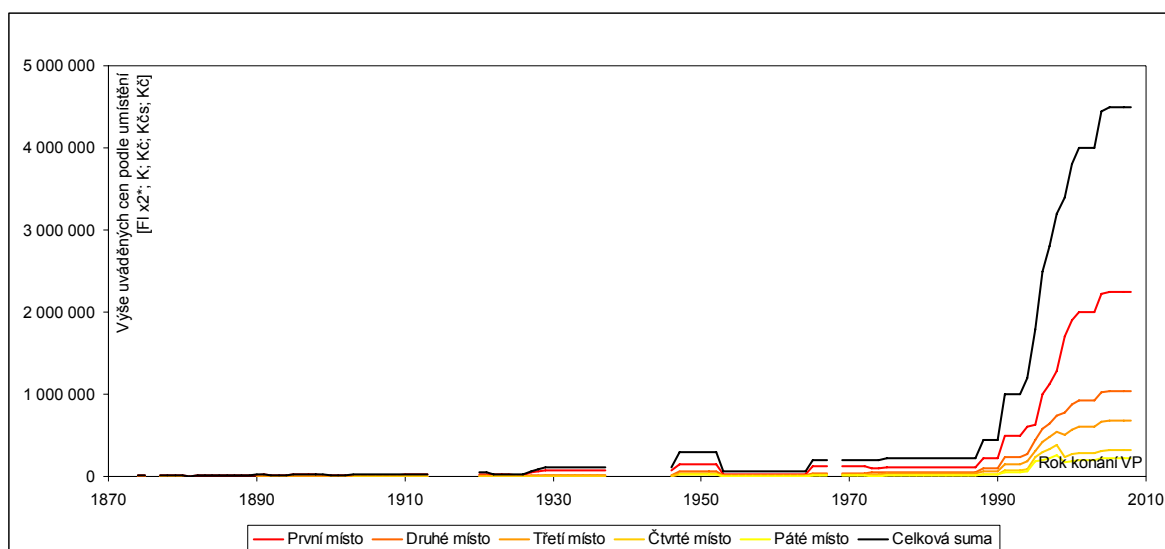
V roce 1993 byla úspěšnost dokončení druhá nejnižší v celé historii (a zcela nejnižší vezmeme-li v úvahu okolnosti provázající rok 1920). Pravděpodobně to bylo

způsobeno i okolnostmi provázející předchozí ročník, kdy došlo k výrazným protestům ze strany aktivistů, což mohlo zapříčinit nízkou účast tohoto ročníku vedoucí až k tomuto neúspěchu. V tomto roce došlo také k úpravám, které měly vést ke zjednodušení kurzu Velké. Toto zlehčení se projevilo už v následujících letech, a podílelo se na vytrvalém vzestupném trendu úspěšnosti. Nutno podotknout, že všechna období jsou nadále ovlivňována zejména obtížností kurzu, stavem dráhy, dnem pořádání a dalšími faktory.

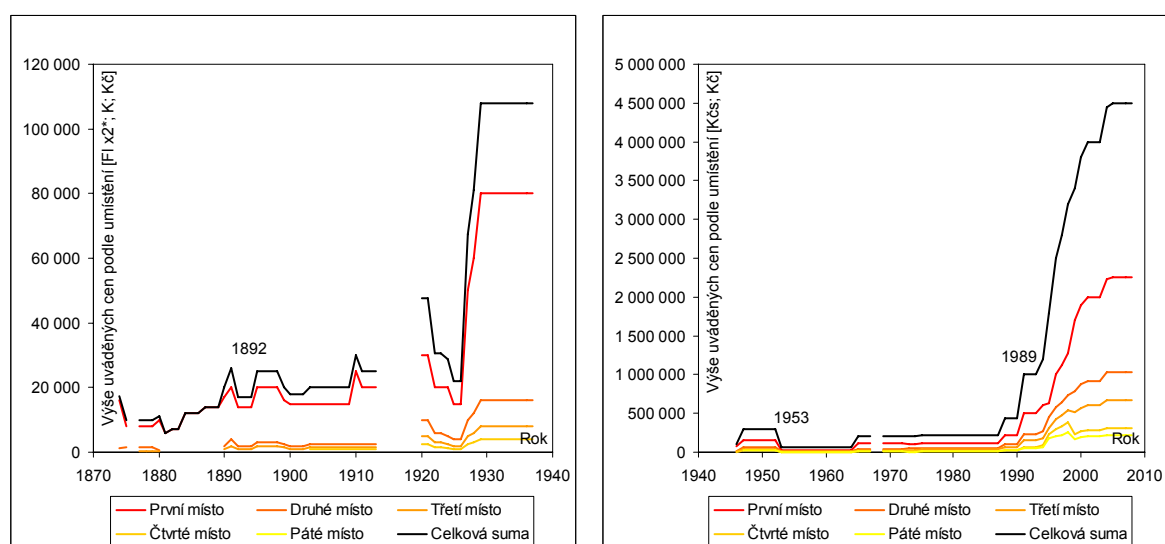
3.2.4. Historický vývoj dotací a jejich rozložení mezi jednotlivá umístění

Na grafu č. 10 je zobrazen celkový vývoj dotací za celé historické období tohoto dostihu. Vzhledem k postupnému znehodnocování měny a snižování tzv. kupní síly měny, je nárůst dotací po přechodu na tržní hospodářství v roce 1990 natolik extrémní, že v celém rozsahu je daný graf jen obtížně interpretovatelný. Z toho důvodu je tentýž vývoj zobrazen ve dvou menších grafech č. 11 a 12, z nichž první zachycuje období od založení v roce 1984 až do 1937 a druhý od 1946 do současnosti, resp. 2008.

Velká pardubická za celou svou historii prošla celou řadou různých státních zřízení a spolu s režimem se několikrát změnila také státní měna. Od roku 1754 do 1892 se v Rakousku–Uhersku používaly florinty (lat. floriny, něm. Guldeny, maď. forinty) (www 3, 2009). V roce 1892 byly stříbrné florinty nahrazeny Rakousko-uherskou korunou v rámci plánu zavedení zlatého standardu v poměru 1 Fl = 2 K (www 4, 2009). Z tohoto důvodu je ve grafech uváděna hodnota ve Florintech $\times 2$, aby byla zachována návaznost kupní síly. Po první světové válce byla roku 1919 nově vzniklou Republikou Československou přijata nová měna Koruna československá, která vycházela z Rakousko-uherské koruny v kurzu 1:1 (www 4, 2009), ačkoli tato byla zdecimována válečnou inflací. Koruna pak do dnešní doby prodělala ještě mnoho změn názvu, které již však nemají zásadní vliv na interpretaci již zmíněných dotací.

Graf č. 10 – Celkový historický vývoj hodnot dotací (1874 – 2008)

Graf č. 11 a 12 – Historický vývoj hodnot dotací (1874 – 1937) a (1946 – 2008)

Vzhledem k tomu, že v prvních ročnících se jednalo o dotace subskripční, byla jejich výše ovlivňována zejména počtem přihlášek a jinými zisky z pořádání dostihů, což přetrvávalo až do roku 1926.

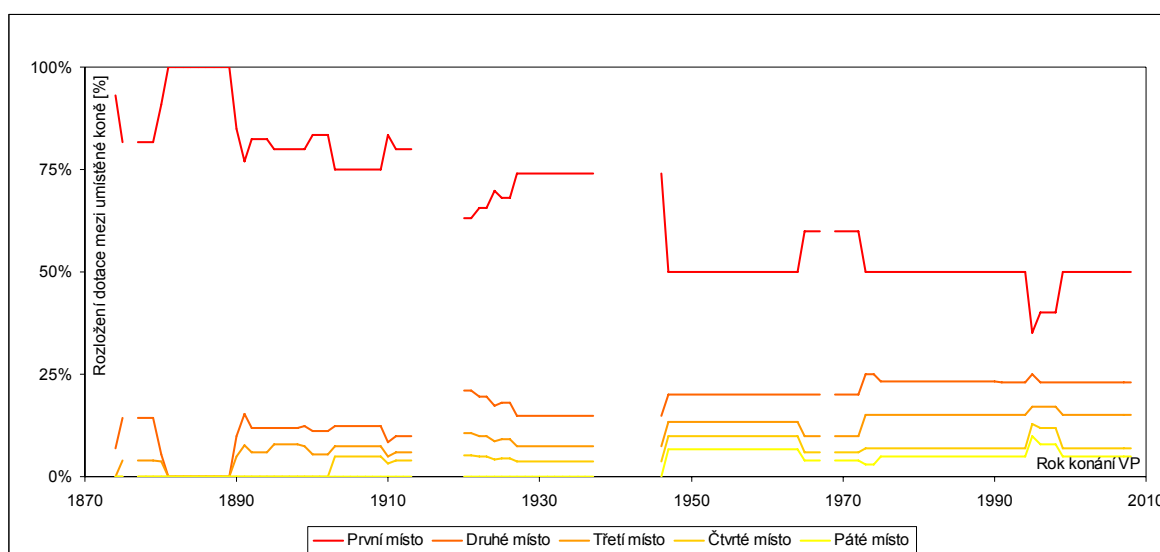
Po první světové válce lze vysledovat okamžitý nárůst, který byl nejspíš způsoben válečnou inflací koruny. Trend se však ukázal být opačným a dotace obnoveného dostihu postupně klesaly. Zda byly nízké dotace příčinou nízké účasti v letech 1920 – 1925, nebo naopak nízká účast způsobovala snižování dotací, lze jen nesnadno odhadnout. Nicméně i přes nízké dotace se roku 1926 na start velké postavilo 13 dvojic.

Snad také proto došlo roce 1927 k rapidnímu navýšení dotace, kdy si městská rada pardubická uvědomila důležitost tohoto dostihu a začala přispívat značnou finanční částkou. Toto byl také konec subskripčního systému financování, který je v grafu č. 11

dobře rozeznatelný jako konstantní hodnota dotace, která se již neodvíjela od počtu startujících. Tento nárůst byl přerušen vypuknutím druhé světové války.

Po této válce byla snaha dotaci navýšit, byly zde však omezené možnosti. Roku 1953 vlivem měnové reformy zaznamenán pokles dotace na 1/5 dotací z předchozího roku. Vzhledem k tomu, že rozmezí kurzu pro směnu starých a nových korun se pohybovalo od 5:1 do 50:1 (www 5, 2009), byl tento pokles vlastně mírným zlepšením dotace vůči nové kupní síle obyvatelstva.

Roku 1965 byla dotace znatelně navýšena, snad jako předzvěst chystaného uvolnění režimu a plánované demokratizace. Vpád vojsk sovětského bloku na podzim 1968 nejenže zamezil konání dostihu, ale společně s následující normalizací zamezil další liberalizaci hospodářství, která by mohla vést k dalšímu výraznému navyšování dotací. Jejich hodnota se víceméně ustálila až do roku 1988, kdy došlo k dalšímu navýšení, pravděpodobně opět díky postupnému uvolňování režimu. Od roku 1990, kdy se sponzorem Velké pardubické steeplechase stala Česká pojišťovna (pozn. Hromádkové, 2008, pers. comm.), začalo docházet k prudkému nárůstu dotace, což pokračovalo až do roku 2004, od kterého se tempo růstu dotací zmírnilo.

Graf č. 13 – Historický vývoj rozložení dotací mezi jednotlivá umístění (1874 – 2008)

Na grafu č. 13 je pro úplnost uveden vývoj rozložení celkové sumy dotace mezi jednotlivá umístění (1. – 5.). Zpočátku, v době subskripčního systému, byla téměř veškerá dotace věnována vítězi (75% – 100%), druhý obvykle získal cca 2,5 násobek vkladu a třetí svůj vklad zachránil. Tento systém jak je vidět fungoval zhruba do roku 1903 kdy bylo prvně ohodnoceno také umístění čtvrté. Proměnlivost subskripčního systému je dobře

patrná až do roku 1926, kdy byl tento systém díky štědré dotaci města zrušen, přesto se rozložení dotace velmi blížilo starému systému.

Zásadní změna přišla v roce 1947, kdy byla fixně nastavena cena vítězi 50%, druhému v pořadí 20%, třetímu 13,3%, čtvrtému 10%, a pátému 6,7% z celkové výše dotace. Toto rozložení bylo roku 1965, společně s navýšením dotací, upraveno ve prospěch 1. místa (60%) na úkor 3., 4. a 5. místa (10%, 6% a 4%). Tyto změny neměly dlouhého trvání a rozložení bylo několikrát pozměněno v letech 1973 – 1975 a posléze se ustálilo na podobných hodnotách jako v dlouhém poválečném období (50%, 23,2%, 15%, 6,8%, 5%). Další výrazné změny se udály mezi rokem 1991 a 1999, nicméně i zde se vrátily téměř na předchozí hodnoty (50%, 23%, 15%, 7%, 5%), které platí dodnes. Za zmínku stojí rok 1995, kdy vítěz dostal pouze „rekordních“ 35,1%.

4. ZÁVĚR

Velká pardubická je považována za jeden z nejtěžších a nejprestižnějších dostihů kontinentu. Cílem této práce bylo popsat její historii, která sahá až do sedmdesátých let devatenáctého století. Kromě obecného faktického shrnutí všech 118 doposud pořádaných ročníků, byly připomenuty nejdůležitější osobnosti. Také byl sledován vývoj několika vybraných údajů s jejich interpretací.

Samostatný vznik dostihů v Pardubicích, včetně Velké pardubické (jenž byla prvně uspořádána v roce 1874) ovlivnily dvě události. Byl to vznik Liverpool Grand National steeplechase v Anglii (1836) a šlechtou pořádané tzv. parforsní hony. Tyto události ovlivnily zejména charakter závodu, jedná se především o profily překážek a vlastnosti dráhy. Obecně ovlivnilo historii sto osmnácti ročníků Velké mnoho historických událostí mezi které zejména patří, první a druhá světová válka, měnová reforma, zavedení kvalifikací pro účast ve Velké, nebo třeba i sametová revoluce.

Ve sledovaných historických trendech, docházelo v průběhu let ke snížení obtížnosti, což koresponduje s vyšší rychlostí dostihu. Zpřísnovaná pravidla a zvyšování dotací vedly postupně k celkovému zkvalitnění tohoto dostihu. Jednotlivé ročníky byly ovlivněny řadou faktorů, jako jsou např. počasí, od kterého se přímo odvíjí vlastnosti dráhy, dále počtem startujících, kdy je ve vysokém počtu vyšší riziko karambolů, ale také např. samotná kvalita koní a jezdců.

Mezi nejdůležitější zjištěné výsledky patří: úspěšnost dle věků koní (kdy lze z grafu vyčíst, že narůstá od šestého věku koně a kulminuje v roce sedmém a osmém), procentuální zastoupení anglických plnokrevníků vůči anglickým polokrevníkům (jenž je 7:3), zastoupení pohlaví (valaši 54,3%, hřebci 25,9% a klisny 19,8%), úspěšnost dokončení závodu (tato úspěšnost byla nejvyšší v prvním období, kdy byl ovšem i malý počet startujících), doba pořádání dostihu (byla v prvních ročnících posunutá více k zimnímu období, což mělo opět vliv na charakteristiku povrchu dráhy) a změny dotací (ty ovlivnila zejména: první světová válka, měnová reforma a začátek sponzoringu České pojišťovny).

V posledních letech došlo ke zlehčování překážek (zejména od roku 1993). Ke špičkovým výkonům také přispívá i rozvoj nových tréninkových metod. Navíc jsou rozvíjena i další odvětví, jako kovářství, sedlářství, výživa apod. V poslední řadě nesmíme zapomenout na prestiž Velké pardubické steeplechase, kterou dokazuje mimo jiné značná mezinárodní účast závodníků i čestných jako je návštěva britské princezny Anny, Dica Francise a Petra Gehma.

5. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] David, V. 1987. Taxis a ti druzí. 1. vyd., Kruh, Hradec Králový, 204 s.
- [2] Feldstein, P. 1999. Život mezi překážkami. 1. vyd., Secret Partnership, Pardubice, 120 s. 80-902694-0-0.
- [3] Feldstein, P. 1990. Sešity stadionu – Stokrát přes Taxis. 1. vyd., Olympia, Praha, 63 s.
- [4] Hromádková, M. 2008, pers. comm., 17. Prosince
- [5] Hubálek, J., Nehyba, M. 2001. Od Fantoma pro Peruána. 1. vyd., Jezdecký spolek Kolesa, Přelouč, 407 s.
- [6] Chudova, L., Křepelka, J., Mühl, R., Jansa, V., Jirásková, E. 1985. Dostihy 85. 1. vyd., Turf club SSM, Praha, 40 s.
- [7] Janouch, J., Čestmír, Ř. 1970. Nejtěžší dostih kontinentu. 1. vyd., Státní plemenářské podniky, Praha, 94 s.
- [8] Kovář, P. 1998. Třináct taxisů Josefa Váni. 1. vyd., Secret Partnership, Pardubice, 122 s. ISBN 80-902468-5-0.
- [9] Milota, V. 1984. Odešla legenda. Dostihový zpravodaj, 5/84, 15-16.
- [10] Pávek, J., Kreps, Bohumír. 1972. Co chcete vědět o Velké pardubické?. 1. vyd., Olympia, Praha, 76 s.
- [11] Raimond, L. 2009, pers. comm., 5. Března
- [12] Sloup, J. 1990. Jubilejní Velká a její hrdinové. Dostihový zpravodaj, 7-8/90, 52-58.
- [13] Svoboda, M. 1990. 100 ročníků Velké pardubické steeplechase. 1. vyd., Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 256 s. ISBN 80-209-0129-9.
- [14] Tůma, M., Hromádková, M. 2008. Dostihový program Závodistiště Pardubice - 118. Velká pardubická České pojišťovny. 1. vyd., FD-ART ve spolupráci s Dostihovým spolkem a.s.
- [15] Voldán, M., Fialová, D. 1990. 99 x Velká pardubická. 1. vyd., Východočeské KNV, Hradec Králové, 39 s.

Další prameny

- [16] Dostihová ročenka 2000, Jockey Club České republiky
- [17] Dostihová ročenka 2001, Jockey Club České republiky
- [18] Dostihová ročenka 2002, Jockey Club České republiky
- [19] Dostihová ročenka 2003, Jockey Club České republiky
- [20] Dostihová ročenka 2004, Jockey Club České republiky
- [21] Dostihová ročenka 2005, Jockey Club České republiky
- [22] Dostihová ročenka 2006, Jockey Club České republiky
- [23] Dostihová ročenka 2007, Jockey Club České republiky

Použité internetové zdroje

- [24] www 1: <http://www.vpcp.cz/cist-aktualitu.php?id=41> [cit. 2009-3-25]
- [25] www 2: http://www.dostihy.cz/download/vysledky/vysledky_2008.pdf [cit. 2008-03-15]
- [26] www 3: http://en.wikipedia.org/wiki/Austro-Hungarian_gulden [cit. 2009-4-1]
- [27] www 4: http://en.wikipedia.org/wiki/Austro-Hungarian_krone [cit. 2009-4-1]
- [28] www 5: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Československá_měnová_reforma_\(1953\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Československá_měnová_reforma_(1953)) [cit. 2009-4-1]
- [29] www 6: http://en.wikipedia.org/wiki/Czechoslovak_koruna [cit. 2009-4-1]

6. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

am.....	amatér
Fl.....	florint, Gulden, forint (1754 – 1892), kurz: 2 K = 1 Fl
hr.....	hrabě
K.....	Rakouskouherská koruna
Kč.....	Koruna česká (1993-2009)
Kčs.....	Koruna československá (1919 -1939, 1945 - 1993) (www 6, 2009)
kn.....	kníže
kpt.....	kapitán
lat.....	latinsky
maď.....	maďarsky
maj.....	major
něm.....	německy
npor.....	nadporučík
plk.....	plukovník
por.....	poručík
škpt.....	štábní kapitán

7. PŘÍLOHY

Kurz Velké pardubické a její překážky

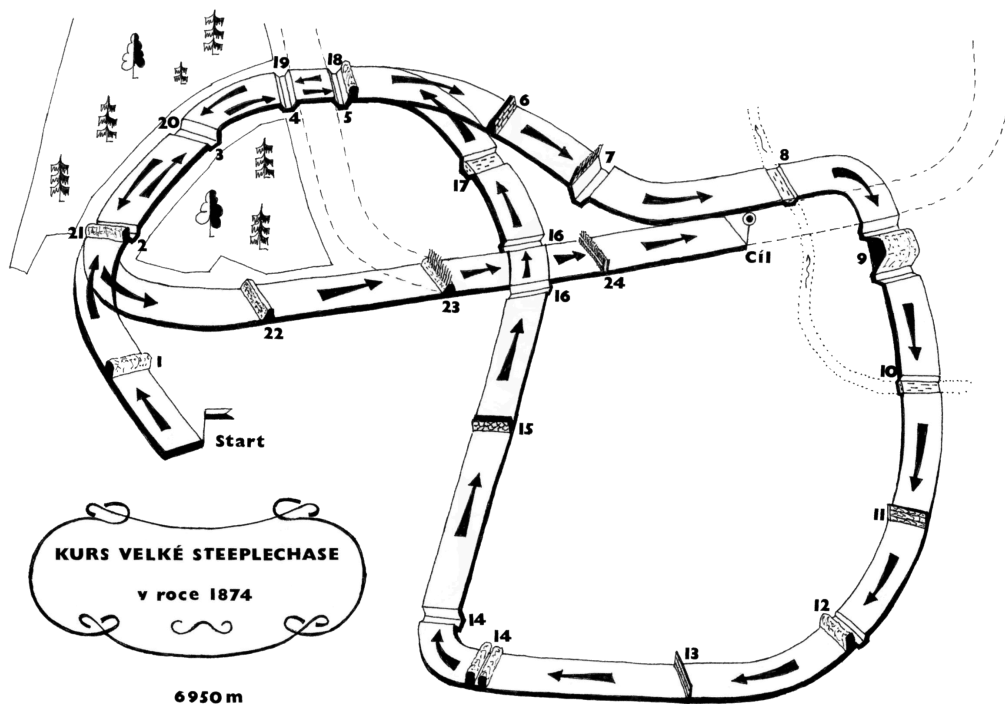
Obr. 1 – Kurz Velké steeplechase (1874).....	P1
Obr. 2 – Kurz Velké pardubické (1877 – 1937).....	P1
Obr. 3 – Kurz Velké pardubické (1946 – 1951).....	P2
Obr. 4 – Kurz Velké pardubické (1952 – 1997).....	P2
Obr. 5 – Kurz Velké pardubické (od roku 1998).....	P3
Obr. 6 – Překážky z roku 1974.....	P4
Obr. 7 – Překážky z roku 1937.....	P5
Obr. 8 – Překážky z roku 1946.....	P6
Obr. 9 – Překážky z roku 1990.....	P7
Obr. 10 – Překážky z roku 1994.....	P8

Fotografie jezdců a koní

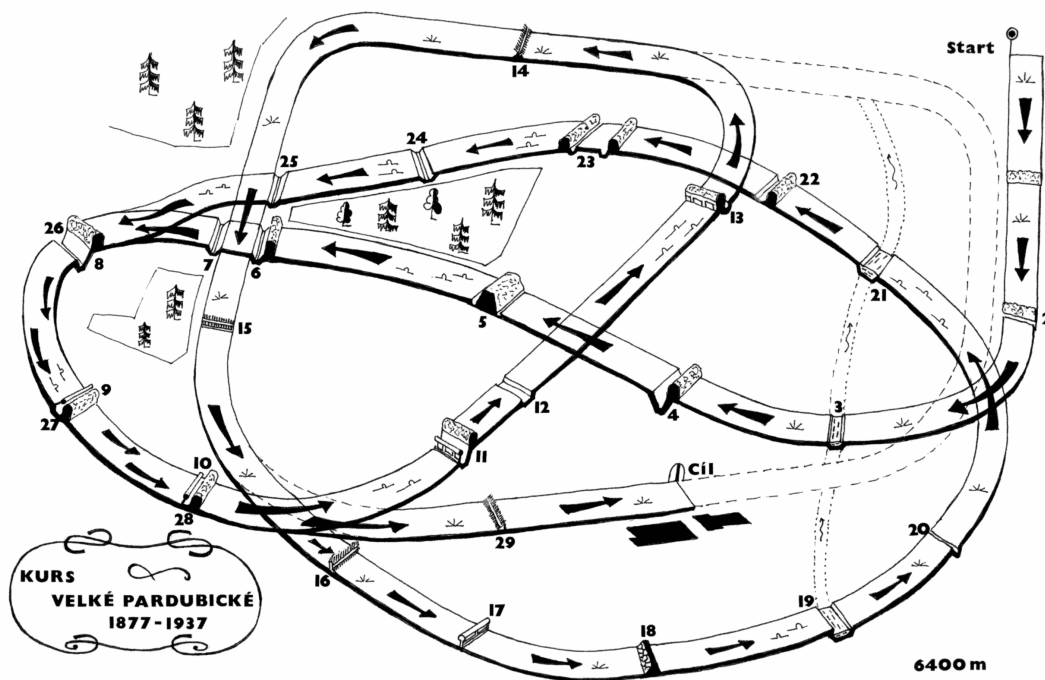
Fotografie 1 – Z přípravy na Velkou.....	P9
Fotografie 2 – První vítěz z roku 1874 – Fantome – obr. Emil Adam.....	P10
Fotografie 3 – Lady Anne (malba Franz Reichman - 1897).....	P10
Fotografie 4 – Rudolf Popler, dvojnásobný vítěz, zahynul 16.10.1932.....	P11
Fotografie 5 – Norma (1937).....	P11
Fotografie 6 – Vítěz (M. Svoboda) a Brouk (J. Bozděch) (1952).....	P12
Fotografie 7 – Ing. Ludvík Raimond v sedle vítězného Unkase (1954).....	P12
Fotografie 8 – Eva Palyzová s Metálem (1971).....	P13
Fotografie 9 – Korok a jeho chybný postoj hrudních končetin.....	P13
Fotografie 10 – Sagar s Pavlem Liebichem (asi 1983).....	P14
Fotografie 11 – Startér Jiří Šindler dekoruje nejlepší koně (1984).....	P14
Fotografie 12 – Železník a Josef Váňa.....	P15
Fotografie 13 – Josef Váňa po 5. vítězství ve VP s Vronsky (1997).....	P15
Fotografie 14 – Ing. V. Chaloupka s Essexem (1986).....	P16
Fotografie 15 – Taxisův příkop (1993).....	P16
Fotografie 16 – Peruán (2000).....	P17
Fotografie 17 – Chalko s Peterem Gehmem (2001).....	P17

Další přílohy

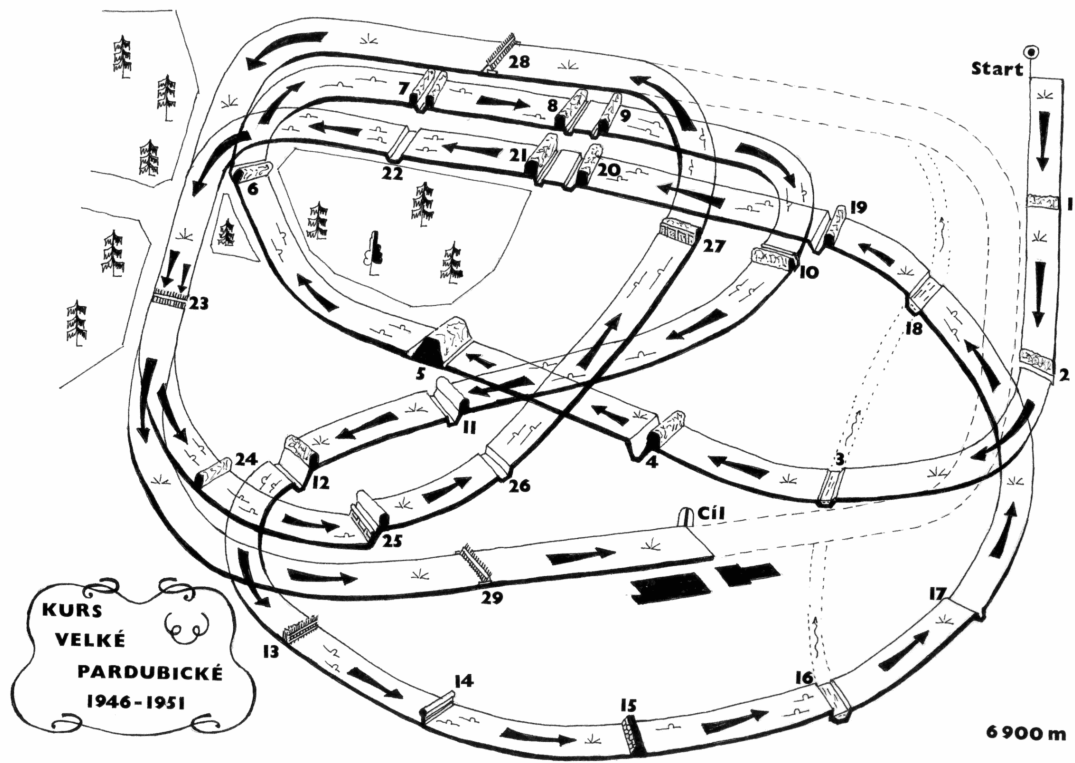
Příloha č. 1 - Slib závodníků.....	P18
Příloha č. 2 – Listina vítězů Velké pardubické (1874 - 1913).....	P18
Příloha č. 3 – Listina vítězů Velké pardubické (1920 - 1937).....	P19
Příloha č. 4 – Listina vítězů Velké pardubické (1946 - 1967).....	P19
Příloha č. 5 – Listina vítězů Velké pardubické (1969 - 1989).....	P20
Příloha č. 6 – Listina vítězů Velké pardubické (1990 - 2008).....	P20

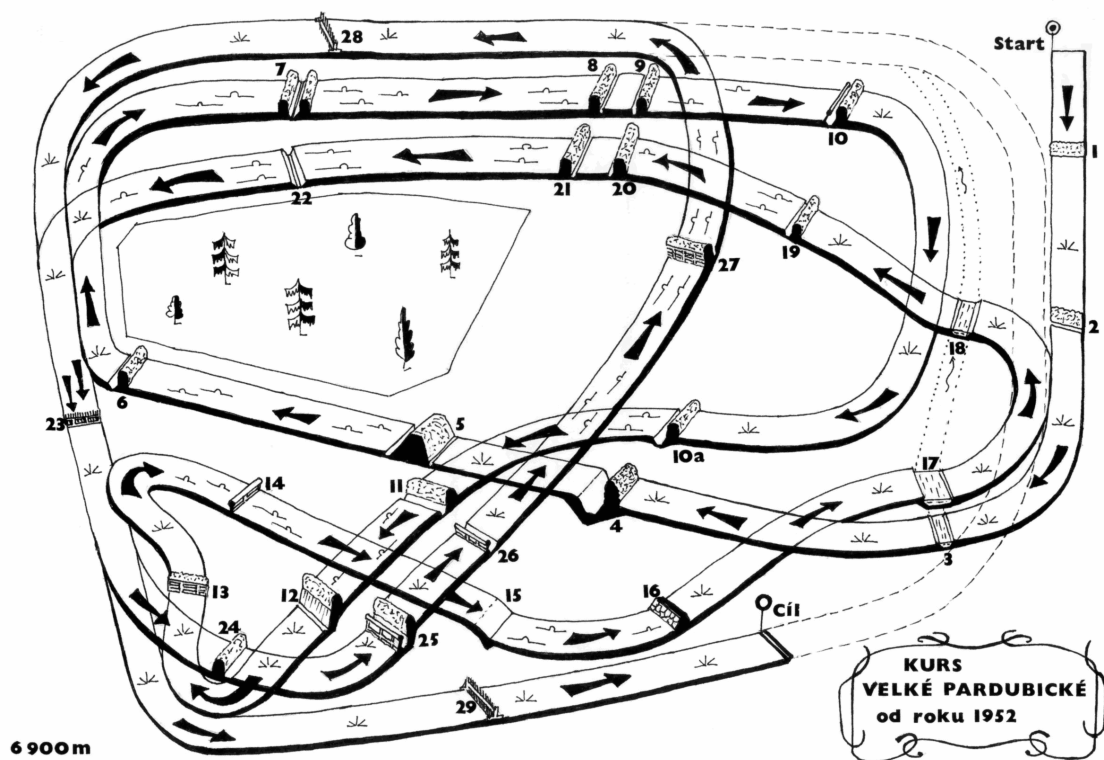
Obr. 1 – Kurz Velké steeplechase (1874)

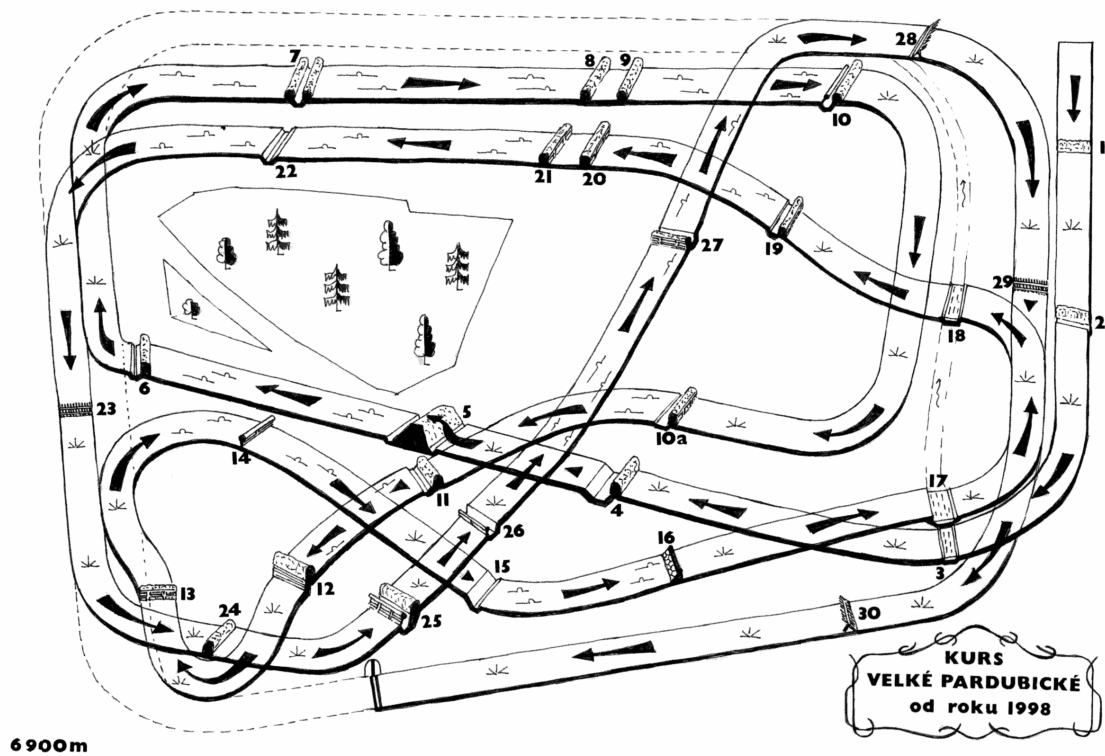
Obr. 2 – Kurz Velké pardubické (1877 – 1937)

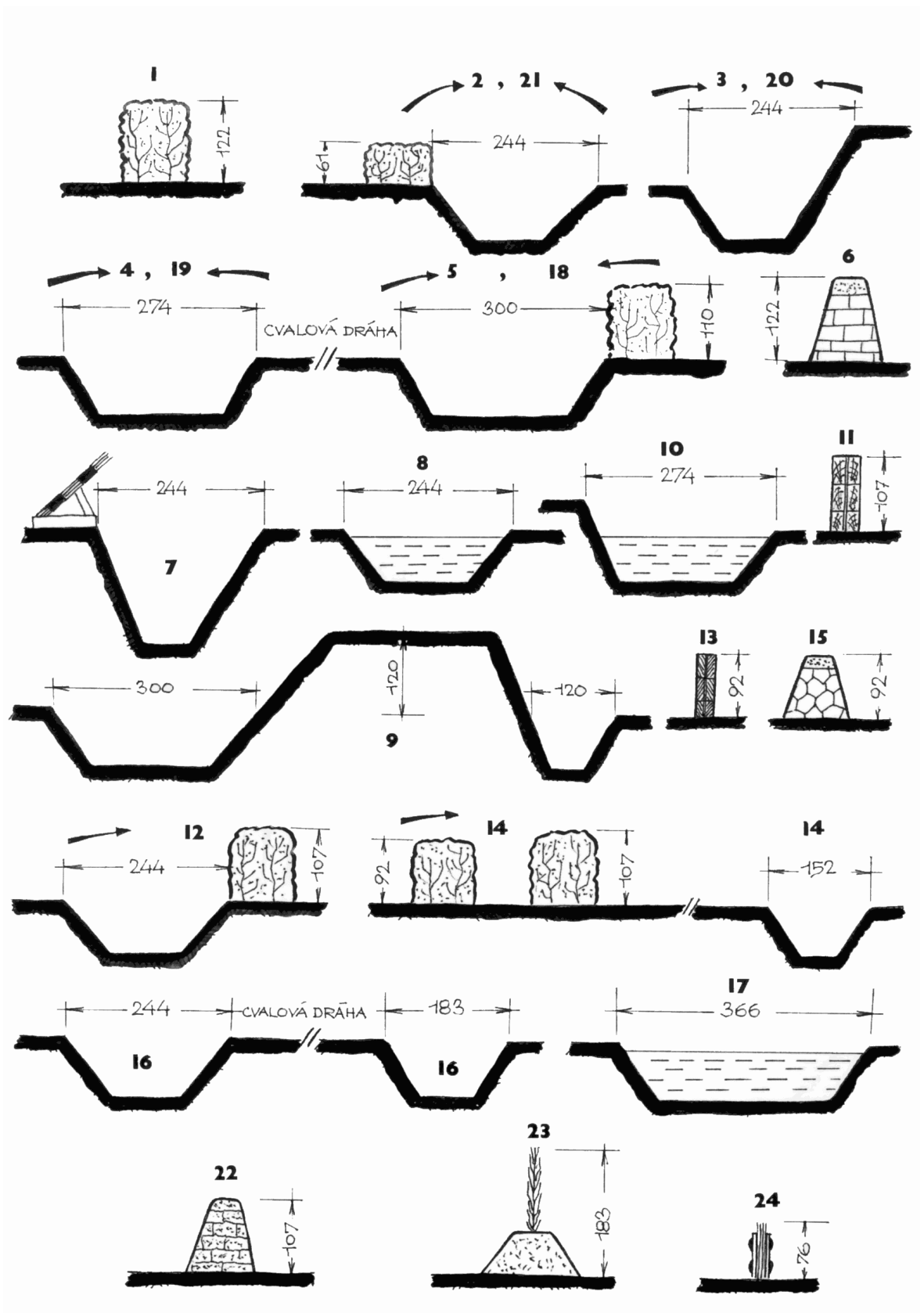
Obr. 3 – Kurz Velké pardubické (1946 – 1951)

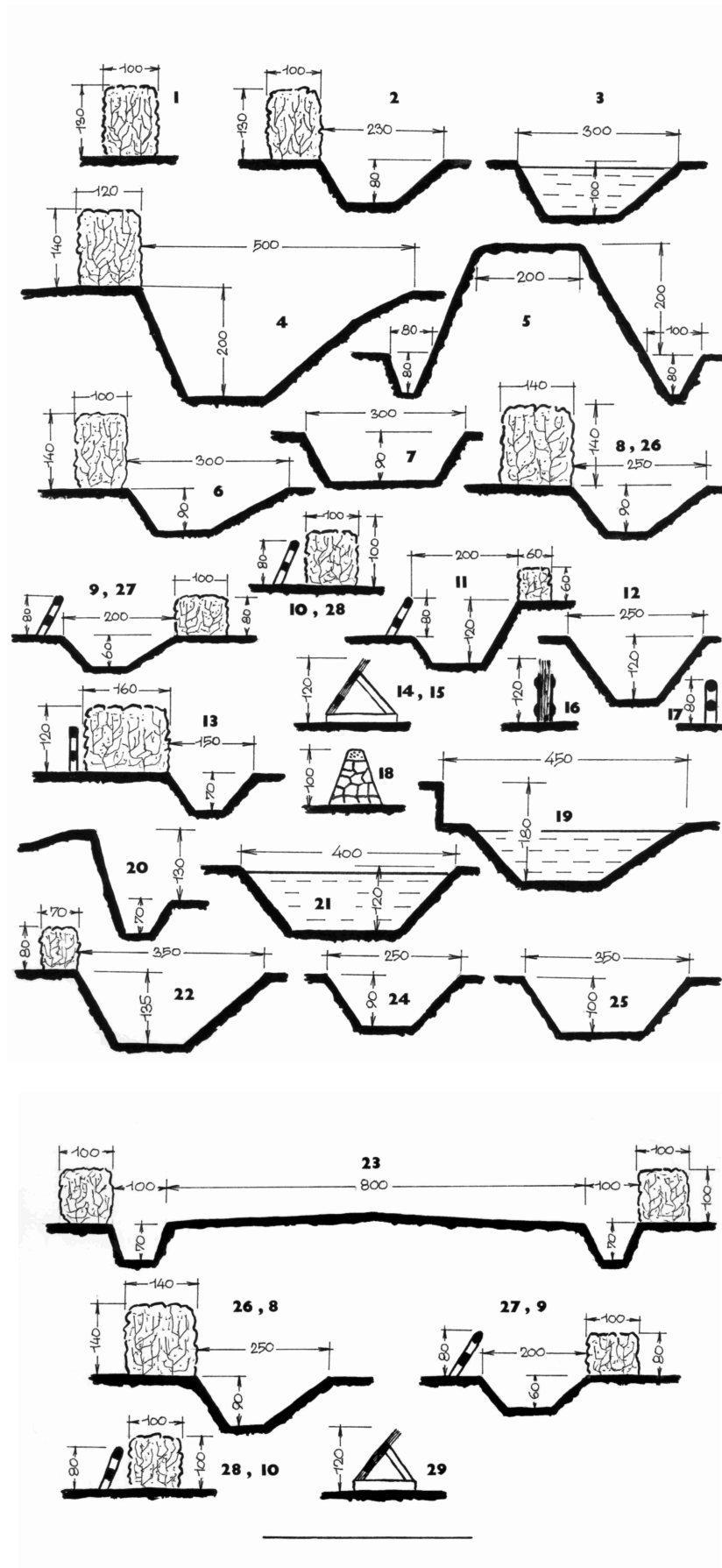
Obr. 4 – Kurz Velké pardubické (1952 – 1997)

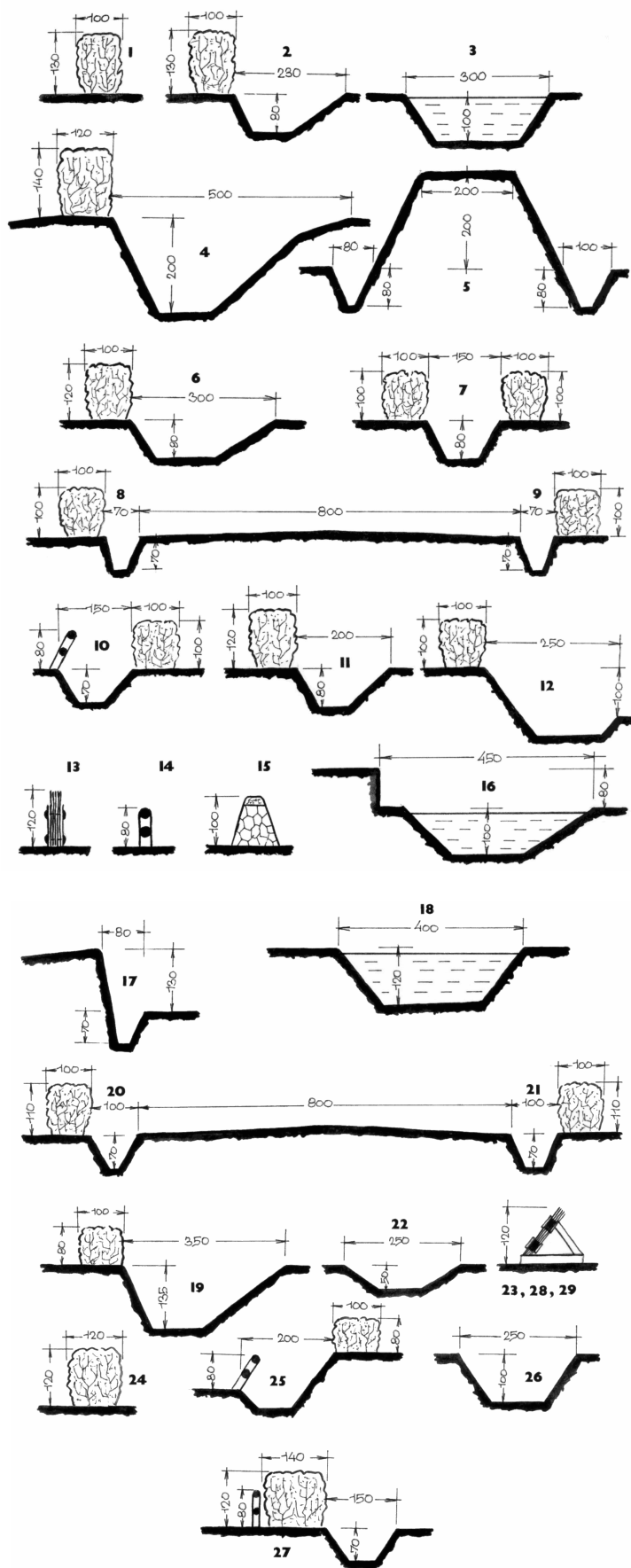
Obr. 5 – Kurz Velké pardubické (od roku 1998)

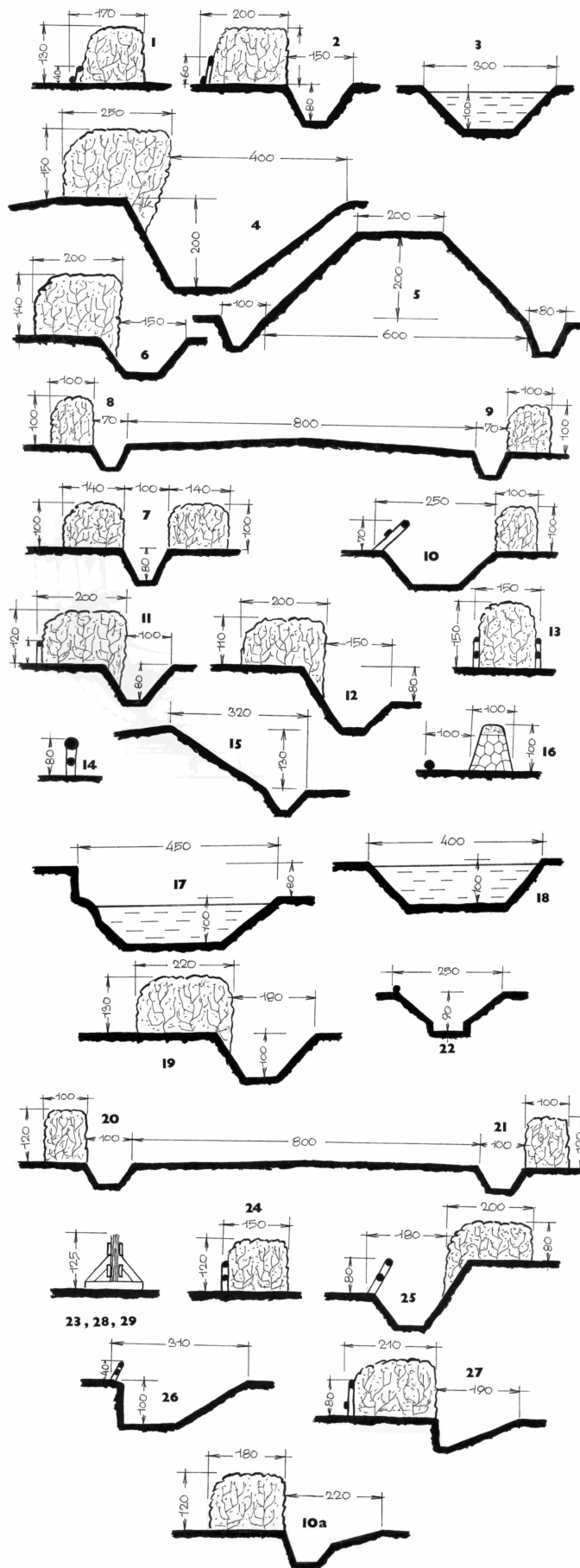
Obr. 6 – Překážky z roku 1974

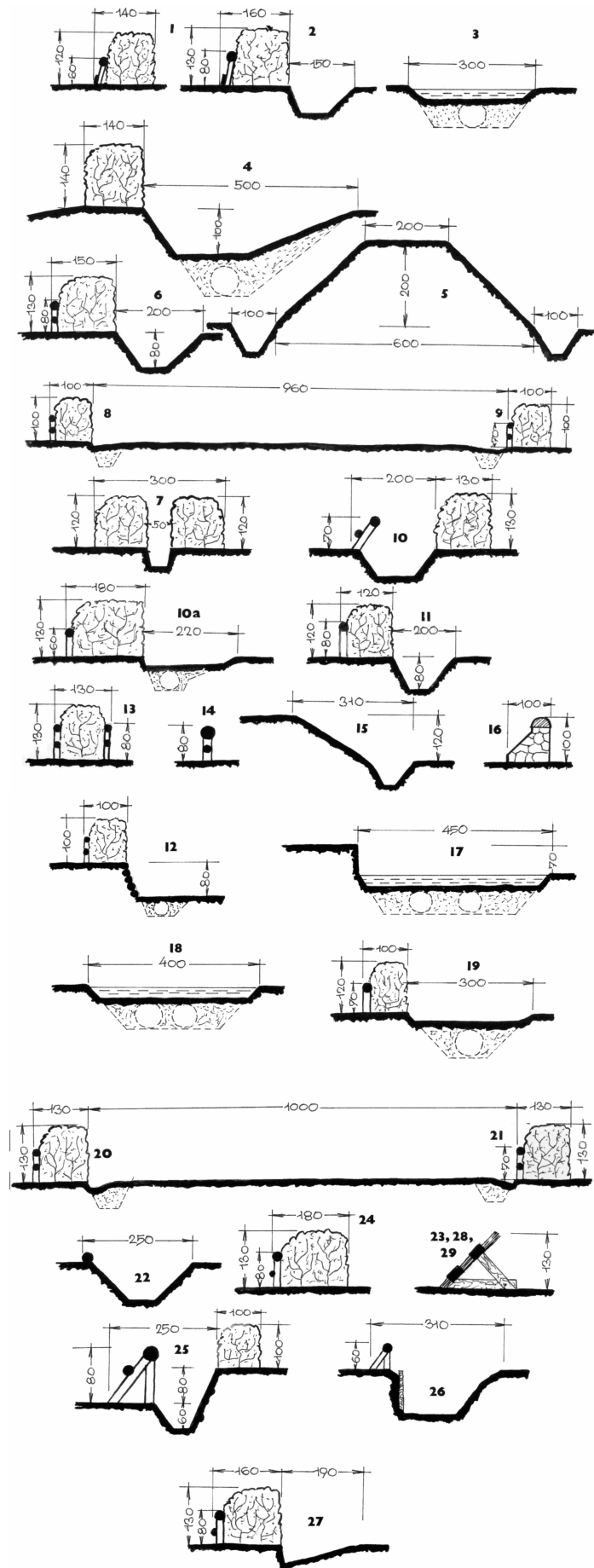
Obr. 7 – Překážky z roku 1937

Obr. 8 – Překážky z roku 1946

Obr. 9 – Překážky z roku 1990

Obr. 10 – Překážky z roku 1994

Fotografie 1 – Z přípravy na Velkou

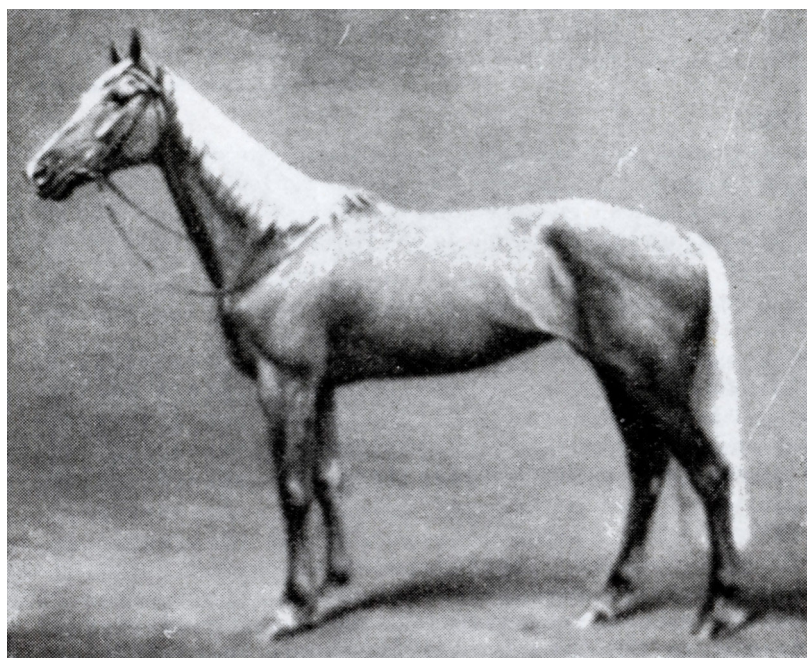
Fotografie 2 – První vítěz z roku 1874 – Fantôme – obr. Emil Adam

Fotografie 3 – Lady Anne (malba Franz Reichman - 1897)

Fotografie 4 – Rudolf Popler, dvojnásobný vítěz, zahynul na pardubické dráze 16.10.1932

Fotografie 5 – Norma (1937)

Fotografie 6 – Vítěz (M. Svoboda) a Brouk (J. Bozděch) (1952)

Fotografie 7 – Ing. Ludvík Raimond v sedle vítězného Unkase (1954)

Fotografie 8 – Eva Palyzová s Metálem (1971)

Fotografie 9 – Korok a jeho chybný postoj hrudních končetin

Fotografie 10 – Sagar s Pavlem Liebichem (asi 1983)

Fotografie 11 – Startér Jiří Šindler dekoruje nejlepší koně (1984)

Fotografie 12 – Železník a Josef Váňa

Fotografie 13 – Josef Váňa po 5. vítězství ve VP s Vronsky (1997)

Fotografie 14 – Ing. V. Chaloupka s Essexem (1986)

Fotografie 15 – Taxisův příkop (1993)

Fotografie 16 – Perúán (2000)

Fotografie 17 – Chalko s Peterem Gehmem (2001)

Příloha č. 1 – Slib závodníků

Při památce kapitána Rudolfa Poplera, my, všichni jezdci mezinárodního překážkového meetingu v Pardubicích, slibujeme, že ve všech jízdách budeme čestně závodit, i v tvrdém boji budeme vždy jezdit rovně a bez záludností, tak jak se sluší na uvědomělé sportovce, jejichž heslem budiž: „Sláva vítězům, čest poraženým.“

Příloha č. 2 – Listina vítězů Velké pardubické (1874 - 1913)

Roč.	Datum	Jméno koně, stáří, barva, pohlaví	Jezdec	Majitel	Čas	Trenér
1	5.11.1874	FANTÔME 6 tm.hnědák	Sayers G.	Baron Cramm		
2	7.11.1875	BRIGAND 5 hnědák, val.	Herbert G.	Hr.Tasilio Festetics jr.		Reeves John
3	28.10.1877	BRIGAND 7 hnědák, val.	Mettemich Franz	Hr.Tasilio Festetics jr.		Reeves John
4	13.10.1878	BRIGAND 8 hnědák, val.	Mettemich Franz	Hr.Tasilio Festetics jr.		Reeves John
5	12.10.1879	RUDI 5 hnědák	Hanreich I.	Hrabě Nicolo Esterházy		Beeson
6	11.10.1880	GOOD MORNING 4 hnědák	Phillips M.	Mr.G.F.J.Smith		Heath
7	9.10.1881	VICTORIA 8 hnědka, pol.	Baltazzi Hector	Jacques Schawell		Herbert G.
8	5.11.1882	PER DAMPF 5 ryzka	Harraway T.	Baron E.Falkenhausen		
9	28.10.1883	VICTORIA 10 hnědka, pol.	Baltazzi Hector	Jacques Schawell		
10	26.10.1884	JESSICA 6 ryzka, pol.	Moore W.H.	Oscar Oehlschläger		
11	25.10.1885	ABRACADABRA 6 č.bělouš, val.	Fries Hansi	Hrabě Nicolo Esterházy		Fries Hansi
12	24.10.1886	HANNO 4 hnědák	Fletcher Richard	Ferdinand Schosberger		
13	30.10.1887	WOODMAN 9 hnědák, val.	Baltazzi Hector	Hector Baltazzi		
14	31.10.1888	ET CAETERA 4 hnědka	Phillips M.	Hrabě Nicolo Esterházy		
15	31.10.1889	PARISIS 6 hnědka	Fletcher Richard	Npor.Alex Kutchenbach		
16	30.10.1890	ALPHABET 5 ryzák, val.	Williamson George	Hrabě R.F.Kinský		
17	14.10.1891	LADY ANNE 5 ryzka, pol.	Fletcher Richard	Jacques Schawell		Herbert G.
18	30.10.1892	APLHABET 7 ryzák, val.	Westlake J.	Hrabě R.F.Kinský		
19	31.10.1893	HADNAGY 7 hnědák, val.	Williamson George	Gen.Hrabě H.Lamberg		Fries Hansi
20	4.11.1894	LADY ANNE 8 ryzka, pol.	Geoghegan E.	Jacques Schawell		Herbert G.
21	1.11.1895	GALAMB II 4 hnědák	Hall A.	Robert Lebaudy		Pache John
22	30.10.1896	LADY ANNE 10 ryzka, pol.	Geoghegan E.	Jacques Schawell		Herbert G.
23	29.10.1897	MAGYARÁD 5 hnědák	Geoghegan E.	Hrabě Zdenko Kinský		Heath
24	14.10.1898	HANDY ANDY starší hnědák, val., pol.	Jekyll R.	Gustav Beit		Brown H.jr.
25	15.10.1899	SLÁVA 5 tm.hnědka	Buckenham T.H.	Hrabě Zdenko Kinský		Heath
26	4.11.1900	MAGYARÁD 7 hnědák	Buckenham T.H.	Hřebčín Obora		Heath
27	3.11.1901	CHORAZY 6 tm.hnědák	Slinn F.E.	Nadporučík E.Koller		
28	1.11.1902	JOUR FIX 6 tm.hnědák	Rosák Ulrich	Emil von David jnr.		Hough
29	1.11.1903	JOUR FIX 7 tm.hnědák	Rosák Ulrich	Emil von David jnr.	12:04,00	Van Ness
30	30.10.1904	DENNIS 6 tm.hnědák, val., pol.	Buckenham T.H.	Kníže K.Kinský		Earl W.
31	29.10.1905	SCOTCH MOOR 10 tm.hnědák, val.	Seiffert M.	Rytmistr Knesebeck		
32	4.11.1906	TIGRA 4 ryzka	Huxtable H.	A.Dreher	12:10,60	Wheeler
33	3.11.1907	KOURGAN 6 hnědák, val.	Birghan J.	P.Mecklenburg	11:24,60	Rottman
34	31.10.1909	bez vítěze				
35	30.10.1910	PAUL HESTON 5 vraník, val., pol.	Seiffert M.	K.A.Wuthenau	14:26,50	
36	22.10.1911	GLENMORGAN 6 ryzák, val.	Egan-Krieger J.	Hrabě Frankenberg	10:22,00	Egan-Krieger J.
37	13.10.1912	JAMAGATA 6 hnědák	Bartosch František	František Bartosch	11:39,40	Bartosch František
38	12.10.1913	DICK TURPIN 10 ryzák, val.	Janek F.	Poručík E.Rosenthal	11:11,50	Martinkovich

Příloha č. 3 – Listina vítězů Velké pardubické (1920 - 1937)

Roč.	Datum	Jméno koně, stáří, barva, pohlaví	Jezdec	Majitel	Čas	Trenér
39	17.10.1920	bez vítěze				
40	23.10.1921	PERIWIG 7 ryzák, val.	Syrový J.	A. Vaněk	15:32,00	Rosak Ulrich
41	1.11.1922	BALDUR starší tm. hnědák, val., pol.	Gimpl F.	Lady Huntingghost	15:27,00	Buřival
42	21.10.1923	LANDGRAF II 5 ryzák, pol.	Pintér J.	Stáj Max	13:29,00	Martinkovich
43	26.10.1924	HERERO starší tm. hnědák, val., pol.	Stárz E.	Stáj Sankt Georg	13:10,00	Stárz E.
44	25.10.1925	LANDGRAF II 7 ryzák, pol.	Holoubek Karel	Stáj Max	19:19,20	majitel
45	24.10.1926	ALL RIGHT II 7 ryzka	Popler Rudolf	Stáj P.F.	17:44,60	Lufta
46	9.10.1927	FORUM starší hnědák, val., pol.	Charous J.	Kpt. J. Charous	14:00,00	majitel
47	14.10.1928	VOGLER 8 ryzák, val., pol.	Schmidt Hans	Rytmistr H. Nünninghoff	12:03,90	majitel
48	13.10.1929	BEN HUR 7 bělouš, val., pol.	Schwandt G.	G. Schwandt	12:37,00	majitel
49	12.10.1930	GYI LOVAMI! 8 tm. hnědák, val.	Popler Rudolf	Kpt. R. Popler	12:00,00	majitel
50	4.10.1931	POHANKA 5 tm. hnědka	Durand F.	R. Zd. Kinský	14:47,80	Šmejda Karel
51	16.10.1932	REMUS 7 vraník, val., pol.	Spano Reguiero	Dr. A. Tonelles	12:48,80	soukromý trenink
52	15.10.1933	REMUS 8 vraník, val., pol.	Spano Reguiero	Dr. A. Tonelles	11:24,60	soukromý trenink
53	14.10.1934	WAHNE 11 hnědka	Wiese H.	H. Wiese	12:44,00	majitel
54	13.10.1935	HEROLD 10 bělouš, val., pol.	Lengnik O.	O. Lengnik	10:41,40	majitel
55	18.10.1936	HEROLD 11 bělouš, val., pol.	Lengnik O.	O. Lengnik	10:47,00	Kerpen
56	17.10.1937	NORMA 10 plavka, pol.	Brandisová Lata	Z. R. Kinský	10:47,00	Šmejda Karel

Příloha č. 4 – Listina vítězů Velké pardubické (1946 - 1967)

Roč.	Datum	Jméno koně, stáří, barva, pohlaví	Jezdec	Majitel	Čas	Trenér
57	20.10.1946	TITAN 9 tm. hnědák, val., pol.	Svoboda Miloš	Vojenský útvar 2228	11:56,40	majitel
58	12.10.1947	RAYON DE LUNE 12 hnědák	Buret M.	Centre Nation. des S.E.	10:30,80	majitel
59	10.10.1948	VAR 9 hnědák, val., pol.	Kotek M.	Vojenský útvar 2108	11:03,30	majitel
60	23.10.1949	UČEŇ 11 hnědák, val., pol.	Dostál O.	VSJ Pardubice	10:55,30	majitel
61	22.10.1950	VAR 11 hnědák, val., pol.	Jungmann J.	Sokol Borek	11:17,20	majitel
62	21.10.1951	SALVATOR 10 vraník	Hejmovský V.	Sokol KP Opava	10:58,00	majitel
63	19.10.1952	VÍTĚZ 13 hnědák, val., pol.	Svoboda Miloš	Družstvo Kalich	11:25,30	majitel
64	18.10.1953	JUNÁK 10 ryzák, val., pol.	Palyza Ferdinand	DSO Slavoj Opava	11:13,50	majitel
65	24.10.1954	UNKAS 14 tm. hnědák	Raimond Ludvík	Jiskra Moravský Beroun	13:08,00	majitel
66	23.10.1955	19/51 FURIOSO XIV 7 ryzák, pol.	Čajda Jozef	Št. žrebčín Topolčianky	11:32,10	majitel
67	14.10.1956	LETEC 11 hnědák, val.	Vavroušek Josef	Státní statek Xaverov	13:14,80	majitel
68	20.10.1957	EPIGRAF 8 hnědák	Fedin Vladimír	CSK MO	11:27,90	Kujbyšev Valerian
69	19.10.1958	EPIGRAF 9 hnědák, val.	Prachov Vladimír	CSK MO	13:11,00	Kujbyšev Valerian
70	18.10.1959	EPIGRAF 10 hnědák, val.	Prachov Vladimír	CKSK MO	12:05,20	Kujbyšev Valerian
71	16.10.1960	GRIFEL 7 ryzák	Avdějev Ivan	Hřebčín č. 158	12:32,00	Avdějev Ivan
72	15.10.1961	GRIFEL 8 ryzák	Avdějev Ivan	Hřebčín č. 158	10:21,30	Avdějev Ivan
73	14.10.1962	GABOJ 6 hnědák	Makarov Rostislav	DSO Urožaj	10:05,10	Avdějev Ivan
74	13.10.1963	KORAN 12 hnědák, val.	Vítek František	SPÚ Tlumačov	10:47,20	Státní závodistiště
75	11.10.1964	PRIBOJ 7 ryzák, pol.	Gorelkin Valentin	DSO Urožaj	11:33,60	Avdějev Ivan
76	10.10.1965	MOCNÁ 7 hnědka	Vítek František	Státní statek Benešov	10:39,60	majitel
77	9.10.1966	NESTOR 7 hnědák, val., pol.	Kňazík Tibor	ŠPÚ Prešov	12:22,60	majitel
78	8.10.1967	DRESDEN 8 hnědák, val.	Sokolov A.	JO Avangard Lvov	11:34,70	majitel

Příloha č. 5 – Listina vítězů Velké pardubické (1969 - 1989)

Roč.	Datum	Jméno koně, stáří, barva, pohlaví	Jezdec	Majitel	Čas	Trenér
79	12.10.1969	KOROK 7 ryzák	Chaloupka Václav	JO St.st.Židlochovice	11:01,20	majitel
80	11.10.1970	VEZNA II 6 hnědka,pol.	Milev Nedělko	DZS St.Karadža	11:41,20	Vladimirov Petko
81	10.10.1971	KOROK 9 ryzák	Chaloupka Václav	JO St.st.Židlochovice	11:02,80	majitel
82	8.10.1972	KOROK 10 ryzák	Chaloupka Václav	St.st.Židlochovice	10:55,20	majitel
83	7.10.1973	STEPHEN'S SOCIETY 7 hnědák,val.	Collins Christopher	Mr.Christopher Collins	10:04,90	Stephenson W.A.
84	6.10.1974	MOR 10 hnědák,val.	Benš Karel	PP Albertovec	10:42,70	Janík František
85	11.10.1975	MOR 11 hnědák,val.	Benš Karel	PP Albertovec	11:01,70	Janík František
86	10.10.1976	LIMIT 8 hnědák,val.	Zobal František	PP Albertovec	10:59,40	Janík František
87	9.10.1977	VÁCLAV 9 hnědák	Chaloupka Václav	St.st.Židlochovice	12:15,20	Chaloupka Václav
88	8.10.1978	LANCASTER 6 ryzák	Kasal Jiří	PP Šamorín	11:30,60	Petrlik Harry
89	14.10.1979	LEGENDA 6 hnědka	Chaloupka Jiří	JZD Družba Čebín	11:07,10	Chaloupka Jiří
90	12.10.1980	SIMON 9 hnědák,val.,pol.	Knápek Vlastimil	JZD Pokrok Otice	11:47,53	Mocek Květoslav
91	11.10.1981	SAGAR 6 ryzák,val.	Liebich Pavel	PP Kladruby	12:46,37	Čermák Václav
92	10.10.1982	SAGAR 7 ryzák,val.	Liebich Pavel	PP Kladruby	10:12,40	Čermák Václav
93	9.10.1983	SAGAR 8 ryzák,val.	Liebich Pavel	PP Kladruby	10:28,00	Čermák Václav
94	14.10.1984	EROT 9 hnědák	Chludějev Nikolaj	Hřebčín Voschod	10:48,90	Chajanin G.
95	6.10.1985	FESTIVAL 11 hnědák,val.,pol.	Vozáb Petr	PP Kladruby	10:36,40	Čermák Václav
96	12.10.1986	VALENCIO 9 č.hnědák,val.	Zajko Karel	JZD Velké Karlovice	10:39,04	Holčák František
97	4.10.1987	ŽELEZNÍK 9 ryzák,val.	Váňa Josef	St.st.Brunťál-Sv.Hora	09:56,13	Olehla Čestmír
98	9.10.1988	ŽELEZNÍK 10 ryzák,val.	Váňa Josef	St.st.Brunťál-Sv.Hora	10:59,80	Olehla Čestmír
99	8.10.1989	ŽELEZNÍK 11 ryzák,val.	Váňa Josef	St.st.Brunťál-Sv.Hora	10:16,30	Olehla Čestmír

Příloha č. 6 – Listina vítězů Velké pardubické (1990 - 2008)

Roč.	Datum	Jméno koně, stáří, barva, pohlaví	Jezdec	Majitel	Čas	Trenér
100	14.10.1990	LIBENTINA 8 hnědka	Zajko Karel	ŠPP Motešice	09:49,40	Holčák František
101	13.10.1991	ŽELEZNÍK 13 ryzák,val.	Váňa Josef	St.st.Světlá Hora	10:01,10	Olehla Čestmír
102	11.10.1992	QUIRINUS 10 hnědák,val.	Brečka Jaroslav	PD Senica	10:09,10	Kalaš Pavel
103	10.10.1993	RIGOLETTO(SU) 9 č.hnědák	Štencel Libor	Valstav-Paschal	10:29,00	Holčák František
104	9.10.1994	ERUDIT(SU) 8 ryzák,pol.	Snitkovskij Vladislav	Pěnik Vlachovice	10:06,70	Holčák František
105	8.10.1995	IT'S A SNIP(IRE) 10 ryzák,val.	Mann Charles	The Icy Fire Partnership	10:03,43	Mann Charles
106	13.10.1996	CIPÍSEK 8 hnědák,val.,pol.	Snitkovskij Vladislav	Stáj Luka	09:35,00	Váňa Josef
107	12.10.1997	VRONSKY 9 hnědák,val.	Váňa Josef	Viktor Komárek	10:34,30	Váňa Josef
108	11.10.1998	PERUÁN 10 tm.hnědák,val.	Matysík Zdeněk	DC Zámorsk	10:10,01	Horáková Lenka
109	10.10.1999	PERUÁN 11 tm.hnědák,val.	Matysík Zdeněk	DC Zámorsk	09,16,00	Horáková Lenka
110	8.10.2000	PERUÁN 12 tm.hnědák,val.	Matysík Zdeněk	DC Zámorsk,Dr.Bruna	09:29,00	Horáková Lenka
111	14.10.2001	CHALCO 8 hnědák,val.	Gehm Peter	Viktor Komárek	10:04,50	Váňa Josef
112	13.10.2002	MASKUL(USA) 8 hnědák,val.	Gehm Peter	Stáj Nýznerov	10:22,10	Holčák Radek
113	12.10.2003	REGISTANA(GER) 7 hnědka	Gehm Peter	Stáj Wrbna	09:30,14	Olehla Čestmír
114	10.10.2004	REGISTANA(GER) 8 hnědka	Gehm Peter	Wrbna Racing	09:15,41	Olehla Čestmír
115	9.10.2005	MASKUL(USA) 11 hnědák,val.	Fuhrmann Dirk	Nýznerov	09:11,21	Holčák František
116	8.10.2006	DECENT FELLOW(GER) 11 ryzák,val.	Bartoš Josef	Dr.Charvát	09:20,60	Váňa Josef
117	14.10.2007	SIXTEEN(FR) 7 bělka	Andrés Dušan	Jaroslav Bouček Buc-Film	09:18,66	Váňa Josef
118	12.10.2008	SIXTEEN(FR) 8 bělka	Bartoš Josef	Jaroslav Bouček Buc-Film	08:58,99	Váňa Josef